

15

Budsjett 2015

Budsjett 2015

Norges forskningsråd
Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

Telefon +47 22 03 70 00
Telefaks +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Design omslag: Design et cetera AS
Trykk: 07 Gruppen/Norges forskningsråd
Opplag: 400

Oslo, februar 2015

ISBN 978-82-12-03391-7 (trykk)
ISBN 978-82-12-03392-4 (pdf)

Innholdsfortegnelse

BUDSJETT 2015	1
1 INNLEDNING.....	5
2 INNTEKTER	6
2.1 TOTALE INNTEKTER.....	6
2.2 INNTEKTER TIL INTERN ADMINISTRASJON.....	7
3 FORDELING PÅ VIRKEMIDLER OG OMRÅDER.....	8
3.1 VIRKEMIDLER OG HOVEDAKTIVITETER.....	8
3.2 LANGTIDSPLANENS PRIORITERINGER	9
3.3 FORDELING PÅ DIVISJONER OG STABER	11
4 DEPARTEMENTENE.....	12
4.1 KUNNSKAPSDPARTEMENTET	12
4.2 NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET	18
4.3 OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	21
4.4 LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	22
4.5 KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	23
4.6 HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET.....	25
4.7 UTENRIKSDPARTEMENTET	26
4.8 SAMFERDSELSDEPARTEMENTET.....	27
4.9 KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET	28
4.10 ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENTET	29
4.11 JUSTIS- OG BEREDSKAPSDPARTEMENTET	30
4.12 BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET	30
4.13 FINANSDEPARTEMENTET	31
4.14 KULTURDEPARTEMENTET.....	32
4.15 FORSVARSDPARTEMENTET	32
5 VIRKEMIDLER, PROGRAMMER OG AKTIVITETER.....	33
5.1 PROGRAMMER	33
5.2 FRITTSTÅENDE PROSJEKTER	49
5.3 INFRASTRUKTUR OG INSTITUSJONSTILTAK.....	53
5.4 NETTVERKSTILTAK	60
5.5 DIVERSE FOU-RELATERTE TILTAK.....	66
5.6 DISPOSISJONSFOND	68
5.7 FELLESKOSTNADER	68
6 DIVISJONER OG STABER	71
6.1 DIVISJON FOR INNOVASJON.....	71
6.2 DIVISJON FOR ENERGI, RESSURSER OG MILJØ	77
6.3 DIVISJON FOR SAMFUNN OG HELSE	83
6.4 DIVISJON FOR VITENSKAP.....	87
6.5 ADMINISTRERENDE DIREKTØRS STAB	96
6.6 ADMINISTRASJONSDIVISJONEN	99

Vedlegg 1. Oversikt over departementenes deltagelse i programmer i 2014, med angivelse av alle finansierende departement.

1 Innledning

Definisjoner og inndelinger

Dette dokumentet – Budsjettbok 2015 – gir en samlet fremstilling av Forskningsrådets inntekter i 2015 så langt disse er kjent pr 1. januar 2015. Dokumentet gir først en overordnet beskrivelse av de samlede inntekter. Deretter en redegjørelse for inntektene fra det enkelte departementet, hvilke føringer som er knyttet til inntektene, og Forskningsrådets fordeling av disse på divisjoner og staber i Forskningsrådet. Til slutt gis det en detaljert redegjørelse for hvordan divisjonene og stabene har anvendt de tildelte midler på aktiviteter og programmer. Hovedstyret vedtok Budsjett 2015 på sitt møte i desember 2014. Fordelingene mellom divisjonene, og divisjonenes forslag til fordeling av de tildelte rammer, er i all hovedsak fastsatt gjennom statsbudsjettet og departementenes tildelingsbrev, som i sin tur i stor grad er basert på Forskningsrådets budsjettforslag.

Forskningsrådets budsjett for 2015 er på 8,5 mrd. kroner. Forskningsrådets inntekter kommer fra 15 ulike departement. Forskningsrådet mottar i tillegg noen midler fra private og offentlige kilder som ikke bevilges over statsbudsjettet. Disse omtales som Diverseinntekter. Forskningsrådet får også tilsagnsfullmakter over enkelte departement. Dette er en fullmakt til å tildele prosjektbevilgninger inntil et visst nivå ut over den inntekt Forskningsrådet har mottatt. Forskningsrådet regnskapsfører tilsagnsfullmakten som en inntekt det året den blir gitt. En videreført tilsagnsfullmakt inntektsføres ikke.

På utgiftssiden inndeles budsjettet i virkemidler, hovedaktiviteter og aktiviteter. Dette utgjør en hierarkisk inndeling hvor midlene telles en gang. På øverste nivå er dette en inndeling etter program, frittstående prosjekter, infrastruktur og institusjonelle tiltak, nettverkstiltak, diverse FoU-relaterte aktiviteter m.m. I tillegg inndeles utgiftssiden etter en rekke forskningspolitiske dimensjoner, hvor Langtidsplanens prioriterte områder utgjør den viktigste.

I Budsjettbok 2015 redegjøres det for tre budsjett-typer. Dette er Årets budsjett 2014, Revidert 2014, og Årets budsjett 2015. Årets budsjett 2014 er inntekter og utgifter gitt gjennom Statsbudsjett 2014 og departementenes tildelingsbrev, slik disse er kjent pr 1. januar 2014. Revidert budsjett 2014 består av Årets budsjett 2014 pluss tildelinger gitt gjennom året 2014. Revidert budsjett ligger svært tett opp mot det som vil bli de regnskapsførte inntekter i 2014. Revidert budsjett 2014 er ikke gjennomgående avstemt i hele dokumentet, siden revidert budsjett ikke er avsluttet før dette dokumentet produseres. Revidert budsjett 2014 og regnskapsførte inntekter er ikke identisk, siden enkelte mindre inntekter ikke tas med i revidert budsjett. Årets budsjett 2015 tilsvarer typemessig Årets budsjett 2014.

2 Inntekter

2.1 Totale inntekter

Forskningsrådet får en samlet økning på anslagsvis 458 mill. kroner sett i forhold til Årets budsjett 2014. Økningen fra departementene er på 443 mill. kroner sett i forhold til Årets budsjett og 503 mill. kroner sett i forhold til Revidert budsjett. Den store forskjellen mellom Årets Prosentvis representerer tildelingene i 2015 en realvekst fra 2014 på nesten 3 prosent. Dette innebærer at i løpet 2014 og 2015 har Forskningsrådets budsjett økt med over 1 mrd. kroner.

I Statsbudsjett 2015 øker KDs bevilgning til Forskningsrådet med 308 mill. kroner. Forskningsinfrastruktur øker med 100 mill. kroner, midler til EU-mobilisering øker med 115 mill. kroner, Fri prosjektstøtte øker med 60 mill. kroner, i tillegg til at teknologisatsingene øker med 20 mill. kroner. Det gis et tillegg på 25 mill. kroner som skal gå til å styrke forskning på klima, miljø og miljøvennlig energi og det er gitt midler for å inkludere et nytt institutt i basisbevilgningsordningen. NFD øker sin bevilgning med 148 mill. kroner hvor blant annet 70 mill. kroner går til BIA, 45 mill. kroner til FORNY, 12 mill. kroner til IFE-Halden, 19 mill. kroner i økte basisbevilgninger til de teknisk-industrielle instituttene, i tillegg til at det gis vekst til muliggjørende teknologier og marin forskning. NFD reduserer tildelingen til noen programmer. OED øker bevilgningen til ENERGIX og PETROMAKS2. Forskningsrådet får helt minimal økning fra HOD, LMD og KLD, mens det er reduksjon i bevilgningen fra SD og særlig fra UD. Tildelingene forsterker bildet av KD og NFD som de store og tunge forskningsdepartementene.

Sett i forhold til hovedprioriteringene i Budsjettforslag 2015 betyr dette at det er de strukturelle prioriteringene som er fulgt opp i Statsbudsjettet. Det er særlig hovedprioriteringene *Nyskapende forskningsmiljøer* og *Internasjonalisering – Horisont 2020* som er fulgt opp, men også *Et forskningsorientert næringsliv* og *Bruk og nytte av forskning*. Blant de tematiske prioriteringene er det en viss vekst til *IKT – Muliggjørende teknologier*, en viss økning knyttet til klimasatsingen *To-gradersmålet*, mens *Flere aktive og sunne år* er ikke tilgodesett med noen økning. Det antas at det blir en helt svak vekst i satsinger knyttet til hovedprioriteringen *Ressursbaserte næringer*.

Tabell: 2.1. Inntekter til Forskningsrådet over statsbudsjettet 2015. 1000 kroner

	Årets budsjett 2014	Revidert budsjett 2014	Årets budsjett 2015	Økning Årets 2014 Bud 2015	Økning Rev 2014 Bud 2015	Endring pst Årets 2014 Bud 2015	Endring pst Rev 2014 Bud 2015
KD Kunnskapsdepartementet	1 829 587	1 857 466	1 979 743	150 156	122 277	8,2 %	6,6 %
KD-SO Kunnskapsdepartementet	1 311 668	1 311 668	1 469 078	157 410	157 410	12,0 %	12,0 %
NFD Nærings- og fiskeridepartementet	1 908 040	1 911 340	2 055 913	147 873	144 573	7,7 %	7,6 %
OED Olje- og energidepartementet	778 600	784 600	799 126	20 526	14 526	2,6 %	1,9 %
LMD Landbruks- og matdepartementet	477 726	477 091	486 295	8 569	9 204	1,8 %	1,9 %
KLD Klima- og miljøverndepartementet	370 600	370 600	373 983	3 383	3 383	0,9 %	0,9 %
HOD Helse- og omsorgsdepartementet	328 796	328 796	337 722	8 926	8 926	2,7 %	2,7 %
UD Utenriksdepartementet	362 350	263 274	307 028	-55 323	43 753	-15,3 %	16,6 %
SD Samferdselsdepartementet	148 300	148 300	136 991	-11 309	-11 309	-7,6 %	-7,6 %
KMD Kommunal- og moderniseringsdep.	138 030	141 130	146 265	8 235	5 135	6,0 %	3,6 %
ASD Arbeids- og sosialdepartementet	134 120	134 120	137 850	3 730	3 730	2,8 %	2,8 %
JD Justis- og beredskapsdepartementet	22 100	21 284	21 885	-215	601	-1,0 %	2,8 %
BLD Barne-, likestillings- og inkluderingsdep.	22 889	23 368	22 029	-860	-1 339	-3,8 %	-5,7 %
FIN Finansdepartementet	21 600	21 600	21 800	200	200	0,9 %	0,9 %
KUD Kulturdepartementet	22 310	22 346	24 388	2 078	2 042	9,3 %	9,1 %
FD Forsvarsdepartementet	1 000	1 000	1 000	-	-	0,0 %	0,0 %
Sum departementene	7 877 716	7 817 983	8 321 096	443 380	503 113	5,6 %	6,4 %
DIVERSE Diverse	170 497	228 226	185 858	15 361	-42 368	9,0 %	-18,6 %
Total sum	8 048 213	8 046 209	8 506 953	458 740	460 744	5,7 %	5,7 %

2.2 Inntekter til intern administrasjon

Forskningsrådets administrasjonsbudsjett er delt i et internt og et eksternt administrasjonsbudsjett. Det interne administrasjonsbudsjettet dekker Forskningsrådets interne administrative virksomhet, dvs. lønn og øvrige personalkostnader, IT, leie av lokaler og andre driftskostnader. Det eksterne administrasjonsbudsjettet dekker utgifter til drift av programstyret og programmenes kommunikasjonsarbeid og arbeid med kunnskapsgrunnet. Det interne administrasjonsbudsjettet dekkes av en egen administrasjonsbevilgning fra KD og en administrasjonsdel fra departementenes bevilgninger. I tillegg mottar Forskningsrådet midler til administrasjon knyttet til personale som bidrar inn i ERAnet-prosjekter og CSA-prosjekter. Kunnskapsdepartementet har bevilget 276 mill. kroner over kap. 285.55 til Forskningsrådets interne administrasjon. Dette innebærer en økning på 7,2 mill. kroner fra 2014. KD har i tillegg satt et øvre tak for hvor stor administrasjonsdelen fra departementene kan være, gjennom å sette et samlet tak for det interne administrasjonsbudsjettet på 614,5 mill. kroner. Administrasjonsdelen fra departementene utgjør 319 mill. kroner i 2015, en vekst på 25 mill. kroner fra 2014.

Tabell 2.2. Inntekter Forskningsrådets administrasjonsbudsjett 2015. 1000 kroner

	Årets budsjett 2014	Revidert budsjett 2014	Årets budsjett 2015	Økning Årets 2014 Bud 2015	Økning Rev 2014 Bud 2015	Endring pst Årets 2014 Bud 2015	Endring pst Rev 2014 Bud 2015
KDs administrasjonsbevilgning	268 936	268 936	276 153	7 217	7 217	3 %	3 %
Adm. del fra departementsbevilgningene	294 662	294 662	319 247	24 585	24 585	8 %	8 %
Fra fond	17 131	17 131	14 100	-3 031	-3 031	-18 %	-18 %
Andre inntekter & avsetninger	4 271	4 271	5 000	729	729	17 %	17 %
Totalt	585 000	585 000	614 500	29 500	29 500	10 %	10 %

3 Fordeling på virkemidler og områder

3.1 Virkemidler og hovedaktiviteter

Forskningsrådets aktiviteter og programmer er inndelt i ulike hovedaktiviteter som igjen samles i ulike virkemidler. Tabellen under viser hvordan Forskningsrådets FoU-inntekter fordeler seg på virkemidler og hovedaktiviteter. Nedenfor følger en kort gjennomgang av de viktigste endringene fra 2014 til 2015.

Tabell 3.1. Budsjett 2015 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter, 1000 kroner.

	Årets budsjett 2014	Revidert budsjett 2014	Årets budsjett 2015	Økning Årets 2014 Bud 2015	Økning Rev 2014 Bud 2015
Programmer	3 863 100	3 786 916	3 933 269	70 169	146 352
Brukerstyrte innovasjonsprogr	1 130 169	1 123 372	1 169 779	39 610	46 407
Grunnforskningsprogrammer	185 832	187 611	186 310	478	-1 301
Handlingsrettede programmer	1 195 937	1 108 407	1 051 630	-144 307	-56 778
Store programmer	1 351 163	1 367 527	1 525 550	174 388	158 023
Frittstående prosjekter	914 824	932 730	987 257	72 433	54 527
Fri prosjektstøtte	703 452	703 939	800 452	97 000	96 513
Andre grunnforskningsprosjekt	56 680	56 680	16 680	-40 000	-40 000
Internasjonal prosjektstøtte	66 125	83 345	50 799	-15 326	-32 546
Andre frittstående prosjekter	88 567	88 767	119 326	30 759	30 559
Infrastruktur og inst. tiltak	2 389 767	2 393 695	2 590 671	200 904	196 976
Basisbevilgninger	1 074 002	1 069 002	1 216 993	142 991	147 991
Strategisk institusjonsstøtte	216 103	209 031	210 403	-5 700	1 372
SFF/SFI/FME	641 402	641 402	614 896	-26 506	-26 506
Vitensk, utstyr, datab., saml	355 663	355 663	455 364	99 701	99 701
Andre infrastrukturtiltak	102 597	118 597	93 015	-9 582	-25 582
Nettverkstiltak	507 785	536 806	598 163	90 378	61 357
Systemtiltak	223 950	238 950	271 999	48 049	33 049
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	57 750	57 750	51 450	-6 300	-6 300
Internasjonale nettverkstiltak	226 085	240 106	274 714	48 629	34 608
Diverse FoU-rel. aktiviteter	131 624	148 464	134 485	2 861	-13 979
Inform./formdl./ publisering	83 735	93 388	87 468	3 733	-5 920
Planlegging/utredn./evaluering	47 889	55 076	47 017	-872	-8 059
Disposisjonsfond	33 771	9 811	21 414	-12 357	11 603
Disposisjonsfond	33 771	9 811	21 414	-12 357	11 603
Felleskostnader	30 550	36 415	34 200	3 650	-2 215
Sekretariater	30 550	36 415	34 200	3 650	-2 215
Forvaltning	176 792	201 370	207 495	30 703	6 125
Særskilte forvaltningsoppdrag	176 792	201 370	207 495	30 703	6 125
Total sum	8 048 213	8 046 209	8 506 953	458 740	460 744

Brukerstyrte programmer får en samlet vekst på 40 mill. kroner. BIA får en vekst på 70 mill. kroner, mens MAROFF, GASSMAKS og BIONÆR får en viss reduksjon. *Grunnforskningsprogrammene* gjennomføres på omtrent samme budsjettnivå som i fjor. SAMKUL øker imidlertid med 5 mill. kroner, som følge av tidligere vedtatt omdisponering. De *handlingsrettede*

programmene fremstår med en betydelig reduksjon på grunn av at flere helseprogrammer er samlet i et nytt stort program Gode effektive tjenester, og derfor inngår i programkategorien Store programmer. Det er antatt at det kommer en betydelig reduksjon til NORGLOBAL. Det er ellers en liten vekst til enkelte av de handlingsrettede programmene, som DEMOS. *Store programmer* øker med 174 mill. kroner, men først og fremst knyttet til flytting og etablering av Gode og effektive tjenester. Det er en viss vekst til teknologiprogrammene IKTPLUSS og NANO2021, men også en svak vekst til PETROMAKS2, ENERGIX, HAVBRUKS og KLIMAFORSK.

Fri prosjektstøtte fikk en vekst på 60 mill. kroner. Samtidig er ordningen Yngre fremragende forskere (YFF) lagt inn under Fri prosjektstøtte, slik at område fremstår med en økning på nesten 100 mill. kroner. *Andre frittstående prosjekter* øker med 30 mill. kroner, blant annet som følge av helårsvirkningen av de 50 nye Nærings-Ph.d. og Offentlig sektor -Ph.d, som ble gitt i 2014, men først og fremst ved at nye FORFI nå er flyttet til denne hovedaktiviteten. *Internasjonal prosjektstøtte* fremstår med en reduksjon på 15 mill. kroner som følge av at enkelte av mobilitetsordningene er slått sammen med andre ordninger under Internasjonal nettverksstøtte. *Andre grunnforskningsprosjekter* fremstår med en reduksjon på 40 mill. kroner som følge av den nevnte flytting av YFF og omdisponeringen av midlene fra satsingen knyttet til Grunnlovsjubileet.

Basisbevilgningene øker med 142 mill. kroner. Først og fremst som en følge av at STIM-EU-ordningen øker med 85 mill. kroner, men også på grunn av en viss prisjustering av grunnbevilgningen til instituttene og at det som følge av Tilleggsavtalen vil bli gitt midler til å innlemme et nytt institutt i basisbevilgningsordningen. *Strategisk institusjonsstøtte* fremstår med en reduksjon på 6 mill. kroner blant annet som følge av at ansvar for finansiering av Kavli-instituttet er overført til Univ i Trondheim. Reduksjonen på *SFF/SFI/FME* er knyttet til budsjettfasingen av sentersatsingene og innebærer ikke en endring i planlagt aktivitetsnivå. *Vitenskapelig utstyr* øker med 100 mill. kroner som følge av tildelingen i Statsbudsjettet.

Innenfor *Systemtiltak* er det en vekst til FORNY2020 på 45 mill. kroner, mens VRI har fått en svak økning. *Internasjonale nettverkstiltak* øker med 49 mill. kroner. Først og fremst til PES/POS som øker med 23 mill. kroner og NCP-ordningen som øker med 10 mill. kroner. I tillegg til at ordningen for institusjonelt samarbeid LISI styrkes gjennom omdisponering av midler. *Særskilt forvaltningsoppdrag* øker som følge av antatt høyere nivå på midlene fra MAT-SLF.

3.2 Langtidsplanens prioriteringer

Oppfølgingen av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2015 – 2024 er en særlig viktig oppgave for Forskningsrådet. Året 2015 er første år i langtidsplanperioden. Nedenfor følger en kort gjennomgang av hvordan Budsjett 2015 følger opp de seks prioriterte områdene i Langtidsplanen. Langtidsplanen prioriterte områder er til en viss grad overlappende. Dette gjelder særlig mellom de strukturelle og de tematiske prioriteringene i Langtidsplanen. I tallene nedenfor har Forskningsrådet unngått overlappende opptelling og talt relevant innsats en gang. Dette oppfattes å være mest hensiktsmessig budsjettsammenheng. Forskningsrådet har også utarbeidet statistikk hvor prioriteringene telles flere ganger. Disse tallene finnes i publikasjonen "Forskningsrådet i tall".

Området *Hav* kan i budsjettsammenheng inndeles i tre områder. Ett område som dekker de marine ressurser og forvaltningsmessige utfordringene, ett som dekker ambisjonene tilknyttet maritim industri og offshorenæringen, og ett område tilknyttet petroleumsvirksomheten. Den målrettede aktiviteten innenfor *Hav* anslås i 2015 til omtrent 870 mill. kroner, i hovedsak gjennom de store

programmene HAVBRUK og PETROMAKS 2, programmene Havet og kysten, DEMO2000, MAROFF2, Polarprogrammet og to forskningscentre for petroleum.

Tabell 3.2. Bevilgninger 2015 fordelt på Langtidsplanens prioriterte områder

	Årets budsjett 2015
LTP1: Hav	866 816
LTP2: Klima, miljø og miljøvennlig energi	1 033 647
LTP3: Fornyelse i offentlig sektor	713 485
LTP4: Muliggjørende teknologier	497 785
LTP5: Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv	1 238 364
LTP6: Verdensledende fagmiljøer	2 028 236
Total sum	6 378 333

Det prioriterte området *Klima, miljø og miljøvennlig energi* utgjøres også av tre områder. Ett område som dekker klimasystem og tilpasning, ett som dekker ambisjonene knyttet til utvikling av miljøvennlig energi, og ett område knyttet til miljø og samfunn. Den målrettede aktiviteten innenfor områdene anslås i 2015 til omtrent 1,05 mrd. kroner, i hovedsak gjennom de store programmene KLIMAFORSK og ENERGIX, og programmene Polarprogrammet, Miljø2015, Climit, BIONÆR, DEMOS, TRANSPORT2025 og Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME).

Det prioriterte området *Fornytelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester* kan inndeles i tre områder. Ett område som dekker forskning og innovasjon i og for offentlig sektor, ett område som dekker velferds-, helse- og omsorgsrelatert forskning, og ett område som dekker forskning knyttet til utdanning og læring. Den målrettede aktiviteten knyttet til hele satsingsområdet er på omtrent 700 mill. kroner. Sentrale målrettede aktiviteter er Program for demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning (DEMOS), Offentlig sektor-ph.d. og ny satsing Program for forskning og innovasjon i kommunesektoren (FIKS), Stort program Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester og programmet Forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT).

Det prioriterte området *Muliggjørende teknologier* kan også inndeles i tre områder eller, ett for hvert av de tre teknologiområdene informasjons- og kommunikasjonsteknologi, bioteknologi og nanoteknologi. Avansert produksjonsprosesser følges foreløpig opp gjennom enkeltprosjekter i flere programmer og satsinger, slik at det ikke enkelt lar seg skille ut som en entydig budsjettstørrelse. Tyngdepunktet i Rådets innsats ligger innenfor den nye, brede IKT-satsingen IKTPLUSS og de Store programmene NANO2021 og BIOTEK2021, men også eVITA-II, SYNKNOYT, Teknologirådet, ROBUST, ansvarlig innovasjon i SAMANSVAR, Joint Technology Initiatives og TEKSAM bidrar direkte inn mot *Muliggjørende teknologier*. Anslått nullvekstnivå i 2015 for disse aktivitetene er på omtrent 500 mill. kroner.

Det prioriterte området *Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv* kan inndeles i tre områder. Ett område som dekker ambisjonen om forskningsbasert innovasjon i bredden av norsk næringsliv, ett område som dekker behovet for økt kommersialisering basert på forskning, og ett område som dekker næringsutvikling for å møte samfunnsutfordringer. Nedenfor følger en kort gjennomgang av Budsjettforslaget inndelt etter disse prioriteringsområdene.

Forskningsrådets FoU-, innovasjons- og kommersialiseringsinnsats knyttet til *Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv* skal legge grunnlaget for et mer kunnskapsbasert og konkurranse-dyktig næringsliv. Forskningsrådet har et bredt spekter av ikke-tematiske virkemidler som skal bidra til dette, fra rettighetsbaserte SkatteFUNN til næringsrettede FoU-programmer og kompetansebygging regionalt, nasjonalt og internasjonalt samt virkemidler for kommersialisering av forskningsresultater. Nullvekstnivået i 2015 for FoU-innsatsen rettet mot *Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv* er anslått til 1,2 mrd. kroner og inkluderer hele BIA/EUROSTARS 2, Nærings-ph.d., FORNY2020, VRI, Forskningsløft i Nord, SFI og FoU-innsats mot næringsklyngene samt deler av BIONÆR og SAMANSVAR.

Forskningsrådet oppfatter at det prioriterte området *Verdensledende fagmiljøer* kan inndeles i tre områder. Ett område som dekker ambisjonen om utvikling av topp fagmiljøer og de beste talene, ett område som synliggjør oppbygging av nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur, og ett område som dekker satsingen på EU-mobilisering. Tiltak for å utvikle topp fagmiljøer og de beste talentene skjer i all hovedsak innenfor den samme type virkemidler, slik at disse bør sees i sammenheng. De mest sentrale virkemidlene er satsingen på Fri prosjektstøtte, Senter for fremragende forskning, Forskningsinfrastruktur og stimuleringsordningene for å øke deltakelsen i Horisont 2020. I tillegg er Forskningsrådets grunnforskningsprogrammer viktige bidrag til at fagmiljøer kan utvikle seg til å bli verdensledende. Øvrige virkemidler som bygger opp under satsingsområdet er satsingen på Kjønnbalanse i faglige toppstillinger og forskningsledelse. Nullvekstnivået i 2016 knyttet til disse virkemidlene er på omtrent 2 mrd. kroner.

3.3 Fordeling på divisjoner og staber

Tabellen nedenfor viser økningen i Budsjett 2014 fordelt på divisjon. Økningen til *Innovasjon* er knyttet til veksten til BIA, MAROFF, teknologiprogrammene, SMARTRANS, FORNY2000, Nærings-Ph.d. og basisbevilgninger. Økningen fremstår som noe mindre enn den reelt sett er på grunn av flyttingen av deler av avkastningen fra regionale forskningsfond. Veksten til *Energi, ressurser og miljø* er knyttet til de Store programmene KLIMAFORSK, HAVBRUKS, PETROMAKS2, men også CLIMIT, BIONÆR og DEMO2000. Veksten til *Samfunn og helse* er både knyttet Global helse, til enkelte aktiviteter under Flere aktive og sunne år, men også utdanningsfeltet, Offentlig-Ph.d. og BALANSE-satsingen. Økningen til *Vitenskap* er i all hovedsak knyttet til Fri prosjektstøtte, Gaveforsterkningsordningen, forskningsinstituttene, Vitensentrene og prisjustering av særlig SFF 3. runde, men også en rekke andre programmer og satsinger. Endringen mellom Administrasjon og Adm. dir. stab skyldes etableringen av kommunikasjonsområdet som egen stab.

Tabell 3.3. Bevilgninger 2015 fordelt på divisjoner og staber

	Årets budsjett 2014	Revidert budsjett 2014	Årets budsjett 2015
Administrasjon	150	150	150
Administrerende direktør	84 536	84 969	85 590
Energi, ressurser og miljø	1 967 873	1 990 177	2 033 766
Vitenskap	3 159 357	3 173 587	3 438 141
Samfunn og helse	1 040 549	958 302	1 015 403
Innovasjon	1 795 747	1 838 611	1 933 904
Total sum	8 048 213	8 045 795	8 506 953

4 Departementene

4.1 Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementets midler gjennom Forskningsrådet er rettet mot tre overordnede formål: 1) langsiktig grunnleggende forskning, 2) utdanningsforskning og 3) strategiske satsinger knyttet til departementets koordinerende rolle i forskningspolitikken og ansvaret for forskningssystemet samt forskningsinfrastruktur av nasjonal strategisk interesse. Dette innebærer også ansvaret for instituttpolitikken.

Kunnskapsdepartementets bevilgning til Forskningsrådet i 2015 er på 3 448 mill. kroner. Dette er en økning på 326,1 mill. kroner, eller 10,4 prosent, i forhold til årets budsjett for 2014 når det tas hensyn til at enkelte bevilgninger er ført ut av Forskningsrådets budsjett. I hovedsak skyldes dette at bevilgningene til Kavli Institute for Systems Neuroscience, Komite for kjønnsbalanse og mangfold i forskning, Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) er overført annet budsjettkapittel. De to siste igjen som følge av at disse er slått sammen med Høgskolen i Oslo og Akershus.

Tabell 4.1: Inntekter fra KD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Forskning og utdanning			
KD - uspesifisert		235	
KD Kap.231.21	13 519	13 519	13 869
KD Kap.258.21	10 140	22 140	19 272
KD Kap.287.21	5 000	20 000	34 000
KD Kap.231.51	8 286	8 286	8 517
KD Kap.281.50	101 875	101 849	135 731
KD Kap.285.52	1 414 725	1 414 725	1 523 564
KD Kap.226.21	38 974	38 974	32 776
KD Kap.281.01	1 000	1 000	0
KD Kap.287.57	191 478	191 478	163 094
KD Kap.226.71	44 090	44 090	48 920
KD Kap.258.01	500	500	0
Sum	1 829 587	1 856 796	1 979 743
Sektorovergrepene forskning			
KD Kap.285.53	1 003 605	1 003 605	1 004 814
KD Kap.285.54	299 363	299 363	455 364
KD Kap.287.60	8 700	8 700	8 900
Sum	1 311 668	1 311 668	1 469 078
Totalt	3 141 255	3 168 464	3 448 821

Som et ledd i KDs gjennomgang av sine roller i forskningspolitikken, har departementet ryddet i budsjettpostene slik at de bedre samsvarer med formålet med bevilgningene. Kap. 285 post 52 skal finansiere langsiktig, grunnleggende forskning. Bevilgningen over kap. 285 post 53 finansierer strategiske satsinger knyttet til KDs koordinerende rolle i forskningspolitikken og ansvaret for forskningssystemet. Bevilgningen over kap. 285 post 54 finansierer forsknings-

infrastruktur av nasjonal, strategisk interesse. I tillegg foreslår departementet å flytte bevilgningen til nærings-ph.d. ordningen fra kap. 285 post 52 til kap. 281 post 50.

Flyttingene mellom kap og poster i 2015 og endringer i Forskningsrådets bevilgningsansvar gjør det vanskelig å sammenligne budsjett 2015 med 2014, men etterfølgende tabell viser endringer i kroner og prosent for poster som er berørt og der det er tatt hensyn til tekniske korreksjoner.

Tabell 4.2: Utvalgte kapitler og poster over KDs budsjett. Endringer fra 2014 til 2015 når det tas hensyn til tekniske korreksjoner. 1 000 kroner.

		Årets budsjett	
		2015	Endring i kroner og % fra 2014
Langsiktig grunnleggende forskning	285.52	1 523 564	65 844 4,5 %
Sektorovergripende forskning	285.53	1 004 814	129 504 14,8 %
Forskningsinfrastruktur	285.54	455 364	99 701 28,0 %
Samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutt	287.57	163 094	4 067 2,6 %
Fellestiltak UH - tilskudd NFR	281.50	135 731	18 856 16,1 %
Total bevilgning		3 448 821	326 112 10,4 %

Over øvrige kap. og poster er det lagt inn et anslag for budsjett 2015 basert på den informasjon vi har per dato. Størst økning har det vært på Nærings-ph.d og Offentlig sektor ph.d der det er tatt høyde for helårseffekten av de 50 nye stillingene som ble bevilget i budsjettet for 2014. I tillegg er det lagt inn noe økning til FORNY2020, FORINNPOL og Vitensentrene. Forskningsrådets administrasjonsbudsjett er økt med 2,7 prosent til 276,1 mill. kroner i 2015.

Føringer over KDs budsjett

Føringene på veksten over KD budsjett innenfor kap 285, post 52,53 og 54 er som følger:

- Fri prosjektstøtte, 60 mill. kroner, som bla skal gå til unge forskertalenter og til mobiliseringsordningen på postdoktornivå, FRIPRO mobilitetsstipend.
- Tiltak for økt norsk deltakelse i EUs forsknings- og innovasjonsprogram, 115 mill. kroner
  - Tiltak for økt deltakelse av forskningsinstitutter i EUs rammeprogram (STIM-EU), 85 mill. kroner.
  - Prosjektetableringsstøtte og posisjoneringsstøtte, 20 mill. kroner.
  - Ordningen med nasjonale kontaktpunkt (NCP), 10 mill. kroner.
- Muliggjørende teknologier med særlig vekt på IKT, 20 mill. kroner.
- Klima, miljø og miljøvennlig energi, 25 mill. kroner.

Fordeling av budsjettet for 2015

Økningen på 60 mill. kroner til fri prosjektstøtte og frihetsgraden etter fellesløft 1 på 100 mill. kroner er fordelt på fagkomiteene etter fagområdenes størrelse i UH-sektoren målt etter sektorens totale FoU-utgifter til drift og vitenskapelig utstyr. Når det gjelder fordelingen av frihetsgraden etter fellesløft 1 er det tatt hensyn til at deler av økningen ble dekket med midler etter FUGE, KOSK og HUMSAM programmer.

Tildelingen til muliggjørende teknologier med særlig vekt på IKT på 20 mill. kroner er fordelt med 15 mill. kroner til IKTPLUSS, 3 mill. kroner til NANO2021 og 2 mill. kroner til SAMANSVAR, et program som skal fremme ansvarlig teknologiutvikling innenfor alle de tre muliggjørende teknologiene.

Tildelingen til klima, miljø og miljøvennlig energi på 25 mill. kroner er fordelt med 11 mill. kroner til KLIMAFORSK, 8 mill. kroner til ENERGIX og 6 mill. kroner til Miljø 2015.

Når føringene fra KD er fulgt opp gjenstår 7,3 mill. kroner til fordeling over posten langsiktig grunnleggende forskning (kap 285.52). Frihetsgraden er gitt til aktiviteter og tiltak som ikke har fått en økning i budsjettet i 2015, men som ble foreslått med prisjustering i det reelle nullvekst-alternativet i budsjettforslaget. Prisjustering av NevroNor unntatt. Resten av frihetsgraden er lagt til SFF som da får delvis innfridd den tidligere vedtatte prisjusteringen. Innenfor posten for strategiske satsinger (kap 285.53) er det ingen frihetsgrad.

I 2015 legger Forskningsrådet om støtten til internasjonal forskermobilitet. Frihetsgraden etter Leiv Eiriksson og deler av frihetsgraden etter Yggdrasil programmet er derfor satt av til langsiktig institusjonelt samarbeid internasjonalt mot Nord-Amerika og andre prioriterte land. Øvrig frihetsgrad etter Yggdrasil programmet er lagt til toppfinansiering av Marie Curie-stipendiater i 7. rammeprogram for å dekke deler av opparbeidet underskudd i ordningen. Videre er budsjettet til European Social Survey økt med en mill. kroner for å dekke økte kostnader til datainnsamling og nasjonal koordinering av norsk deltakelse.

Tabell 4.3: Bevilgninger fra KD til forskning og utdanning fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	321 444	333 444	236 093
<i>Grunnforskningsprogrammer</i>	113 610	113 610	137 380
CERN - Kjerne- og partikkelforskning	23 500	23 500	23 500
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	
EUROPA - Europa i endring	7 000	7 000	7 000
EVITA - eVitenskap	18 000	18 000	18 000
P-SAMISK - Program for samisk forskning	7 700	7 700	11 700
ROMFORSK - Program for romforskning	27 160	27 160	27 660
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	20 000	20 000	40 000
SYNKNØYT - Progr.f.synkrotron- og nøytron	9 250	9 250	9 520
<i>Handlingsrettede programmer</i>	139 954	151 954	88 939
FINNUT - Forskning og innovasjon i utdanningssektoren	82 674	94 674	83 939
SAMANSVAR - Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar			5 000
FOLKEHELSE - Folkehelse	1 000	1 000	
FORFI - Kunnsk.gr.l.f.forskn.innov.pol	7 000	7 000	
HAVKYST - Havet og kysten	2 850	2 850	
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	6 000	6 000	
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse	1 500	1 500	
NORGLOBAL - Norge - Global partner	1 130	1 130	
POLARPROG - Polarforskningsprogram	21 500	21 500	
PRAKSISVEL - Praktisrett FoU helse-velferdst	9 800	9 800	
PSYKISK - Psykisk helse	1 000	1 000	
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	500	500	
TJENESTER - Helse- og omsorgstjenester	1 000	1 000	
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	4 000	4 000	
<i>Store programmer</i>	67 880	67 880	9 774
ENERGIX - Stort program energi	10 000	10 000	
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester			9 774
KLIMAFORSK - Stort program klima	12 530	12 530	
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale	37 650	37 650	
VERDIKT - Kjernekom.p.og verdiskaping IKT	7 700	7 700	
Frittstående prosjekter	784 421	784 421	882 983
<i>Fri prosjektstøtte</i>	669 349	669 349	792 452
<i>Andre grunnforskningsprosjekt</i>	56 680	56 680	16 680
GRUNNLOV - Grunnlovsjubileet 2014	10 000	10 000	
NEVRONOR - Nasj.satsing på nevrovitensk.f	15 180	15 180	15 180
UNIKARD - Nasj.satsing hjerte- karforskning	1 500	1 500	1 500
YFF - Yngre, fremragende forskere	30 000	30 000	0
<i>Internasjonal prosjektstøtte</i>	22 825	22 825	11 525
IS-TOPP - Toppfinans. av M.Curie-stipend	6 100	6 100	9 475
IS-DAAD - Forskerutveksl. Norge-Tyskland	500	500	800
IS-NORDIC - Nordic Pilot Programme for NSF	750	750	750
IS-AUR - Samarb.progr. Norge Frankrike	500	500	500
IS-BILAT - Mobilitet Norge-USA /Canada	7 000	7 000	
IS-MOBIL - Mobilitetsprogr.f.utl.Ph.D-stu	6 011	5 877	
IS programmer for øvrig	1 464	1 598	
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500	500	

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Infrastruktur og inst. tiltak	453 381	463 355	617 893
<i>Andre frittstående prosjekter</i>	35 567	35 567	62 326
FLINSTUD - Forskerlinjen/Studentstipend	12 750	12 750	12 876
FORINNPOL - Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik			11 000
NAERINGSPH - Nærings-phd	18 917	18 917	26 725
OFFPHD - Offentlig sektor-ph.d.	3 900	3 900	11 725
<i>Basisbevilgninger</i>	246 478	241 478	166 026
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst			1 291
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	191 478	191 478	164 237
RBGRUNTEKN - Res.bas.grunnbev.tekn-ind.inst			498
STIM-EU - Strat.Institutsats.EU-prosj	55 000	50 000	
<i>Strategisk institusjonsstøtte</i>	145 603	145 577	149 403
GENINST - Gen. andre institusjoner	100	100	100
ISP - Instit.forankrede strat.prosjekt	36 115	36 115	36 115
KISN - Kavli Institute for Systems Neuroscience	12 500	12 500	
NSDBASIS - Norsk samf.vit.datatjen.basis	10 630	10 630	10 930
SARS - SARS International Center	9 500	9 500	19 500
SHP - Strategiske høgskoleprogram	40 000	40 000	40 000
SIMULA - SIMULA-senteret ()	31 000	31 000	37 000
UNI-MUSEER - Strat.satsing univ.museer	5 758	5 732	5 758
<i>SFF/SFI/FME</i>	5 000	5 000	280 396
FMESAMFUNN - FME - samfunn	5 000	5 000	
SFF - Sentre for fremragende forskn			280 396
<i>Vitensk, utstyr, datab., saml</i>	56 300	56 300	0
EINFRA - elnfrastruktur	17 300	17 300	
ESSURVEY - European Social Survey	4 000	4 000	
FORINFRA - Nasj.sats. forskn.infrastrukt	35 000	35 000	
<i>Andre infrastruktureltiltak</i>		15 000	22 068
SOKERINST - Søkerinstitusjoner		15 000	22 068
Nettverkstiltak	160 310	165 310	126 139
<i>Systemtiltak</i>	19 000	19 000	22 249
FORNY20 - FORNY2020	13 000	13 000	16 249
VRI3 - Virkemid f reg.innov.2014-16	6 000	6 000	6 000
<i>Nasj. stimul.tiltak, møteplass</i>	43 150	43 150	36 650
F-UTD - Forskerutdanning	600	600	600
FORSKSKOLE - Forskerskoler	40 000	40 000	35 000
GENSTIM - Gen. stim.tiltak/nettv.bygging	1 050	1 050	1 050
KIF - Komité for kjønnsbal. i forskn	1 500	1 500	
<i>Internasjonale nettverkstiltak</i>	98 160	103 160	67 240
EMBLNODE - Nord EMBLSenter i molekylærmed	9 400	9 400	9 400
EUIPROF - EUI - professorat	2 300	2 300	2 300
Institusjonelt samarbeid			10 000
SSF - Svalbard Science Forum	8 500	8 500	8 500
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	10 000	15 000	
INT-BILAT - BILAT-ordningen	11 150	11 150	800
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	56 810	50 275	36 240
NOS-HS - Sekr. nord. sam.nemd. HumSam	0	6 535	
Diverse FoU-rel. aktiviteter	93 941	94 031	99 645
<i>Inform./formdl./ publisering</i>	71 800	71 890	76 630
Diverse kommunikasjonsaktiviteter	21 850	21 940	21 850
PUBL - Publisering/prosjektinform	5 860	5 860	5 860
VITEN - Vitensentre	44 090	44 090	48 920
<i>Planlegging/utredn./evaluering</i>	22 141	22 141	23 015
GENPLAN - Gen. planlegging/utredn./eval	6 415	6 415	7 289
STAB/STAT - Statistikk og kunnsk.grunnlag	14 726	14 726	14 726
TEKSAM - Teknologi og samfunn	1 000	1 000	1 000

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Disposisjonsfond	1 295	1 010	1 295
<i>Disposisjonsfond</i>	1 295	1 010	1 295
DISPFON - Disposisjonsfond	1 295	1 010	1 295
Felleskostnader	4 550	4 745	4 700
<i>Sekretariater</i>	4 550	4 745	4 700
ETIKK - Forskningsetisk arbeid		195	
KILDEN - Oppstart, lønn, randsone etc	4 550	4 550	4 700
Forvaltning	10 245	10 480	10 995
<i>Særskilte forvaltningsoppdrag</i>	10 245	10 480	10 995
K-SENTER - Kunnskapscenter for utdanning	10 245	10 480	10 995
Total sum	1 829 587	1 856 796	1 979 743

Tabell 4.4: Bevilgninger fra KD til *sektorovergripende forskning* fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	417 100	417 100	549 460
<i>Brakerstyrte innovasjonsprogr</i>	55 000	55 000	55 000
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena	20 000	20 000	20 000
BIONÆR - Bionæringsprogram	10 000	10 000	10 000
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass	25 000	25 000	25 000
<i>Grunnforskningsprogrammer</i>	19 000	19 000	0
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as	4 000	4 000	
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	15 000	15 000	
<i>Handlingsrettede programmer</i>	76 600	76 600	120 080
BIOBANK - Humane biobanker og helsedata	20 000	20 000	20 000
FINNUT - Forskning og innovasjon i utdanningssektoren	5 600	5 600	5 600
FOLKEHELSE - Folkehelse			1 000
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse			1 500
PSYKISK - Psykisk helse			1 000
NORGLOBAL - Norge - Global partner			1 130
FORFI - Kunnsk.gr.l.f.forskn.innov.pol	2 000	2 000	
HAVKYST - Havet og kysten	5 000	5 000	7 850
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015			12 000
POLARPROG - Polarforskningsprogram	30 000	30 000	51 500
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko	4 000	4 000	4 500
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til sykefrav	10 000	10 000	10 000
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon			4 000
<i>Store programmer</i>	266 500	266 500	374 380
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	89 000	89 000	89 000
ENERGIX - Stort program energi	12 000	12 000	30 000
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst	19 000	19 000	19 000
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester	8 000	8 000	9 000
KLIMAFORSK - Stort program klima	38 000	38 000	61 530
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale	21 500	21 500	64 150
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	51 000	51 000	51 000
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon			50 700
VERDIKT - Kjernekomponent og verdiskaping IKT	28 000	28 000	0
Frittstående prosjekter	45 103	45 103	14 500
<i>Fri prosjektstøtte</i>	33 103	33 103	0
<i>Internasjonal prosjektstøtte</i>			500
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret			500
<i>Andre frittstående prosjekter</i>	12 000	12 000	14 000
BALANSE - Kjønnbalanse i toppstillinger og forskningsledelse	12 000	12 000	12 000
FORINNPOL - Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik			2 000

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Infrastruktur og inst. tiltak	790 765	790 765	774 864
<i>Basisbevilgninger</i>			140 000
STIM-EU - Strat.Institutsats.EU-prosj			140 000
<i>Strategisk institusjonsstøtte</i>	10 000	10 000	0
SARS - SARS International Center	10 000	10 000	0
<i>SFF/SFI/FME</i>	481 402	481 402	179 500
FMESAMFUNN - FME - samfunn			5 000
SFF - Sentre for fremragende forskn	276 402	276 402	0
SFI - Sentre for forskn.drevet innov	205 000	205 000	174 500
<i>Vitensk, utstyr, datab., saml</i>	299 363	299 363	455 364
ESSURVEY - European Social Survey			4 000
FORINFRA - Nasj.sats. forskn.infrastrukt	299 363	299 363	451 364
Nettverkstiltak	5 100	5 100	76 654
<i>Nasj. stimul.tiltak,møteplass</i>	5 100	5 100	5 300
REGREP - Regionale representanter	5 100	5 100	5 300
<i>Internasjonale nettverkstiltak</i>			71 354
COSTINF - COST Infrastruktur			400
EU-MOB - EU-mobilisering			14 176
INT-BILAT - BILAT-ordningen			11 150
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020			30 000
Internasjonal stab/drift, prosjekt, stillinger			15 628
Forvaltning	53 600	53 600	53 600
<i>Særskilte forvaltningsoppdrag</i>	53 600	53 600	53 600
GAVEFORST - Gaveforsterkningsordningen	50 000	50 000	50 000
RFFALLE - Sentral RFF-pott til adm.og st	3 600	3 600	3 600
Total sum	1 311 668	1 311 668	1 469 078

4.2 Nærings- og fiskeridepartementet

Samlet bevilgning til Forskningsrådet i 2015 fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) er på 2,056 mrd. kroner, en nominell økning på ca. 147 mill. kroner eller 7,7 prosent sammenlignet med Årets budsjett 2014.

Tabell 4.5. Inntekter fra NFD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
NFD Kap.900.21	200		
NFD Kap.900.70	200	400	
NFD Kap.920.50	1 522 000	1 524 300	2 055 913
Forskningsprogrammer og internasjonalt samarbeid	946 600	941 600	1 265 943
Institutter og annen infrastruktur	410 550	402 850	577 620
Kommersialisering og nettverkstiltak	122 350	137 350	169 850
Andre tiltak	42 500	42 500	42 500
NFD Kap.920.51	238 450	238 450	
NFD Kap.920.52	126 890	126 890	
NFD Kap.928.74	21 300	21 300	
Totalsum	1 909 040	1 911 340	2 055 913

Fra 2015 er midler fra NFD som tidligere ble gitt over kapittel 920 post 51 og 52 samt over kapittel 928 post 74, flyttet til kapittel 920 post 50. I tråd med Prop. 1 S (2014-2015), Stortingets

budsjettvedtak fra desember 2014 og NFDs tildelingsbrev for 2015, er økningen i bevilgningen til Forskningsrådet fordelt som følger:

Forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid styrkes med 64,6 mill. kroner: BIA får en vekst på 70 mill. kroner, HAVBRUK 9 mill. kroner og HAVKYST 8 mill. kroner, mens GASSMAKS reduseres med 11 mill. kroner, MAROFF med 5 mill. kroner, BIONÆR med 4,6 mill. kroner og BIOTEK2021 med 1,8 mill. kroner.

Institutter og annen infrastruktur styrkes med ca. 39,2 mill. kroner, hvorav 19,3 mill. kroner er basisbevilgninger til de teknisk industrielle instituttene og ca. 6 mill. kroner er basisbevilgninger til primærnæringsinstitutter som er sentrale for fiskeri og havbruk. Strategiske instituttprogram styrkes med ca. 0,4 mill. kroner, mens bevilgningen til IFE øker med 12,5 mill. kroner og Teknologirådet med 1 mill. kroner.

Kommersialisering og nettverkstiltak styrkes med 43,5 mill. kroner. Bevilgningen til FORNY2020 øker med 45 mill. kroner, mens bevilgningen til VRI reduseres med 1,5 mill. kroner.

Tabell 4.6: Bevilgninger fra NFD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

		2014		2015
		Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
NFD Kap. 900.21	DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	200		
NFD Kap. 900.70	DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	200	400	
NFD kap. 920.50	Forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarb.	946 600	941 600	1 265 943
	AAL - Active Assisted Living Research and Dev Prog		1 000	1 000
	BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena	464 600	464 600	534 600
	BIONÆR - Bionæringsprogram	10 150	10 150	43 850
	BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	43 900	43 900	60 400
	COSTINF - COST Infrastruktur	400	400	
	Diverse info, analyse, kommunikasjon, plan., utredning.			4 927
	Diverse int. samarbeid, og prosjekter i int. stab	15 700	15 205	17 786
	EEN - Enterprise Europe Network	3 000	3 000	3 000
	ELSA - Ethiske, rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	
	ENERGIX - Stort program energi	21 000	21 000	23 700
	EUROSTARS	31 000	31 495	31 000
	EVITA - eVitenskap	7 400	7 400	7 400
	Fransk-norsk stiftelse	3 000	3 000	3 000
	GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass	15 000	15 000	4 000
	HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst			129 730
	HAVKYST - Havet og kysten			55 600
	IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon			64 800
	IT-FUNK - IT for funksjonshemmede	1 000		
	JPIOCEANS - Healthy and prod seas and oceans			3 500
	JTI - Joint Technology Initiatives	5 800	5 800	5 800
	KLIMAFORSK - Stort program klima			2 000
	MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø			6 000
	MAROFF - Maritim virksomhet og offshore	139 600	139 600	137 500
	"Midler for øvrig" internasjonalt samarbeid	12 350	7 350	12 350
	MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	500	500	2 000
	NAERINGSPPH - Nærings-phd	25 000	25 000	25 000
	NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale	56 900	56 900	56 900
	PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	19 000	19 000	21 500
	Regionansvarlige			600
	SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	1 000	1 000	1 500
	SAMANSVAR - Ansvarlig inn og bedriftenes samf. ansv.			2 000
	TRANSIKK - Transportsikkerhet	500	500	500
	VERDIKT - Kjernekompet. og verdiskaping IKT	64 800	64 800	
	Klyngeprogram - GCE	4 000	4 000	4 000
NFD kap. 920.50	Institutter og annen infrastruktur	410 550	402 850	577 620
	EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog			1 000
	GENINST - Gen. andre institusjoner	1 000	1 000	1 000
	HIMDALEN - KLDRA Himdalen - Avfallslager	8 000	8 000	8 000
	IFEHANUK - Halden-prosjektet og andre nuk	82 650	37 500	50 000
	RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst			107 250
	RBGRUNTEKN - Res.bas.grunnbev.tekn-ind.inst	276 300	321 450	340 750
	SFI - Sentre for forskn.drevet innov	10 000	10 000	10 000
	SIMULA-senteret	11 000	11 000	11 000
	SIPHINIFES - SIP v HI og NIFES			26 020
	SUP-NHD - Strategiske UoH-progr.	13 600	5 900	13 600
	TEKNRÅD - Teknologirådet	8 000	8 000	9 000
NFD kap. 920.50	Kommersialisering og nettverkstiltak	122 350	137 350	169 850
	FORNY2020	106 750	121 750	155 750
	Regionansvarlige	6 400	6 400	6 400
	VRI - Virkemidler for regional forskning og utvikling	9 200	9 200	7 700

		2014		2015
		Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
NFD kap. 920.50	Andre tiltak	42 500	42 500	42 500
	DISP-NFD - Disp.konto NFD-midler	7 300	700	7 300
	Diverse info, analyse, kommunikasjon, plan., utredning.	8 700	15 300	8 700
	FORINNPOL - Forskning for forskn- og inn pol			4 000
	SkatteFUNN - Adm.av skatteinsentiv-ordninge	17 000	17 000	17 000
	MER - Mer entreprenørskap	4 000	4 000	0
	REISEPOL - Reiselivspolitik	4 000	4 000	4 000
	VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	1 500	1 500	1 500
NFD kap. 920.51	Marin forskning	238 450	238 450	
	BIONÆR - Bionæringsprogram	38 300	38 300	
	BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	3 000	3 000	
	Diverse info, analyse, kommunikasjon, plan., utredning.	6 120	6 120	
	ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	
	ENERGIX - Stort program energi	2 700	2 700	
	EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	
	FORNY2020	4 000	4 000	
	HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst	120 730	120 730	
	HAVKYST - Havet og kysten	47 600	47 600	
	INT-BILAT - BILAT-ordningen	500	500	
	JPIOCEANS - Healthy and prod seas and oceans	3 500	3 500	
	KLIMAFORSK - Stort program klima	2 000	2 000	
	MAROFF - Maritim virksomhet og offshore	2 900	2 900	
	MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	1 500	1 500	
	PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	2 500	2 500	
	Regionansvarlige	600	600	
	SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500	500	
NFD kap. 920.52	Basisbevilgninger primærnæringsinstituttene	126 890	126 890	
	RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst	101 253	101 253	
	SIPHINIFES - SIP v HI og NIFES fin av FKD	25 637	25 637	
NFD kap. 928.74	Marin bioteknologi mv.	21 300	21 300	
	BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	15 300	15 300	
	MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø	6 000	6 000	
Totalsum		1 909 040	1 911 340	2 055 913

4.3 Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet (OED) foreslår en bevilgning til Forskningsrådet for 2015 på 799 mill. kroner. Dette er en økning i bevilgningen sammenlignet med Årets budsjett 2014 på 20,5 mill. kroner. Økningen kommer over kap. 1830.50. Forskningsrådets vekstforslag for 2015 var på 93 mill. kroner.

Tabell 4.7: Inntekter fra OED fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Olje og energidepartementet			
OED Kap.1830.50	673 600	679 600	694 326
OED Kap.1840.50	105 000	105 000	104 800
Sum	778 600	784 600	799 126

OEDs midler for 2015 er fordelt i tråd med Prop. 1 S for 2015, OEDs tildelingsbrev, samt Forskningsrådets vekstforslag for 2015.

OEDs forslag for 2015 i forhold til revidert budsjett 2014 og Forskningsrådets vekstforslag 2015 har følgende utvikling:

- PETROMAKS2 og DEMO2000 får en økning på til sammen 8,9 mill. kroner. Forskningsrådet foreslår å fordele disse på følgende måte: PETROMAKS2 7 mill. kroner og DEMO2000 1,9 mill. kroner
- ENERGIX får en økning på 9 mill. kroner.
- Strategisk energiforskning får en vekst på 2,8 mill. kroner. Denne veksten legges til aktiviteten PES2020.
- Bevilgningen til CLIMIT reduseres med 0,2 mill. kroner.

Nedenfor følger en spesifisert oversikt over bevilgningen fordelt på sektor, program/aktivitet sammenlignet med 2014.

Tabell 4.8: Bevilgning fra OED fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Energisektoren	489 200	489 200	500 800
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå	105 000	105 000	104 800
ENERGIX - Stort program energi	234 000	234 000	243 000
FMESAMFUNN - FME - samfunn	20 000	20 000	20 000
FMETEKNO - FME - teknologi	125 000	125 000	125 000
GENINST - Gen. andre institusjoner	1 500	1 500	1 500
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	3 700	3 700	6 500
Petroleumssektoren	280 400	286 400	289 326
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk	53 600	53 600	55 500
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	3 000	3 000	3 000
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	1 000	1 000	1 000
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst		6 000	
HAVKYST - Havet og kysten	8 500	8 500	8 500
PETROMAKS - Maks.utnytt.av petroleumsreser	0	0	0
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	189 000	189 000	196 026
PETROSAM - Samf.vitensk.petroleumsforsk	0	0	0
PETROSAM2 - Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning	10 000	10 000	10 000
PETROSENTR - Forskningsssentre for petroleum	15 300	15 300	15 300
Strategiske fellesfunk. og internasjonalisering	9 000	9 000	9 000
Sum	778 600	784 600	799 126

4.4 Landbruks- og matdepartementet

Landbruks- og matdepartementets (LMD) bevilgning til Forskningsrådet for 2015 er på 442,1 mill. kroner. Dette er en vekst i bevilgningen sammenlignet med Årets budsjett 2014 på om lag 11,5 mill. kroner. Bevilgningen over post 1150.77 (jordbruksavtalen) er estimert til 44,5 mill. kroner og kommer i tillegg. Forskningsrådets vekstforslag for 2015 var på 41 mill. kroner.

LMDs tildeling over kap. 1137.50 og 51 for 2015 i forhold til revidert budsjett 2014.

- BIONÆR får en vekst på om lag 8 mill. kroner.
- Grunnbevilgningen til primærnæringsinstituttene økes med 6 mill. kroner.

Tabell 4.9: Inntekter fra LMD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
LMD Kap. 1137.50	251 351	251 651	258 662
LMD Kap. 1137.51	177 474	177 474	183 133
LMD Kap. 1150.77	48 901	47 966	44 500
Sum	477 726	477 091	486 295

LMDs midler for 2015 er fordelt i.h.t. Prop. 1 S for 2015 samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2015.

Tabell 4.10: Bevilgning fra LMD fordelt på programmer og aktiviteter¹. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
LMD Kap.1137.50	251 351	251 651	258 662
BIONÆR - Bionæringsprogram	178 568	182 568	188 729
DISP-LMD - Disposisjonskonto LMD-midler	2 902	2 902	2 902
DIV-AKT - Diverse aktiviteter	900	900	0
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	1 250	1 250	1 250
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	0
ENERGIX - Stort program energi	38 695	38 695	38 695
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
INFRA - Infrastrukturtiltak	1 886	1 886	1 886
INT-BILAT - BILAT-ordningen	2 000	2 000	2 000
JPIFACCE - Agriculture, Food Security and Climate Change	0	0	1 750
KLIMAFORSK - Stort program klima	7 000	7 000	7 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	7 250	5 550	5 550
NETTARBEID - Nettarbeid interne og eksterne nettsider	900	900	900
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	2 500	2 500	2 500
PLAN - Planlegging	250	250	250
REGREP - Regionale representanter	600	600	600
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500	500	500
SAMANSVAR - Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar	0	0	1 000
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	150	150	150
UTRED - Utredning	2 000	0	0
VR13 - Virkemidl f reg.innov.2014-16	2 000	2 000	2 000
LMD Kap. 1137.51	177 474	177 474	183 133
INFRA - Infrastrukturtiltak	8 061	8 061	8 061
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst	164 413	164 413	170 072
STRAT-MAT - Strategisk satsing på mat	5 000	5 000	5 000
LMD Kap. 1150.77	48 901	47 966	44 500
BIONÆR - Bionæringsprogram	11 600	5 854	500
ENERGIX - Stort program energi	1 400	0	0
MAT-SLF - Matprogr.:Prosj.fullfin.av SLF	32 847	37 009	42 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	3 054	5 103	2 000
Sum	477 726	477 091	486 295

¹Det er avvik mellom bevilgningen til Miljø2015 i tabellen i forhold til tildelingsbrevet.

4.5 Klima- og miljødepartementet

Klima og miljødepartementet (KLD) bevilgning til Forskningsrådet for 2015 er på 374 mill. kroner. Dette er en økning i bevilgningen sammenlignet med Årets budsjett 2014 på 3,4 mill. kroner. Forskningsrådets vekstforslag for 2015 var på 62 mill. kroner.

KLDs midler for 2015 er fordelt i tråd med Prop. 1 S for 2015, KLDs tildelingsbrev, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2015.

Tabell 4.11: Inntekter fra KLD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KLD Kap. 1400.76	1 000	1 000	1 000
KLD Kap. 1410.50	163 338	163 338	167 647
KLD Kap. 1410.51	199 468	199 468	198 576
KLD Kap. 1410.53	6 794	6 794	6 760
Sum	370 600	370 600	373 983

KLDs tildeling for 2015 gir en økning i grunnbevilgningen til miljøinstituttene på 4,3 mill. kroner. I tillegg kommer en reduksjon på 0,9 mill. kroner som følge av effektiviseringsreformen. Kuttet er spredd på følgende aktiviteter etter dialog med departementet:

- HAVKYST er redusert med 0,1 mill. kroner, MILJØ2015 er redusert med 0,15 mill. kroner, KLIMAFORSK er redusert med 0,35 mill. kroner og ENERGIX er redusert med 0,3 mill. kroner.

Tabell 4.12: Bevilgning fra KLD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KLD Kap. 1400.76	1 000	1 000	1 000
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
KLD Kap.1410.51	199 468	199 468	198 576
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	2 700	2 700	2 700
ENERGIX - Stort program energi	23 350	23 350	23 058
HAVKYST - Havet og kysten	16 400	16 400	16 300
JPICULTURE - Cultural heritage and global change	4 450	4 450	4 450
JPIKLIMA - Connecting climate knowledge for Europe	750	750	750
JPIWATER - Water challenges for a changing world	4 450	4 450	4 450
KLIMAFORSK - Stort program klima	84 150	84 150	83 800
KONT - Kontingenter	300	300	300
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	52 150	52 150	52 000
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse	4 000	4 000	4 000
NETTARBEID - Nettarbeid interne og eksterne nettsider	580	580	580
PLAN - Planlegging	500	500	500
POLARPROG - Polarforskningsprogram	3 200	3 200	3 200
PUBL - Publisering/prosjektinform	688	688	688
ROMFORSK - Program for romforskning	1 500	1 500	1 500
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	300	300	300
KLD Kap.1410.53	6 794	6 794	6 760
KONT - Kontingenter	6 794	6 794	6 760
KLD Kap.1410.50	163 338	163 338	167 647
INT-BILAT - BILAT-ordningen	500	500	500
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	2 500	2 500	2 500
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst	122 753	122 753	127 062
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500	500	500
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge	37 085	37 085	37 085
Sum	370 600	370 600	373 983

4.6 Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementets (HODs) tildeling til Forskningsrådet øker fra 328,8 mill. kroner i årets budsjett 2014 til 337,7 mill. kroner i 2015, d.v.s. en nominell økning på 2,7 prosent.

Tabell 4.13: Inntekter fra HOD fordelt på kapittel og post (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
HOD Kap. 732.21	490	490	540
HOD Kap. 780.50	323 306	323 306	337 182
HOD Kap. 781.79	5 000	5 000	0
Total sum	328 796	328 796	337 722

I tråd med tildelingsbrev fra HOD fordeles økningen slik:

- *Kvinnehelse* øker med 2,5 mill. kroner
- *JPI Antimikrobiell resistens* øker med 2 mill. kroner
- *HelseOmsorg21* øker med 2,5 mill. kroner
- *Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester* øker med 1,75 mill. kroner
- *Barn som pårørende* øker med 0,2 mill. kroner

Tabell 4.14: Bevilgninger fra HOD fordelt på programmer og aktiviteter (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer			
FOLKEHELSE - Folkehelse	26 200	26 200	26 200
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs-			99 043
PRAKSISVEL - Prakisset FoU helse-velferdst	5 000	5 000	
TJENESTER - Helse- og omsorgstjenester	92 367	92 297	
PSYKISK - Psykisk helse	35 720	35 720	35 720
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse	17 200	17 200	17 200
KLINISK - Klinisk forskning	28 290	28 290	28 290
GLOBVAC - Global helse- og vaksinforskning	9 800	9 800	9 800
RUSMIDDEL - Rusmiddelforskning	30 450	30 450	30 450
STAMCELLER - Stamcelleforskning	20 000	20 000	20 000
KREFT - Offentlig kreftprogram	21 044	21 044	21 044
Strategiske og andre satsinger			
KVINNEHELSE - Kvinners helse	7 997	7 997	10 497
EU-STRA - Strålevern	1 000	1 000	1 000
TRANSCAN - ERA-NET Translational Cancer	3 500	3 500	3 500
EVASAM - Evaluering av samhandl.reform	10 000	10 000	10 000
BARN - Barn som pårørende	5 000	5 000	5 200
JPND - EU Joint Programme - Neurodege	9 150	9 150	9 150
JPIAMR - JPI Antimikrobiell resistens	4 588	4 588	6 588
HO21 - HelseOmsorg21	1 000	1 070	3 500
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	490	490	540
Sum	328 796	328 796	337 722

4.7 Utenriksdepartementet

Utenriksdepartementets (UDs) tildeling til Forskningsrådet reduseres fra 362,4 mill. kroner i årets budsjett 2014 til 307 mill. kroner i 2015, d.v.s. en nominell nedgang på 15,3 prosent

Tabell 4.15: Inntekter fra UD fordelt på kapittel og post (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett 1)
UD - Utenriksdept.	1 000	1 000	1 000
UD Kap.100.21	4 000	0	0
UD Kap.165.70	131 900	124 088	104 400
UD Kap.100.71		5 715	5 715
UD Kap.118.70	53 750	43 583	38 379
UD Kap.150.78	8 000	9 267	10 550
UD Kap.164.71	0	0	0
UD Kap.169.70	78 100	3 754	78 600
UD Kap.168.70	8 500	7 550	0
UD Kap.165.71	36 000	35 800	29 600
UD Kap.118.01	300	1 718	1 483
UD Kap.169.71	30 000	20 000	30 000
UD Kap.163.71	10 800	10 800	7 300
Total sum	362 350	263 274	307 028

1. Det er avvik mellom departementets tildelingsbrev for 2015 og årets budsjett 2015. Dette skyldes at Forskningsrådet måtte legge inn budsjett for 2015 i sitt budsjettssystem før tildelingsbrevet forelå.

Det er ingen signaler i Prop. 1 S (2014-2015) for UD om Forskningsrådets bevilgning. Anslaget for bevilgningen er basert på de avtaler Forskningsrådet har inngått med departementet samt signaler fra UD/NORAD.

Nedgangen i bevilgningene fra Utenriksdepartementet (UD) skyldes dels at *Norge – Global partner (NORGLOBAL)* er i avslutningsfasen og at det nå arbeides med å utvikle neste fase av programmet (nettoeffekt – 39,5 mill. kroner), aktiviteter i *Russland og nordområdene (NORRUSS)* avsluttes i 2014 (- 6,9 mill. kroner), tildelingen til *Havet og kysten (HAVKYST)* reduseres med 6 mill. kroner, Romforskning reduseres med 3 mill. kroner og at prosjektomfanget av forvaltningsavtalen med Ambassaden i India (*INDEMB*) reduseres med 6,4 mill. kroner. Bevilgningene til følgende programmer økes: *Forsknings-samarbeidsprogram mellom Norge og Sør-Afrika (SANCOOP)* med 2,55 mill. kroner, *Europa i endring* med 1,7 mill. kroner og *Polarprogrammet* med 1,7 mill. kroner.

Tabell 4.16: Bevilgninger fra UD fordelt på programmer og aktiviteter (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett 1)
Programmer			
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forskn	112 000	39 688	112 000
NORGLOBAL - Norge - Global partner	70 800	47 850	31 300
NORRUSS - Nordområdene og Russland	21 250	17 500	14 375
INDEMBPROG - INDEMB Research Programme	25 000	25 000	25 000
INDNOR - India-programmet	20 000	20 000	20 000
INDEMB - Indo-Norwegian research and de	11 000	10 800	4 600
KINA - Kina-programmet	20 000	20 000	20 000
HAVKYST - Havet og kysten	12 000	10 000	6 000
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet	20 000	20 000	20 000
POLARPROG - Polarforskningsprogram	10 300	7 300	11 988
SANCOOP - South Africa - Norway research co-operation	5 000	6 267	7 550
EUROPA - Europa i endring	4 000	5 715	5 715
ROMFORSK - Program for romforskning	3 000	3 000	0
PETROSAM2 - Samfunnsvitenskapelig petroleumforskning	2 500	2 500	2 500
Strategiske og andre satsinger			
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	15 400	15 400	15 400
PETROSENTR - Forskningsentre for petroleum	5 000	5 000	5 000
HEALTHPRIO - Priority Setting in Global Hea	3 100	3 754	3 600
EU-STRA - Strålevern	1 000	1 000	1 000
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	1 000	2 000	1 000
UTRED - Utredning	0	500	0
Sum	362 350	263 274	307 028

4.8 Samferdselsdepartementet

Samferdselsdepartementet (SD) foreslår en samlet bevilgning til Forskningsrådet i 2015 på 136,99 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 11,3 mill. kroner i forhold til Årets budsjett 2014.

Tabell 4.17: Inntekter fra SD. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Transportforskning	87 900	87 900	81 191
Ekomforskning	60 400	60 400	55 800
Sum	148 300	148 300	136 991

I samsvar med føringene i Prop. 1 S (2014-2015), Stortingets budsjettvedtak fra desember 2014 og SDs tildelingsbrev for 2015, reduseres bevilgningen til transportforskning med 10 mill. kroner i MAROFF og 1,7 mill. kroner i ENERGIX, mens TRANSPORT 2025 (TRANSPORT) får en vekst på 4,8 mill. kroner og strategiske instituttsatsinger en vekst på 0,2 mill. kroner. Ekomforskningen reduseres med 4,6 mill. kroner i IKTPLUS.

Tabell 4.18: Bevilgninger fra SD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Transportforskning	87 900	87 900	81 191
ENERGIX - Stort program energi	32 100	32 100	30 391
MAROFF - Maritim virksomhet og offshore	10 000	10 000	0
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	1 000	1 000	1 000
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninger	5 600	5 600	5 800
SMARTRANS - Næringslivets transp. og ITS	31 200	31 112	0
TRANSIKK - Transportsikkerhet	8 000	8 000	8 000
TRANSPORT - Transport 2025		88	36 000
Ekomforskning	60 400	60 400	55 800
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon			36 800
ROBUST - Robuste nett.	8 000	8 000	8 000
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	1 000	1 000	1 000
SIMULA-senteret	10 000	10 000	10 000
VERDIKT - Kjernekomp.og verdiskaping IKT	41 400	41 400	0
Totalsum	148 300	148 300	136 991

4.9 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Samlet bevilgning til Forskningsrådet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) i 2015 er på ca. 146,3 mill. kroner, en nominell økning på om lag 8,2 mill. kroner sammenlignet med Årets budsjett 2014.

Tabell 4.19: Inntekter fra KMD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KMD Kap.500.21	2 800	2 800	
KMD Kap.500.50	29 000	32 000	58 765
KMD Kap.552.72	84 200	84 200	87 500
KMD Kap.500.22	15 380	15 480	
KMD Kap.590.50	6 400	6 400	
KMD Kap.590.21	250	250	
Total sum	138 030	141 130	146 265

I tråd med Prop. 1 S (2014-2015), Stortingets budsjettvedtak fra desember 2014 og KMDs tildelingsbrev for 2015, er veksten fordelt med 4,75 mill. kroner til DEMOS, 2 mill. kroner til FORINNPOL, 1,3 mill. kroner til VRI, 165 000 kroner til strategiske instituttsatsinger og 20 000 kroner til SAMKUL.

Tabell 4.20: Bevilgninger fra KMD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KMD Kap.500.21	2 800	2 800	
REGMODELL - Regionaløk.modeller & bostedsv	2 800	2 800	
KMD Kap.500.50	29 000	32 000	58 765
DEMOS - Demokr og eff styring, planlegging og forvaltning			20 700
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional	15 700	18 700	
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon			10 000
JPIURBAN - Urban Europe	2 300	2 300	2 300
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	6 000	6 000	6 000
P-SAMISK - Program for samisk forskning			3 850
REGMODELL - Regionaløk.modeller & bostedsv			2 800
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell			1 550
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge			6 565
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	5 000	5 000	5 000
KMD Kap.552.72	84 200	84 200	87 500
FORINNPOL - Forskning for forsknings- og inn politikk			2 000
NORDSATS - Forskningsløft i Nord	40 000	40 000	40 000
REGREP - Regionale representanter	1 200	1 200	1 200
VRI3 - Virkemidl f reg.innov.2014-16	43 000	43 000	44 300
KMD Kap.500.22	15 380	15 480	
P-SAMISK - Program for samisk forskning	3 850	3 850	
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	1 530	1 630	
VERDIKT - Kjernekompp.og verdiskaping IKT	10 000	10 000	
KMD Kap.590.50	6 400	6 400	
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge	6 400	6 400	
KMD Kap.590.21	250	250	
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional	250	250	
Sum	138 030	141 130	146 265

4.10 Arbeids- og sosialdepartementet

Arbeids- og sosialdepartementets (ASDs) tildeling til Forskningsrådet øker fra 134,1 mill. kroner i 2014 til 137,9 mill. kroner i 2015, d.v.s. en nominell økning på 2,8 prosent.

Tabell 4.21: Inntekter fra ASD fordelt på kapittel og post (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett 1)
ASD - Kap. 601.50	134 120	134 120	137 850
Total sum	134 120	134 120	137 850

1) Det er avvik mellom departementets tildelingsbrev for 2015 og årets budsjett 2015. Dette skyldes at Forskningsrådet måtte legge inn budsjett for 2015 i sitt budsjettssystem før tildelingsbrevet forelå.

Det er ingen signaler i Prop. 1 S (2014-2015) for ASD om hvordan Forskningsrådets bevilgning for 2015 skal fordeles.

Foreløpig er det lagt inn delvis priskompensasjon for 2015 til alle aktivitetene finansiert av ASD bortsett fra *Publisering* som reduseres i henhold til dialog med ASD.

Tabell 4.22: Bevilgninger fra ASD fordelt på programmer og aktiviteter (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett 1)
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester			10 490
PRAKSISVEL - Prakisrett FoU helse-velferdst	10 000	10 210	
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til sykefrav	28 625	28 576	29 370
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	66 423	66 293	68 370
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	20 758	20 722	21 298
EVA-PEN - Evaluering av pensjonsreformen	7 818	7 805	8 022
PUBL - Publisering/prosjektinform	497	514	300
Sum	134 120	134 120	137 850

4.11 Justis- og beredskapsdepartementet

Justis- og beredskapsdepartementets (JDs) tildeling til Forskningsrådet reduseres fra 22,1 mill. kroner i 2014 til 21,9 mill. kroner i 2015, d.v.s. en nominell nedgang på 0,9 prosent.

Tabell 4.23: Inntekter fra JD fordelt på kapittel og post (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
JD Kap.400.50	22 100	21 284	21 885
Total sum	22 100	21 284	21 885

Midlene er fordelt basert på tolkning av Prop. 1 S (2014-2015) for JD.

Tabell 4.24: Bevilgninger fra JD fordelt på programmer og aktiviteter (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
EUROPA - Europa i endring	1 036	1 000	1 000
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	13 524	13 000	13 395
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	7 540	7 284	7 490
Sum	22 100	21 284	21 885

4.12 Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets (BLDs) tildeling til Forskningsrådet reduseres fra 22,9 mill. kroner i 2014 til 22 mill. kroner i 2015, d.v.s. en nominell nedgang på 3,8 prosent.

Tabell 4.25: Inntekter fra BLD fordelt på kapittel og post (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett 1)
BLD - Kap. 846.50	3 025	3 025	3 109
BLD - Kap. 854.50	13 250	12 229	12 122
BLD - Kap. 821.50	6 614	6 614	6 798
BLD - Kap. 854.21	0	1 500	0
Total sum	22 889	23 368	22 029

- 1) Det er avvik mellom departementets tildelingsbrev for 2015 og årets budsjett 2015. Dette skyldes at Forskningsrådet måtte legge inn budsjett for 2015 i sitt budsjettssystem før tildelingsbrevet forelå.

Midlene ble fordelt basert på tolkning av Prop. 1 S (2014-2015) for BLD.

Tabell 4.26: Bevilgninger fra BLD fordelt på programmer (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett 1)
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester			2 295
PRAKSISVEL - Prakissett FoU helse-velferdst	3 000	2 325	
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	19 889	19 543	19 734
EVA-ATFERD - Evaluering av Atferdssenteret		1 500	
Sum	22 889	23 368	22 029

4.13 Finansdepartementet

Finansdepartementet (FIN) bevilger 21,8 mill. kroner til Forskningsrådet i 2015, en nominell økning på 0,2 mill. kroner fra Årets budsjett 2014.

Tabell 4.27: Inntekter fra FIN fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
FIN Kap.1600.21	9 000	9 000	9 000
FIN Kap.1600.70	12 600	12 600	12 800
Total sum	21 600	21 600	21 800

Veksten i FINs bevilgning er knyttet til forvaltningsoppdraget Finansmarkedsfondet.

Tabell 4.28. Bevilgninger fra FIN fordelt programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
SKATT - Skatteøkonomi	9 000	9 000	9 000
FINANSMARK - Finansmarkedet	12 600	12 600	12 800
Totalsum	21 600	21 600	21 800

4.14 Kulturdepartementet

Kulturdepartementets (KUD) bevilgning til Forskningsrådet i 2015 er på 24,4 mill. kroner. Bevilgningen skal dekke bevilgningen til programmene Kultur- og mediesektoren (KULMEDIA) (2014-2018) som startet opp i 2014 og Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SAMKUL) (2011-2020). I tillegg finansierer departementet en satsing på spilleavhengighet.

Tabell 4.29: Inntekter fra KUD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KUD - Kulturdepartementet	2 060	2 096	3 234
KUD - Kap. 320.21		7 000	0
KUD - Kap.320.52	5 250	5 250	12 654
KUD - Kap. 335.73	15 000	8 000	8 500
Total sum	22 310	22 346	24 388

Tabell 4.30: Bevilgninger fra KUD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	5 250	5 250	5 400
KULMEDIA - Kultur- og mediesektoren	15 000	15 000	15 754
PENGESPILL - Kunnsk.gr.lag pengespill-probl	2 060	2 096	3 234
Total sum	22 310	22 346	24 388

4.15 Forsvarsdepartementet

Forsvarsdepartementets (FDs) tildeling til Forskningsrådet er uendret fra 2014 til 2015, d.v.s. 1 mill. kroner.

Tabell 4.31: Inntekter fra FD fordelt på kapittel og post (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
FD Kap.1760.45	1 000	1 000	1 000
Total sum	1 000	1 000	1 000

Tabell 4.32: Bevilgning fra FD fordelt på program (1 000 kroner)

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Samfunn og helse	1 000	1 000	1 000
Total sum	1 000	1 000	1 000

5 Virkemidler, programmer og aktiviteter

Forskningsrådets gjennomfører sin virksomhet gjennom en rekke ulike virkemidler. På øverste nivå består disse virkemidlene av programmer, frittstående prosjekter, infrastruktur og institusjonelle tiltak, system og nettverkstiltak. På et mer detaljert nivå er dette utformet som ulike programtyper, fri prosjektstøtte, rettede internasjonale tiltak, basisbevilgninger, strategisk institusjonsstøtte, senterordninger, forskningsinfrastruktur, nettverkstiltak og formidlings- og kommersialiseringstiltak.

Disse virkemidlene har ulike tyngdepunkt. Programmene har et tyngdepunkt mot temaene, fri prosjektstøtte mot fagene og kvalitet, senter-ordningene mot konsentrasjon, ledelse og langsiktighet, nettverkstiltak mot samarbeid og internasjonalisering, formidlings- og kommersialiseringstiltak mot nytte og anvendelse. Samtidig er det slik at hvert enkelt virkemiddel ofte støtter opp om flere dimensjoner, men alle er rettet mot fornyelse og endring. Nedenfor følger en gjennomgang av de enkelte virkemidler, programmer og aktiviteter Forskningsrådet finansierer i 2015.

5.1 Programmer

5.1.1 Brukerstyrte innovasjonsprogrammer

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) (2006–) støtter opp om regjeringens satsing på et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv. BIA finansierer forskning som faller utenfor de tematiske prioriteringene til de Store programmene og til andre Brukerstyrte innovasjonsprogrammer. Den åpne innretningen skal sikre god konkurranse om midlene og legge til rette for læring på tvers av bransjer og temaer. Det er omfattende grenseflater mot de tematiske programmene, noe som fordrer et tett samspill med disse programmene. Hovedtyngden av prosjektene i BIA er innovasjonsprosjekter initiert av næringslivet selv, og drivkraften ligger i bedriftenes egne strategier og behov. Programmet støtter også kompetanseutvikling i norske forskningsmiljøer – der næringslivet selv har identifisert slike behov – slik at de kan komme videre med sin forskningsbaserte innovasjonsvirksomhet. Gjennom en balansert portefølje av kompetanseprosjekter og innovasjonsprosjekter bidrar programmet til at det legges et grunnlag for fremtidig verdiskaping i Norge på kortere og lengre sikt. I 2015 vil BIA ha en total budsjetttramme på 554,6 mill. kroner, hvorav 534,6 mill. kroner fra NFD og 20 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål. www.forskningsradet.no/bia

Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer (BIONÆR)(2012 - 2021) sitt ansvarsområde er jordbruks-, skogbruks- og naturbaserte verdikjeder, samt sjømat fra råstoffet tas opp av havet og fram til konsument. BIONÆRs hovedmål er å utløse forskning og innovasjon for verdiskaping i de biobaserte næringene som faller inn under programmet. Programmet legger betydelig vekt på å øke næringenes og forvaltningens utbytte av kunnskap og kompetanse gjennom samspill og formidling. Det legges vekt på kunnskapsbygging for bærekraftig produksjon og forbruk, utslippsreduksjoner og tilpasning til klimaendringer. Bionær prioriterer internasjonalt forsknings-samarbeid.

I 2015 har BIONÆR et budsjett på 245 mill. kroner med 189 mill. kroner fra LMD, 43,8 mill. kroner fra NFD og 10 mill. kroner over KD. I tillegg er det anslått 0,5 mill. kroner over jordbruksavtalen. Nettdress: www.forskningsradet.no/bionaer

Kraftproduksjon med CO₂-håndtering (CLIMIT)(2005-) er et nasjonalt forsknings-, utviklings- og demonstrasjonsprogram som gjennomføres i samarbeid med Gassnova. Hovedmålet er å bidra til utvikling av bedre og mindre kostnadskrevede teknologi for fangst av CO₂ samt bygge opp kunnskap slik at lagring av CO₂ kan gjøres på en sikker måte. Programplan gjeldende fra 2013 fokuser på følgende tema:

- Nye og innovative løsninger for CO₂-håndtering som kan gi betydelig kostnadsreduksjon kombinert med trygg håndtering av CO₂.
- Satsing på områder innen CO₂-håndtering hvor norske aktører har et fortrinn.
- Løsninger som kan lede til CO₂-håndtering anvendt i alle typer norsk industri.

CLIMIT prioriterer internasjonalt samarbeid og vil vektlegge dette enda sterkere i nye prosjekter. Programmet finansieres i sin helhet med midler fra OED. FoU budsjettet til CLIMIT for 2015 er på 104,8 mill. kroner.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/climit

Prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumssektoren (DEMO 2000)(1999-) har som hovedmål å fremme langsiktig konkurransedyktighet i petroleumsnæringen og fortsatt lønnsom utvikling av ressursene på norsk sokkel. DEMO2000 fokuser på å kvalifisere ny teknologi og systemer i nært samarbeid med leverandørindustrien, forskningsinstitutter og oljeselskaper ved å støtte utvikling og testing av prototyper og pilotinstallasjoner offshore. De teknologiske løsningene skal kunne anvendes på konkrete felt. Teknologien og systemene som utvikles gir konkrete bidrag til økt utvinning, effektiv ressurs- og energiutnyttelse og viktige miljøaspekt som redusert utslipp til luft og vann. Et viktig mål er å bringe frem nye norske industriprodukter, systemer og prosesser for salg i det globale offshoremarkedet og utvikle samarbeid med tilsvarende internasjonale aktører med sikte på felles aktiviteter og kunnskapsdeling samt å sikre kompetanse og sysselsetting i norsk leverandørindustri.

Programmet finansieres i sin helhet fra OED og budsjett for 2015 er 55,5 mill. kroner.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/demo2000

Økt verdiskaping i naturgasskjeden (GASSMAKS)(2007-2016) skal gjennom styrket kunnskapsutvikling, næringsutvikling og internasjonal konkurransekraft bidra til økt verdiskaping for samfunnet gjennom industriell foredling av naturgass. Hovedprinsippene som er lagt til grunn for valg av tema i programmet er at det skal føre til en realistisk mulighet for industriutvikling i Norge. De siste årene synes mulighetene for økt industriell virksomhet innenfor petrokjemi å ha blitt vesentlig mindre enn ved programstart. Dette har medført en dreining av aktivitetene mot produksjon av andre materialer enn bulk-polymere og spesielt anvendelser av naturgass i forbindelse med mineralproduksjon. Tematiske satsingsområdene er:

- Gass til plastråstoff og plast.
- Gass til materialer.
- Mikronerobiologisk eller enzymatisk konvertering av gas.
- Gass til syntetiske drivstoff.

Budsjettrammen i 2015 er på 29 mill. kroner, 4 mill. kroner fra NFD og 25 mill. kroner fra KD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/gassmaks

Marin bioteknologi i Tromsø (MABIT) er et næringsrettet forsknings- og industriutviklingsprogram. Programmet bidrar til økt verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringen og bioteknisk industri ved å virke som aktiv pådriver og koordinator for styrking av FoU og industrielle aktiviteter innenfor marin bioteknologi i Tromsø-regionen. Programmet finansierer nærings-

relevante FoU-prosjekter som kan føre til kommersiell utnyttelse. Samtidig er det fokus på utvikling av fagkompetanse som er relevant for bioteknologisk næringsvirksomhet. NFD bidrar finansielt med 6 mill. kroner for 2015. Midlene kanaliseres gjennom Forskningsrådet, men bevilges av MABITs styre.

Maritim virksomhet og offshore operasjoner (MAROFF) (2010–2019) støtter forskning som fremmer innovasjon og miljøvennlig verdiskaping i de maritime næringer i Norge. Programmets hovedprioriteringer er basert på strategien *Stø kurs 2020* og på forslagene fra Maritim21 om en helhetlig maritim forsknings- og innovasjonssatsing. MAROFF skal bidra til at maritime bedrifter og forskningsmiljøer videreutvikler sine kunnskapsmessige fortrinn, og programmet støtter særlig prosjekter innrettet mot miljø og miljøvennlig energiutnyttelse, krevende miljøvennlig maritime operasjoner, avansert logistikk og transport. MAROFF har et totalt budsjett i 2015 på 138,8 mill. kroner, hvorav 137,5 mill. kroner fra NFD og 1,3 mill. kroner fra Fiskeri- og havbruksnæringsens forskningsfond. www.forskningsradet.no/maroff

Transport 2025 (TRANSPORT) (2015–2024) skal ha et systemisk perspektiv på helheten i transportsystemet og være en pådriver for endring. Programmet omhandler transport på vei, jernbane, sjø og i luften, og inkluderer persontransport og næringstransport. I tillegg adresseres utfordringene de enkelte transportformene står overfor og samspillet mellom dem. Programmet skal bidra til ny kunnskap og innovasjon for utviklingen av fremtidens transportsystemer, og bidra til et mer bærekraftig transportsystem innenfor økonomiske, sosiale og miljømessige rammer. Kunnskap generert gjennom programmet skal bidra til å utvikle et konkurransedyktig næringsliv og et pålitelig, sikkert og universelt transportsystem til glede for samfunnet og den enkelte. Programmets budsjett for 2015 er på 36 mill. kroner fra SD. www.forskningsradet.no/transport

5.1.2 Grunnforskningsprogrammer

Program for CERN-relevant forskning (CERN) (2012-2019). Aktivitetene relatert til utnyttelse av det norske medlemskapet i CERN ved Genève er organisert som et program. Forskere ved UiO og UiB er hovedaktører. Programmet støtter norske forskningsgruppers deltagelse i oppbygging, drift og vedlikehold av eksperimentene ATLAS og ALICE på CERNs nye partikkelakselerator LHC, analyse av data fra eksperimentene, samt Norges bidrag til et felles nordisk datasenter. I aktivitetene inngår mulighet for opphold ved CERN for teknologistudenter, doktorgradsstudenter og post-doktorstipendiater. De norske CERN-aktivitetene evalueres jevnlig av et internasjonalt ekspertpanel i forbindelse med et seminar for aktørene innenfor virksomheten. For 2015 er budsjettet på 23,5 mill. kroner. Programmet finansieres med midler fra KD. www.cern.ch/norway.

Europa i endring (EUROPA) (2007-2017) er Forskningsrådets satsing på forskning om endringsprosesser i Europa og Norges forhold til disse. Satsingen skal stimulere til europarelatert forskning av høy kvalitet. Forskingen skal gi ny innsikt i europeiske endringsprosesser, og den skal gi kunnskapsgrunnlag for utforming av norsk europapolitikk. Gjennom satsingen belyses følgende fire temaer: Rett og demokrati i Europa, økonomisk utvikling og integrasjon, kulturelle endringsprosesser, og utenriks- og sikkerhetspolitikk i Europa. I satsingens andre fase (2013-2017/18) er det bevilget midler til tre store tverrfaglige forskerprosjekter. Forskningsrådet arrangerer årlig møteplass for forskere og andre brukere av forskningen med formål diskusjon og formidling. Foreløpig budsjett for 2015 til Europa i endring er på 15,7 mill. kroner, hvorav 7 mill. kroner fra KD, 5,7 mill. kroner fra UD og 1 mill. kroner fra JD. www.forskningsradet.no/EUROPA

eVitenskap - *Infrastruktur, Teori og Anvendelser (eVITA) (2006-2015)* er et forsknings- og infrastrukturprogram innrettet mot beregnings- og dataintensive utfordringer i naturvitenskap, teknologi og medisin. Gjennom metodeforskning, kompetanseutvikling og investeringer i ny eInfrastruktur er målet å sikre norsk eVitenskapelig forskning på et høyt internasjonalt nivå, samt løse viktige nasjonale utfordringer innenfor de tematiske områdene ”energi og miljø”, ”hav”, ”mat” og ”helse”. Budsjettet er 25,4 mill. kroner for eVitenskap i 2015. Programmet finansieres med midler fra KD (18 mill. kroner) og NFD (7,4 mill. kroner). www.forskningsradet.no/evita/

Program for Romforskning (ROMFORSK) (2011–2018). Følgeforskningsprogrammet skal sikre den forskningsmessige utnyttelsen av norsk romaktivitet knyttet til medlemskap i organisasjonene ESA, EISCAT og NOT. Målet er å støtte og videreutvikle forskningsfelt der Norge og norske forskere har satset målbevisst og bygget opp høy kompetanse på internasjonalt nivå. Programmet ønsker også å sikre muligheter for støtte og utvikling innenfor nye relevante forskningsområder. Det er tre prioriterte forskningsområder innenfor programmet: 1) Sol-jord fysikk med vekt på forståelse av grunnleggende prosesser i solen og dens atmosfære og hvordan solvind og solaktivitet påvirker jordas øvre atmosfære og det globale miljøet; 2) Universets utvikling med vekt på forståelsen av fundamentale astrofysiske prosesser og 3) Jordobservasjon fra satellitter med vekt på klimaovervåkning, ressurskartlegging, forurensning ved petroleumsvirksomhet, overvåkning og forvaltning av polarområdene. Program for Romforskning har et budsjett i 2015 på 29,4 mill. kroner inkl. medlemsavgift til EISCAT og NOT. Programmet finansieres med 27,7 mill. kroner fra KD, 1,5 mill. kroner fra KLD og 0,2 mill. kroner fra Universitet i Oslo.

www.forskningsradet.no/romforsk

Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SAMKUL) (2011–2020) skal bidra med kunnskap om de kulturelle forutsetningene for samfunnsutviklingen i fortid, nåtid og fremtid. Programmet vil være et hovedvirkemiddel for å styrke forskningsinnsatsen på området, som er framhevet i Forskningsrådets strategi. Tematisk skal programmet studere de kulturelle forutsetningene for dagens samfunnsformasjon og samfunnsutviklingen generelt gjennom studier av samspillet mellom menneske og ulike omgivelser – i form av natur, teknologi og menneskeskapte fysiske omgivelser, språk og kommunikasjon, religion og mangfold. Gjennom dette vil særlig humanistisk orientert forskning gjøres relevant og gjeldende på samfunnsområder med store utfordringer, og slik utfylle mer instrumentelle og/eller naturvitenskapelige kunnskapsbaser for politiske veivalg. SAMKUL har et budsjett i 2015 på 46,9 mill. kroner. KD bidrar med 40 mill. kroner 5,4 mill. kroner kommer fra KUD og 1,5 mill. kroner fra KMD til forskning om nasjonale minoriteter. www.forskningsradet.no/samkul

Program for samisk forskning II (SAMISK) (2007-2017). Programmet skal styrke samisk forskning, både når det gjelder kvantitet og vitenskapelig kvalitet. Programmet vil derfor fremme langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold, bidra til rekruttering til samisk forskning på alle nivåer, rekruttering av samer til forskning og til å utvikle samisk som vitenskapsspråk. Programmet vil bidra til å belyse mangfoldet og variasjonen i de samiske samfunnene gjennom forskning innenfor disse temaene: språk, tradisjonell kunnskap, muntlige tradisjoner og litteratur, kulturuttrykk, demografi og befolkningsutvikling, levekår og livskvalitet, barn og ungdoms oppvekstvilkår og selvtartikulering, ressurser, rettsforhold og den moderne samiske samfunnsbyggingen. Programmet legger økende vekt på internasjonalisering og komparative perspektiver. Program for samisk forskning har i 2015 et budsjett på 15,6 mill. kroner, hvorav 11,7 mill. kroner fra KD og 3,8 mill. kroner fra KMD. www.forskningsradet.no/samisk

Program for stamcelleforskning (STAMCELLER) (2013-2017) har som mål å utvikle og styrke kompetansen innenfor grunnforskning og klinisk forskning på stamceller med sikte på behandling

av alvorlig og kronisk syke pasienter. Programmet omfatter både åpen, konkurransebasert utlysning av forskningsmidler og finansiering av Nasjonalt senter for stamcelleforskning. Programmet har fire prioriterte tematiske områder: forskning for bedre forståelse av basale prosesser knyttet til vekst og differensiering av stamceller, karakterisering og validering av stamceller for bruk i klinikken, utvikling og implementering av prosedyrer og protokoller for reparasjon av skadet vev eller organ, og bruk og videreutvikling av induserte pluripotente stamceller (iPS-celler). Å stimulere til økt translasjonsforskning gjennom samarbeid mellom basalforskere og kliniske forskere er en viktig prioritering. Program for stamcelleforskning finansieres i sin helhet med midler fra HOD og programmets budsjett for 2015 er på 20 mill. kroner. www.forskningsradet.no/STAMCELLER/

Synkrotron- og nøytronforskning (SYNKNOYT) (2011-2020). Hovedmålsettingen i programmet er å stimulere fagmiljøene til å benytte de faglige mulighetene som medlemskap i ESRF, SNBL og ESS gir og styrke den nasjonale metodekompetansen innen synkrotronbasert forskning. Innen nøytron basert forskning skal det prioriteres å bidra til både økt nasjonal kapasitet og metodekompetanse. Totalt budsjett i 2014 er 17,2 mill. kroner, inkl. medlemsavgift til SNBL. Programmet finansieres med 9,5 mill. kroner fra KD, 2 mill. kroner i diverse inntekter og i tillegg bidrar *NANO2021* og *FRIMEDBIO* med til sammen 5,5 mill. kroner. www.forskningsradet.no/synkrotron.

5.1.3 Handlingsrettede programmer

Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar (SAMANSVAR) (2015–2024) har to prioriterte forskningsområder; forskning om ansvarlig innovasjon, og CSR-forskning (Corporate Social Responsibility). Programmet skal bygge og styrke forskerutdanningen og rekrutteringen av unge forskere innenfor de to forskningsfeltene. Videre har programmet en utviklingskomponent som skal bidra til å utvikle Forskningsrådet som en samfunnsansvarlig aktør og styrke arbeidet med å fremme Forskningsrådets samfunnsansvar i forsknings- og innovasjonssystemet. Budsjett for 2015 er 10 mill. kroner, hvorav 2 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål er lagt til *NANO2021* av budsjettekniske grunner. Resterende budsjett finansieres med 5 mill. kroner fra KD, 2 mill. kroner fra NFD og 1 mill. kroner fra LMD. www.forskningsradet.no/samansvar

Barn som pårørende (2011-2015). Barn som har alvorlig syke eller rusmisbrukende foreldre, har økt risiko for utvikling av psykiske og sosiale problemer. Det finnes lite forskning på dette område hvor barn selv er informanter, og dermed lite kunnskap om hva som er gode hjelpetilbud. I tillegg er det utfordringer knyttet til identifisering av barna, etablering av et helhetlig og adekvat hjelpetilbud, samt å få til kontinuitet i oppfølging av familiene. Midlene er fordelt til fire prosjekter som startet i 2012, og nå er kommet godt i gang. Satsingen forvaltes av programstyret for Psykisk helse og Rusmiddelforskning. Budsjett 2015: 5,2 mill. kroner fra HOD. Nettsadresse: www.forskningsradet.no/Psykiskhelse

Humane biobanker og registerdata (BIOBANK)(2012-2016). Målet med programmet er å utnytte potensialet for forskning på humant biologisk materiale i forskningsbiobanker, ved at analyseresultater koples til data fra helseundersøkelser, helseregistre og helsetjenesten. Programmet arbeider p.t. spesielt med nødvendige koordinerende tiltak og tilrettelegging av store datasett for forskning innenfor en del av budsjettstrammen. Det planlegges videre en utlysning våren 2015 med to formål: å utfordre datakildens mekanisme for åpen tilgang til data, og å bygge kapasitet innenfor biostatistikk/-informatikk for å kunne analysere egne nasjonale datasett og

tiltrekke internasjonal ekspertise og finansiering. Budsjett 2015: 20 mill. kroner fra KD. Les mer på programnettsiden her: www.forskningsradet.no/biobank

Demokratisk og effektiv styring og forvaltning (DEMOS) (2015–2024) etterfølger programmet *Demokrati, styring og regionalitet* (DEMOSREG) (2005–2014). DEMOS skal bidra til å utvikle kunnskapsgrunnlaget for en demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning og fremme forskning som grunnlag for en kunnskapsbasert politikk for offentlig sektor. Programmet viderefører hovedelementer fra DEMOSREG, så som kunnskap om regionale utviklingsprosesser og vilkårene for planlegging, styring og demokrati, men åpner også for forskning om statsforvaltningen og kommunal og fylkeskommunal tjenesteyting. Fra DEMOSREG arver programmet enkelte pågående prosjekter, mens den første utlysningen i programmet er planlagt til våren 2015. Budsjett 2015: 20,7 mill. kroner fra KMD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/XXX

Program for forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT) (2014-2023) er et langsiktig program som skal styrke kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming, forvaltning og praksisfelt, bidra til fornyelse av forskningsfeltet og medvirke til innovasjon i utdanningssektoren. Programmet dekker barnehager, grunnsopplæringen, fagskoler, høyere utdanning og voksenopplæring og vil finansiere forskning og innovasjon innenfor følgende temaområder (A) Læringsprosesser, vurderingsformer og læringsutbytte; (B) Praksis, profesjonsutøvelse og kompetanseutvikling; (C) Styring, ledelse og resultatoppnåelse og (D) Utdanning, samfunn og arbeidsliv. Programmet finansierer 53 forskerprosjekter, tre kompetanseprosjekter og 12 forprosjekter for innovasjonsprosjekter innenfor temaområdene og utdanningsnivåene nevnt ovenfor. I løpet av 2015 vil programmet fordele 120 mill. kroner til forskerprosjekter, kompetanseprosjekter, forprosjekter for å utvikle innovasjonsprosjekter i offentlig sektor og 20 innovasjonsprosjekter i offentlig sektor. Budsjett 2015: 89,5 mill. kroner fra KD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/finnut

Folkehelseprogrammet (FOLKEHELSE) (2011-2015). Det overordnede målet for programmet er å bidra til ny kunnskap om hva som påvirker folkehelsen, om årsaker til sosiale helseforskjeller, samt virkemidler for å redusere slike forskjeller og bedre folkehelsen. Programmets tre hovedområder for programperioden er 1) helseatferd som fysisk aktivitet, kosthold, tobakk og ulykkesrelatert atferd, 2) forskning om livsløp slik som oppvekstkår, utdanning, arbeid og inntekt relatert til helse og 3) forebyggingsaspektet knyttet til psykisk helse. I 2015 som er programmets siste år vil programstyret følge opp pågående prosjekter og formidle forskningsresultater fra programmets portefølje. I oppfølgingen av pågående prosjekter vil det blant annet avholdes et årlig møte med de to konsortiene som deltar i JPI Healthy Diet for a Healthy life (JPI HDHL), med finansiering fra programmet. Programmet deltar i utlysningen – sammen med flere andre program – rettet mot forskningsrekrutter eller unge forskere til sommerkurs 2015 i Canada der aldring er tema. Budsjett 2015: 26,2 mill. kroner fra HOD og 1 mill. kroner fra KD-SO. Totalt 27,2 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/folkehelse

Program for global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC) (2012–2020) er en videreføring og utvidelse av forløperen under samme navn (2006-2011). Programmets overordnede målsetting er å støtte forskning som kan bidra til vedvarende bedringer i helsetilstanden og utjevning av helseulikheter for fattige mennesker i lav- og mellominntektsland. Programmet fikk økt bevilgning i 2013 med ytterligere 50 mill. kroner per år frem til 2020. De nye midlene er øremerket familieplanlegging, mødre-, nyfødt- og barnehelse, samt ernæring og skal være i samsvar med anbefalingene fra FN-kommisjonen for livsviktige medisiner (merk engelsk:

commodities) for kvinner og barn. Halvparten av midlene er øremerket store prosjekter (> NOK 5 mill. kroner/år).

Programmet har fem tematisk prioriterte områder i) Forebygging, behandling og diagnose av smittsomme sykdommer, spesielt vaksine- og vaksinasjonsforskning, ii) Familieplanlegging, reproduktiv- mødre-barne- og ungdomshelse iii) helsesystem- og helsepolitikkforskning, iv) innovasjon i teknologi- og metodeutvikling, og v) implementeringsforskning. I 2015 vil det utlyses omtrent 190 mill. kroner fordelt på seks typer utlysninger: Forskerprosjekter og Young Scientist Grants (130 millioner kroner for begge), Arrangementsstøtte (2-3 millioner), Innovasjonsprosjekter for næringslivet (20 millioner), PhD stipender med obligatorisk opphold i lav- eller mellominntektsland (16 millioner) og nasjonale forskerskoler (18-24 millioner). Rundt 45 forskerprosjekter finansiert av programmet vil pågå i 2014, i tillegg vil det igangsettes flere prosjekter i etter tildeling for utlysningene sent i 2014 og tidlig 2015. Den årlige fagkonferansen finner sted i Oslo i mars. Budsjett 2014: 112 mill. kroner fra UD og 9,8 mill. kroner fra HOD. Totalt 121,8 mill. kroner. Nettadresse: www.rcn.no/globvac

Havet og kysten (HAVKYST)(2006–2015) skal framskaffe ny kunnskap om havets økosystem og hvordan de påvirkes av menneskelig aktivitet, samt bidra til utvikling innen teknologi, metodikk og modeller for marin økosystembasert forvaltning. Menneskelig påvirkning gjennom forurensninger utenfra, gjennom akutte utslipp, tilsig fra deponier eller forurensete sedimenter, langtidsvirkninger av utslipp fra petroleumsvirksomheten, introduserte og/ eller giftige arter, effekter av klimaendringer, forsurening av havet samt effekter av fiskerier og konsekvenser av arealbruksendringer, er sentrale temaer. Programmet består av fem delprogrammer og to tverrgående aktiviteter: Marine økosystemer, Økosystempåvirkning, Langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten, Forvaltning og konfliktløsning, Verdiskaping, Metoder, Modeller og teknologi og Forsknings samarbeid. Programmet er sentralt i oppfølgingen av nord-områdesatsingen. Programmet vektlegger økt internasjonalt samarbeid, rekruttering og forskerutdanning som et ledd i arbeidet for at norske forskningsmiljøer skal utvikle kunnskap på ledende internasjonalt nivå. Programmet har deltatt i fire ERA-net og støtter blant annet opp under norsk deltagelse i JPI-Oceans pilotaksjoner. Programmet har en klar målsetting om å utvikle marine fagdisipliner som støtter opp om fremtidig verdiskaping innenfor en bærekraftig utvikling.

Budsjettet for 2015 er 102,3 mill. kroner finansiert slik: NFD 55,6 mill. kroner, KD 7,9 mill. kroner, KLD 16,3 mill. kroner, OED 8,5 mill. kroner, UD 6 mill. kroner og Norsk olje og gass (tidligere Oljeindustriens Landsforening) med 8 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/havkyst

INDEMB Research Programme (INDEMBPROG) (2012-2016). Den norske ambassaden i New Delhi og Forskningsrådet inngikk i 2012 en avtale om forsknings samarbeid mellom India og Norge. Avtaleperioden er fra 2012 til og med 2016. Budsjettrammen er 25 mill. kroner pr. år (totalt 125 mill. kroner). I 2015 planlegges det felles norsk-indiske utlysninger av forskningsmidler til prosjekter om antibiotikaresistens i samarbeid med Indian Council for Medical Research. Prosjekter om samfunnsfag og humaniora som startet i 2013 fortsetter også i 2015. Disse prosjektene blir administrert av NORGLOBAL og har en budsjettramme for 2014 på ca. 13,6 mill. kroner. Budsjett 2015: 25 mill. kroner fra ambassaden i New Delhi.

Indiaprogrammet (INDNOR) (2010–2019) er etablert for å styrke indisk-norsk forsknings samarbeid og indisk-norsk samarbeid om forskningsfinansiering. Midlene fordeles mellom Forskningsrådets programmer og andre aktiviteter av divisjonsstyret for Samfunn og Helse bl.a. etter råd fra et rådgivende utvalg. Programmets midler fordeles til tematiske programmer. For

2015 tildeles 0,6 mill. kroner til ENERGIX, 4 mill. kroner til Miljø 2015 og 2,137 mill. kroner til NORGLOBAL (aktivitetene Women and Gender og GLOBMEK), til tidligere bevilgete prosjekter. Det gjennomføres i 2014 en fellesutlysning av forskerprosjekter i samarbeid med indiske myndigheter ved Department of Science and Technology på temaet ren energi. Søknadsbehandlingen avsluttes i 2015. I 2015 planlegges det felles norsk-indisk utlysning av forskningsmidler til prosjekter om "geohazards" og polarforskning i samarbeid med Ministry of Earth Sciences. Indiaprogrammet kan tildele posisjoneringsmidler og nettverksmidler og ta strategiske initiativer, og det legges opp til fortsatt støtte for å etablere og følge opp viktige forskningspolitiske føringer og initiativ. Budsjett 2015: 20 mill. kroner fra UD.

Kina-programmet (2009–2017) er etablert for å styrke kinesisk-norsk forskningssamarbeid og kinesisk-norsk samarbeid om forskningsfinansiering. Programmet har ikke eget programstyre, men en rådgivende ekspertgruppe er oppnevnt, som kan gi råd om Kinasamarbeid også ut over temaene i CHINOR. Programmets midler for perioden er i hovedsak disponert til avtalte tematiske programmer. Mye av innsatsen i 2015 vil være konsentrert om å følge opp allerede igangsatte initiativ knyttet til klima-, klimateknologi-, velferds- og miljøforskning. Det planlegges en ny utlysning i 2015 som er ventet å være den siste for hele programperioden. Midlene bevilges av divisjonsstyret for Samfunn og helse til programmene Miljøforsk med 16,0 mill. kroner, KLIMAFORSK med 12,5 mill. kroner, ENERGIX med 6,7 mill. kroner, og 1,3 mill. kroner mobilitetsstipend med Kina (samarbeidsavtale med China Scholarship Council). Bevilgningene dekkes opp fra årets tildeling fra UD og framtidige års bevilgninger fra UD. Budsjett 2015: 20 mill. kroner fra UD.

Klinisk forskning (KLINISKFORSKNING)(2011-2015). Programmets overordnede mål er å øke kunnskapsgrunnlaget om diagnostiske metoder, behandlings- og rehabiliteringstiltak gjennom kliniske studier. Programmet skal særlig prioritere nasjonale og flerregionale kliniske studier, men vil også støtte mindre kliniske studier innenfor tannhelsetjenesten, allmenntmedisin og primærhelsetjenesten for øvrig, da disse områdene fortsatt har et særskilt behov for å bygge opp forskningskompetanse. Programmet har finansiert flere studier som underbygger programmets målsettinger og legger vekt på å følge opp prosjektene godt. Seminarer med forskerne vil bli prioritert i 2015. Programmet vil også prioritere andre nettverksaktiviteter og formidling av forskningsresultater. Budsjett 2015: 28,3 mill. fra HOD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/kliniskforskning

Program for offentlig initierte kliniske studier på kreftområdet (KREFT) (2011-2015) har som overordnet mål å øke kunnskapsgrunnlaget for gode beslutninger som bedrer diagnostikk, behandling og omsorg av kreftpasienter. Programmet skal støtte større studier av høy kvalitet med utstrakte samarbeid og tilstrekkelig styrke til å gi resultater som raskt kan tas i bruk i beslutningsprosesser og i klinisk praksis. Forslag til temaer for utlysningene er innhentet i en åpen prosess av Nasjonalt råd for kvalitet og prioritering i helse- og omsorgstjenesten, som også bestemmer tema/innretning på utlysningene. 15 mill. kroner ble i 2014 bevilget til to kliniske senfase effektstudier med krav om plan for helseøkonomisk analyse. 15 mill. kroner gjenstår til utlysning i programperioden. Budsjett 2015: 21,0 mill. kroner fra HOD. Les mer på programmets nettside her: www.forskningsradet.no/kreft

Kvinnens helse (KVINNEHELSE) Problemstillinger knyttet til kjønn og kjønnsforskjeller skal drøftes og analyseres i alle relevante forskningsprosjekter. Departementet har siden 2004 årlig bevilget særskilte midler til forskning på kvinnens helse. Temaene er bl.a. anoreksi, osteoporose, brystkreft, svangerskapsrelaterte plager, sosial ulikhet i helse, fibromyalgi, minoritetskvinner og helse samt kjønnsperspektiver ved psykiske lidelser. Satsingen har ikke

egne utlysninger, men klart støtteverdige kvinnehelseprosjekter som ikke blir finansiert innenfor programmene kan få bevilgning fra kvinnehelsesatsingen. Bevilgningsfullmakt er lagt til programstyret for Folkehelse. Budsjett 2014: 10,5 mill. kroner fra HOD. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/kvinnehelse>

Forskningsprogram om kultur- og mediesektoren (KULMEDIA) (2014-2018). I 2014 etableres det et forskningsprogram om kultur- og mediesektoren. Programmet skal gå over fem år og får en årlig bevilgning på om lag 15 mill. kroner. Programmet skal gjennom langsiktig forskning av høy kvalitet bidra med ny kunnskap om sammenhengene mellom kulturlivets og mediernes samfunnsrolle og deres endrede teknologiske og økonomiske betingelser. Dette vil kunne gi godt kunnskapsgrunnlag for politikktvikling, forvaltning og andre aktører i kultur- og mediesektoren. Programmet finansieres med 15,8 mill. kroner fra KUD i 2015.

Latin-Amerika-programmet (LATIN-AM) (2008–2017) skal generere kunnskap om Latin-Amerika i Norge ved å finansiere forskning av høy kvalitet om samfunn, kultur, miljø og næringsliv og skal styrke Norges evne til å samarbeide med Latin-Amerika på disse områdene. Programmet startet i 2008 og finansieres i sin helhet av UD. Med oppstart av nye prosjekter i 2014 har programmet i hovedsak fordelt alle tilgjengelige midler, men programmet tar i 2015 sikte på å allokere noe midler til mindre prosjekter gjennom fellesutlysninger på ERAnet-LAC, i et samarbeid mellom andre europeiske og latin-amerikanske land. Prosjekter fra programmets første fase er nå avsluttet eller under avslutning, og programmet vil i 2015 ta initiativ til særskilte formidlingstiltak overfor sentrale brukergrupper. De pågående prosjektene dekker et bredt spekter av tema og land, og følges også opp med hensyn til formidling. Programmet finansierer et nettverk for norsk Latin-Amerika-forskning (Norwegian Latin America Research Network, *NorLARNet*). Nettverket startet opp 1. august 2008 med et sekretariat som etter en utlysning ble lagt til SUM (UiO). Det arbeides med en ny gjennomgang av virksomheten med tanke på videreføring for perioden 2015-2017. Budsjett 2015: 20 mill. kroner fra UD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/latinamerika

Norsk miljøforskning mot 2015 (Miljø2015)(2007–2016) skal utvikle ny forskningsbasert kunnskap som fremmer bærekraftig bruk og forvaltning av natur- og kulturmiljøet og legger til grunn et helhetlig perspektiv på miljøforskningen. Samlingen av store deler av miljøforskningen i ett program har økt feltets synlighet og understreket dets viktighet. Programmet omfatter et bredt spekter av faglige problemstillinger som samfunnsmessige drivkrefter for miljøendringer, miljøpolitikk, økosystemprosesser og miljøpåvirkninger i ferskvann og på land, forurensningsspørsmål, biologisk mangfold og natur- og kulturmiljøforvaltning samt forskning og utvikling av virkemidler og tiltak for å begrense miljøskade. Programmet besvarer tverrfaglige kunnskapsbehov for en rekke sektorer og næringer i Norge og involverer brukerne. Miljø2015 har omfattende internasjonalt samarbeid og følger opp JPIene innenfor kulturarv, vannforvaltning og byproblematikk.

Budsjettet for 2015 er på 81,6 mill. kroner, finansiert slik: KLD 52 mill. kroner, LMD 5,6 mill. kroner, KD 12 mill. kroner, NFD 2 mill. kroner, KMD 6 mill. kroner, Landbruksforskningsfondet 2 mill. kroner og 2 mill. kroner over Jordbruksavtalen. Nettadresse: www.forskningsradet.no/miljo2015

Miljøpåvirkning og helse (MILPAAHEL) (2011-2016) retter oppmerksomheten mot menneskets helse i forhold til de miljøfaktorer vi eksponeres for og den betydning dette kan ha både for samfunn og individ. I de fleste tilfeller er helseeffekter trolig forårsaket av et samspill mellom genetiske disposisjoner og ulike faktorer i miljøet. I 2015 vil programmet arrangere det årlige forskerseminaret med utenlandske foredragsholdere. Programmet skal forvalte ca. 30 mill. kroner til samarbeidsprosjekter mellom norske og indiske forskere på antibiotika resistens. Utlysningen

av disse vil bli publisert på nyåret 2015. Budsjett 2015: 1,5 mill. kroner fra KD-SO, 4,0 mill. kroner fra MLD, og 17,2 mill. kroner fra HOD. Totalt 22,7 mill. kroner. Nettdresse: www.forskningsradet.no/milgenhel/

Norge – Global partner (NORGLOBAL-2) (2015-2022) skal bidra til å styrke de globale perspektivene innenfor flere viktige tematiske og teknologiske felt i Forskningsrådet. Programmet er en videreføring av NORGLOBAL-1 og Divisjonsstyret for samfunn og helse vedtok i oktober 2014 grunnlaget for videreføringen av programmet. Programmet får som overordna mål å få fram forskningsbasert kunnskap som vil bidra til å redusere fattigdom og som stimulerer til inkluderende og bærekraftig utvikling. Programstyret ble oppnevnt høsten 2014, og har fått i oppgave å utforme et år programdokument som legges fram for godkjenning i Divisjonsstyrets i 2015. Programmet skal bidra til en kunnskapsbasert utviklingspolitikk. NORGLOBAL-2 vil således bidra til å styrke kunnskapsbasen i Norge om utvikling, øke forskningsinnsatsen for utvikling i samarbeid med relevante programmer i Forskningsrådet og styrke forskningskapasiteten i utviklingsland ved å knytte forskere ved institusjoner i utviklingsland til norske prosjekter av høy kvalitet.

Programmet skal videreføre og følge opp de pågående aktivitetene: Globalisering av miljø-, energi- og klimaforskningen (Globmek), Kvinne- og kjønnsforskning i utvikling, Forskning på humanitær politikk (HUMPOL), Forskning på skatteparadiser, kapitalflyt og utviklingslandene (TaxCapDev) og Forskning om effekt av bistand (Aideffect) og forskning om Malawi. NORGLOBAL forvalter også Forskningsrådets satsing i samarbeid med Hewlett Foundation på forskning om økonomisk vekst, fattigdomsreduksjon, reproduktiv helse og befolkningsdynamikk, ECONPOP. NORGLOBALs prosjekter fra fellesutlysninger med INDNOR programmet, under hhv Globmek og Kvinner og utvikling vil også bli fulgt opp av det nye programstyret. Prosjektene som går over 3 år ble startet i 2012.

NORGLOBAL fokuserer på å stimulere til samarbeid med andre relevante programmer, blant annet gjennom felles utlysninger. I 2012 foretok NORGLOBAL en utlysning av 40 mill. kroner på vegne av INDNOR, og det ble tildelt midler til ni prosjekter over 4 år (2013 – 2016) til en samlet sum på administreres av NORGLOBAL. Gjennom et samarbeid med Miljø2015 og Klimaprogrammet støttes partnere fra Sør i deres prosjekter. NORGLOBAL bidrar også til den europeisk/afrikanske fellesutlysningen ERAfrica med totalt 1,5 mill. kroner over Globmeks budsjett fra 2014. NORGLOBALs budsjett i 2015: 31,3 mill. kroner fra UD og 1,1 mill. kroner fra KD-SO. Totalt 32,4 mill. kroner. Nettdresse: www.rcn.no/norglobal

Russland og nordområdene (NORRUSS), 2012–2016, har som mål å utvikle den langsiktige og strategiske kompetanse i Norge innen humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning knyttet til Russland og nordområdene. Programmet skal også bidra til å styrke det bilaterale forsknings-samarbeidet med Russland. Viktige mål for programmet i 2015 er prosjektoppfølgning, nettverks- og formidlingsaktiviteter, samt kontakt med de russiske forskningsfondene. Videre er det høsten 2014 gjennomført en midtveisevaluering av programmet, som vil bli fulgt opp i 2014 i samarbeid med Utenriksdepartementet. I prosjektperioden har de russiske fondene RFBR (Russian Foundation for Basic Research) og RFH (Russian Foundation for Humanities) samfinansiert 11 prosjekter med til sammen 48 millioner rubler (ca. 8,5 mill. kroner). Ytterligere 5 prosjekter er til vurdering for russisk samfinansiering for 2015. Budsjett 2015: 14,8 mill. kroner fra UD. 10 prosjekter delfinansieres med OED og/ eller KD midler via PETROMAKS og POLARPROG. Nettdresse: www.forskningsradet.no/norruss

Pengespill (2011 -2015). Fokus på forskningen om spilleavhengighet er forståelse av grunnleggende mekanismer og årsaksfaktorer ved spilleproblemer, samt å utvikle bedre metoder for å oppdage, forebygge og behandle spilleavhengighet. Forskning rettet mot ungdom vil være et prioritert felt, samt kunnskap som kan få anvendt nytteverdi. Midlene er lagt til programmet Rusmiddelforskning og ett prosjekt har vært finansiert. Restbeløpet på kroner 4 millioner ble utlyst med søknadsfrist 21.5.2014. Budsjett 2015: 3,2 mill. kroner fra KUD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/Rusmiddel

Polarforskningsprogrammet (POLARPROG)(2011-) skal bidra til ivaretagelse av Norges særlige ansvar for å få fremskaffe forskningsbasert kunnskap som grunnlag for politikk, forvaltning og næringsvirksomhet i Arktis og Antarktis. Forskning knyttet til Svalbard er prioritert, herunder videreutvikling av Svalbard som norsk plattform for internasjonal forskning. Internasjonale nettverkstiltak knyttet til polarforskning ligger også under programmet. Dette inkluderer oppfølging av forskningsavtalen mellom USA (National Science Foundation) og Norge (Forskningsrådet) om felles forskningsaktiviteter mellom norske og amerikanske forskere om arktiske problemstillinger og nettverkstiltak for å styrke samarbeidet mellom norske og russiske forskere på Svalbard.

Budsjettet til Polarprogrammet er i 2015 på 66,7 mill. kroner. Finansieringen er fordelt slik: 51,5 mill. kroner fra KD, 3,2 mill. kroner fra KLD, og 12 mill. kroner fra UD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/polarforskning

Psykisk helse (PSYKISK)(2011-2015). Programmets overordnede mål er å bidra til utvikling av relevant kunnskap om årsaksforhold, forebygging og behandling med sikte på å fremme psykisk helse. De spesifikke satsingsområdene er forskning om barn og unges psykiske helse, forskning om transkulturelle faktorer ved psykisk helse og behandlingsforskning. Innenfor hvert av de prioriterte områdene er det viktig å fremme tverrfaglig forskning og nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Programmene Psykisk helse og Rusmiddelforskning har fra 2013 hatt et felles programstyre. Det arrangeres en årlig forskningskonferanse for å gi norske forskere innenfor rusmiddel og psykisk helse en fast møteplass, tilrettelegge for nettverksdannelser, topp internasjonale foredragsholdere, presentasjon av forskningsprosjekter i temagrupper, samt utdeling av pris for beste poster og beste artikkel. Konferansen i 2015 vil ha transkulturelle forhold ved psykisk helse og rusmisbruk som viktige temaer, med fokus på urfolk og samiske barn og unge. For å styrke internasjonalt samarbeid har programmet i samarbeid med program for Rusmiddelforskning en utlysning av garanti om finansiering av norsk del av samarbeidsprosjekter med National Institute of Health (NIH) i USA. Programmet finansierer nå to samarbeidsprosjekter, og planlegger ny utlysning våren 2015. Programmet finansierer også en stimuleringsordning for å øke antall søknader til Horizon 2020. Budsjett 2015: 35,7 mill. kroner fra HOD og 1,0 mill. kroner fra KD-SO. Totalt 36,7 mill. kroner. Nettadresse:

www.forskningsradet.no/Psykiskhelse

Rusmiddelforskning (RUSMIDDEL)(2013-2015). Program for rusmiddelforskning har som hovedmålet er økt kunnskap om brukermønstre og bruk av rusmidler, årsakene til at problemer oppstår, samt om hvordan de kan forebygges og behandles. Det vil legges vekt på så vel samfunnsmessige som psykologiske og biologiske perspektiver. Programmet vil ha oppmerksomhet på brukermedvirkning og kjønnsperspektiver i forskningen og arbeide aktivt for økt internasjonalisering. Tematiske prioriteringer er alkohol og alkoholrelaterte problemer, videreføring av satsingen på klinikknær rusmiddelforskning, spillproblematikk, doping og narkotikapolitikken. Programmene Rusmiddelforskning og Psykisk helse har fra 2013 hatt et felles programstyre. Det arrangeres en årlig forskningskonferanse for å gi norske forskere

innenfor rusmiddel og psykisk helse en fast møteplass, tilrettelegge for nettverksdannelser, topp internasjonale foredragsholdere, presentasjon av forskningsprosjekter i temagrupper, samt utdeling av pris for beste poster og beste artikkel. Konferansen i 2015 vil ha transkulturelle forhold ved psykisk helse og rusmisbruk som viktige temaer, med fokus på urfolk og samiske barn og unge. For å styrke internasjonalt samarbeid startet programmet i samarbeid med program for Psykisk helse en pilotutlysning av garanti om finansiering av norsk del av samarbeidsprosjekter med National Institute of Health (NIH) i USA. Programmet finansierer nå et samarbeidsprosjekt, og planlegger ny utlysning våren 2015. Programmet har også en stimuleringsordning for å øke antall søknader til Horizon 2020. Programmet finansierer forskningssenteret SERAF (Senter for rus- og avhengighetsforskning) ved Universitet i Oslo. Forskningssenteret er et hovedmiljø for klinikknær rusmiddelforskning i Norge, tilbyr undervisning og veiledning og fungerer som nasjonal nettverksbygger. SERAFs grunnbevilgning er forlenget for en ny 5-årsperiode, og de er bedt om å prioritere alkoholforskning sterkere i den kommende perioden. Budsjett 2015: 30,5 millioner kroner fra HOD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/Rusmiddel

Program for samfunnssikkerhet (SAMRISK II) (2013-2018) skal følge opp utfordringer og kunnskapsbehov konstatert i sluttrapporten for SAMRISK (2006-2011) og bidra til ny kunnskap og forståelse om samfunnssikkerhet. SAMRISK II skal gi ny kunnskap om samfunnets evne til å forebygge for, og håndtere uønskede hendelser. Programmet skal øke kunnskapsgrunnlaget og forståelsen for hvordan samfunnet kan forberede for å kunne, opprettholde viktige funksjoner, ivareta befolkningens liv, helse og grunnleggende verdier, under og umiddelbart etter store påkjenninger SAMRISK II skal bidra til bedre motstandskraft, forebygging, beredskap, redningsarbeid, krisehåndtering og læring uansett hvem eller hva som forårsaker en kritisk hendelse. Forskningen skal ha internasjonalt perspektiv, og bl.a. forholde seg til forsknings-samarbeid i Norden og EU. Programmet er tverrsektorielt og tverrfaglig og involverer aktører på ulike nivå både i forvaltning, næring, frivillige organisasjoner og befolkningen ellers. Programmet har hatt to utlysninger og har tildelt 80 prosent av midlene som er tilgjengelig i programperioden. SAMRISK har nå 9 forskerprosjekter som samlet vil kunne belyse en stor del av de store overordnede spørsmål som stilles i programplanen. Budsjett 2015: 13,4 mill. kroner JD, 4,5 mill. kroner KD, 2 mill. kroner SD og 1 mill. kroner FD. Totalt 20,9 mill. kroner.

Forskningssamarbeidsprogram mellom Norge og Sør-Afrika (SANCOOP) kom i gang i løpet av 2013. Programperioden er 2013 -2017. Tematisk fokus er på klima, miljø og energi. Programmet er finansiert av både Sør-Afrika og Norge med henholdsvis ZAR 10 mill. (ca. 6 mill. kroner) og 40 mill. kroner) Den delen som vil bli forvaltet av Forskningsrådet forventes å være ca. 25 mill. kroner. 19 prosjekter har fått tilsagn. Alle prosjektene startet i 2014 og i den forbindelse ble det avholdt en lanseringskonferanse i Cape Town i mai 2014. Hele programmet er basert på likeverdig partnerskap, noe som bl. a. innebærer at hvert prosjekt har én prosjektleder i Norge og én i Sør-Afrika. Hvert prosjekt kunne få tildelt maksimalt 3 mill. kroner. Budsjett 2015 disponert av Forskningsrådet: 7,6 mill. kroner fra UD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/southafrica

Skatteøkonomisk forskningsprogram (SKATT) (2011–2016) har som mål å bidra til at det er et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, både gjennom å stimulere til forskning på området og ved å bidra til økt interesse for og rekruttering til skatteøkonomisk forskning. Programmet skal rettes inn mot at den skatteøkonomiske forskningen er relevant for myndigheter og andre brukere av slik forskning. Dette skal skje i nært samarbeid mellom lærestedene, forskningsinstitusjonene og brukermiljøene. Programmet skal også skape møteplasser for forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning. Programmet vil i 2015 prioritere å følge opp de to Sentre for offentlig økonomi som ble etablert i 2012, samt de fem enkeltstående

forskerprosjektene i porteføljen. Programmet vil også arrangere Skatteforum 2015. Budsjett 2015: 9 mill. kroner fra FIN. Nettadresse: www.forskningsradet.no/skatt

Sykefravær, arbeid og helse (2007–2016) (SYKEFRAVÆR) Det overordnede målet for programmet er å skape forutsetninger for godt arbeidsmiljø og – helse og høy arbeidsmarkedsdeltakelse ved å framskaffe forskningsbasert kunnskap om: sykefravær, uførhet, frafall og utstøting fra arbeidslivet, samspillet mellom arbeid, arbeidsmiljø og-helse og effektive virkemidler for å forebygge og redusere sykefravær, uførhet og arbeidsrelatert sykdom og fremme godt arbeidsmiljø og-helse. Programmet har totalt 43 forskerprosjekter og to postdoktorprosjekter i porteføljen. Programstyret har lyst ut og bevilget alle midler. Det gjenstår nå å følge opp prosjekter, formidle forskningsresultater og evaluere programmet. Budsjett 2015: 29,4 mill. kroner fra ASD og 10 mill. kroner fra KD-SO. Totalt 39,4 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/sykefravaer

Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) (2009–2018) har som ambisjon å gi ny innsikt om forutsetningene for et bærekraftig velferdssamfunn. Demografiske endringer, økt geografisk mobilitet og migrasjon bidrar til større sosial og kulturell heterogenitet. En vesentlig større andel av befolkningen blir eldre samtidig som andelen yngre blir færre. Kunnskap om endringene vil gjøre samfunnet bedre i stand til å møte utfordringene. Samfunnsutfordringene handler om verdiskapning og arbeidsliv, familie og sivilsamfunn og velferdens og tjenesteytingens organisering og kvalitet. Programmet har 72 forskerprosjekter og to instituttforankrede strategiske prosjekter (ISP) på temaet trygd i porteføljen. Programmet skal fordele 75 mill. kroner til forskerprosjekter og kompetanseprosjekter i 2015. Kompetanseprosjekter forutsetter at forskere samarbeider med virksomheter i offentlig og privat sektor. Dette vil være i tråd med ambisjonen i Langtidsplanen for forskning om at offentlig sektor må bli mer kunnskapsbasert. Sammen med FINNUT programmet vil det bli tatt et initiativ til å støtte forskning som kan belyse spørsmål om kompetanse og arbeidsliv. Forskningsresultatene fra programmet skal presenteres på en stor konferanse i oktober 2015. Konferansen har som mål å bidra til å få offentlig interesse og diskusjon om viktige samfunnsprosjekter og hvordan forskning belyser disse. Budsjett 2015: 68,4 mill. kroner fra ASD, 19,7 mill. kroner fra BLD, 7,5 mill. kroner fra JD, 5 mill. kroner fra KMD, 4 mill. kroner fra KD-SO og 1,5 mill. kroner fra NFD. Totalt 106,1 mill. kroner. I tillegg kommer 2,8 mill. kroner fra Kina-programmet (UD). Nettadresse: www.forskningsradet.no/vam

Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskningsprogram (PETROSAM2)(2013-2018) etterfølger Petrosam. Overordnet mål er å utvikle videre kompetanse om samfunnsmessige forhold som del av grunnlag for strategi- og politikktutforming hos norske myndigheter og i næringslivet innenfor petroleumssektoren. Kompetansebyggingen skal skje gjennom tett brukerinvolvering, dvs. at forskningens nytteverdi skal knyttes til brukerne, både forvaltning og industriaktører. Faglige hovedprioriteringer er:

- Forvaltningen av petroleumssressursene på norsk sokkel.
Utviklingen i sentrale petroleumregioner: Russland og Arktisk/nordområdene. Det er mulighet for at flere petroleumregioner kan inngå i tematisk prioritering for programmet.

Programmet skal stimulere til tverrfaglighet.

Budsjett for 2015 er 14,5 mill. kroner, fordelt slik: 10 mill. kroner fra OED, 2,5 mill. kroner fra UD og 2 mill. kroner fra Statoil.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/petrosam2

Transportsikkerhet (TRANSIKK) (2010-2015) skal bidra til økt transportsikkerhet gjennom å styrke kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming, forvaltning og transportavvikling. Programmet har fokus på å stimulere til forskning av høy kvalitet og relevans for transportformene veg, bane, sjø og luft og skal bidra til å styrke norske forskningsmiljøer, legge til rette for samarbeid mellom forskningsmiljøer, disipliner og transportformer og skape flere møteplasser for forskere og brukere. En ambisjon for programmet er å fange opp trender og samfunnsmessige og teknologiske utviklingstrekk med betydning for transportsikkerheten. Programmets budsjett i 2015 er på 10,8 mill. kroner, hvorav 8 mill. kroner finansieres fra SD, 0,5 mill. kroner fra NFD og 2,3 mill. kroner er inntekter fra Vegdirektoratet, Jernbaneverket, AVINOR og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. www.forskningsradet.no/transikk

5.1.4 Store programmer

Bioteknologi for verdiskaping (BIOTEK2021) (2012-2021) er et strategisk og langsiktig program som skal videreutvikle og dreie forskningsfundamentet i norsk bioteknologi mot mer innovasjon. BIOTEK2021 forutsettes å spille sammen med andre programmer og aktiviteter i Forskningsrådet der vi finner tungt innslag av bioteknologi. Programmet bidrar til implementering av den nasjonale strategien for bioteknologi. Denne strategien peker på bioteknologi som avgjørende for videre utviklingen av de fire sektorene landbruk, marin, industri og helse. Programmets mål er å utvikle nyskapende bioteknologi i tett samspill mellom forskningsmiljøene og et forskningsaktivt næringsliv. Programmet skal ha oppmerksomhet på anvendelse av forskningsresultater for å fremme verdiskaping og næringsutvikling knyttet til å løse store samfunnsutfordringer på en ansvarlig måte. Programmets budsjett for 2015 er på 149,4 mill. kroner, hvorav 60,4 mill. kroner fra NFD og 89 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål. www.forskningsradet.no/biotek2021

Stort program for energi (ENERGIX)(2013–2022). ENERGIX omfatter både strategisk, grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, anvendt forskning og teknologiutvikling, og samfunnsvitenskapelig forskning som underlag for politikkutforming. ENERGIX skal støtte en langsiktig og bærekraftig omstilling av energisystemet for å kunne møte økt tilgang av ny fornybar energi, økt effektivisering og fleksibilitet og tettere integrasjon mot Europa.

Programmets fem hovedmål er:

- Å sikre nasjonal forsyningsikkerhet i lys av økende integrasjon og internasjonalisering av energisystemet gjennom å utvikle ny kunnskap, teknologi og løsninger for god forvaltning, sikker produksjon og riktig bruk og fremføring av energi, i tillegg til økt robusthet og fleksibilitet i energisystemet.
- Bærekraftig utnyttelse og bruk av nasjonale fornybare energiresurser på kort og lang sikt gjennom å utvikle ny kunnskap, teknologi og løsninger for å bruke energi riktig, å bruke riktig energi og å utnytte særnorske muligheter for verdiskaping.
- Reduksjon av norske og globale klimagassutslipp gjennom bedre kunnskap om virkemidler, markeder og energibruk, gjennom teknologiutvikling på områder med sterk norsk kompetanse og gjennom å styrke kunnskapsgrunnlaget for rammebetingelser og virkemiddelbruk.
- Utvikling av norsk næringsliv gjennom kunnskapsutvikling som bidrar til å styrke virksomhetenes konkurransevne nasjonalt og internasjonalt og ved å bidra til at norske aktører har tilgang til internasjonal kunnskapsproduksjon.
- Å utvikle norske forskningsmiljøer på områder som er viktige for langsiktig omstilling av det norske energisystemet og samtidig legge til rette for forskning om fremtidige forhold og utviklingstrekk som vi ennå ikke kjenner og svare på spørsmål vi ennå ikke har.

ENERGIX står sentralt i oppfølgingen av Energi21 og av Klimaforliket.

ENERGIX har i 2015 et budsjett på 388,8 mill. kroner finansiert av følgende departementer: OED 243 mill. kroner, SD 30,3 mill. kroner, KLD 23,1 mill. kroner, NFD 23,7 mill. kroner, KD 30 mill. kroner og LMD 38,7 mill. kroner.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/energix

Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL) (2015 – 2024): Programmet Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester er den viktigste og største enkeltaktiviteten i Flere aktive og sunne år (FASE). Tjenestene som inngår i programmet er helse- og omsorgstjenester, arbeids- og velferdstjenester og barneverns-tjenester. Tjenesteforskning og tjenesteinnovasjon er hovedelementene i programmet. Det skal gjennom forskning og innovasjon bidra til gode og trygge tjenester kjennetegnet av en tjeneste der pasienten eller brukerens behov står sentralt, høy kvalitet, kompetanse og effektivitet i helse-, omsorgs- og velferdstjenestene, og gode pasient- og brukerforløp med utgangspunkt i brukernes behov. Programmet skal gjennom de fire delmålene i) heve kvaliteten i eksisterende forskningsmiljøer og på forskningssvake områder, ii) tillegg til den internasjonale orienteringen i helse-, omsorgs- og velferdstjenesteforskningen, iii) styrke grunnlaget for kunnskapsbasert utdanning og yrkesutøvelse, både for den enkelte sektor og på tvers av sektorer, gjennom satsing på praksisnær og praksisrettet forskning, iv) utvikle ny kunnskap og skape synergier og større helhet i forskning og innovasjon for helse-, omsorgs- og velferdstjenestene, og v) skape nye samarbeidsarenaer ved å bringe sammen forskere, tjenesteutøvere og brukere fra ulike tjenesteområder på tvers av helse- og velferdssektorene. Programmet skal bl.a. utvikle kvalitet, metoder og arbeidsformer i forskningen som kan bidra til bedre organisering og virksomme tjenester ut fra brukernes behov. Både satsingen Praksisrettet FoU for helse-, omsorgs- og velferdstjenestene (PraksisVEL) og Program for helse- og omsorgstjenester (HELSEOMSORG) blir en del av programmet. *Gode og effektive tjenester* vil starte opp i 2015 med en første utlysning våren 2015. Budsjett for 2015 er på 99,0 mill. kroner fra HOD (inkludert midlene til Program for helse- og omsorgstjenester), 10,5 mill. kroner fra ASD, 9,7 mill. kroner fra KD, 9 mill. kroner fra KD-SO og 2,3 mill. kroner fra BLD (for ASD, KD og BLD er midlene til PraksiVEL inkludert her). Totalt 130,6 mill. kroner. En egen nettside vil bli utarbeidet våren 2015.

Havbruk – en næring i vekst (HAVBRUK)(2006-2015) skal fremskaffe kunnskap som grunnlag for økonomisk, miljømessig og sosialt bærekraftig vekst i norsk havbruk og arbeide for at norske forskningsmiljøer utvikler kunnskap på ledende internasjonalt nivå. Programmet henvender seg til alle ledd i havbruksnæringen, inkludert leverandørnæringen, forskningsmiljøer og ulike kundegrupper. Programmet har en egen ordning for yngre toppforskere. HAVBRUK prioriterer internasjonalt samarbeid med særlig fokus på EU, Nord-Amerika, Brasil, India, Japan og Kina. Programmet har fokus på miljørelevans og prioriterer forskning på laks, men har også en stor aktivitet innenfor andre arter i oppdrett.

Budsjettet for 2015 er på 150,7 mill. kroner, finansiert slik: NFD 129,7 mill. kroner og KD 19 mill. kroner. FHF bidrar i tillegg med midler til finansiering av enkelte prosjekter som FHF ønsker støtte. I 2015 vil FHF's bidrag være på ca. 2 mill. kroner. Programmet har bevilgningsfullmakt for MABIT med 6 mill. kroner (NFD).

Nettadresse: www.forskningsradet.no/havbruk

IKT og digital innovasjon (IKTPLUS) (2015–2024) er en samlande og helhetlig satsing på IKT-forskning i regi av Forskningsrådet. Satsingen skal realisere det samfunnsmessige gevinstpotensialet som ligger i det å ta i bruk nye innovative IKT-løsninger og skal sikre en bedre

utnyttelse av forskningsresultater ved å heve kvaliteten og øke produktiviteten til norsk IKT-forskning gjennom tettere samarbeid, bedre koordinering og en mer målrettet styring av de nasjonale FoU-investeringene. De faglige tematiske prioriteringene er knyttet til "kompleksitet og robusthet", "data og tjenester overalt" og "et trygt informasjonssamfunn". Det skal også være fokus på dristighet og nyskaping i satsingen. Andre viktige elementer er internasjonalisering, samspill og samfunnsansvarlig innovasjon. Satsingen har fire investeringsområder; grenseland, front, vekst og fyrtårn. Budsjett for 2015 er på 162,3 mill. kroner, finansiert med 64,8 mill. kroner fra NFD, 36,8 mill. kroner fra SD, 10 mill. kroner fra KMD og 50,7 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål. www.forskningsradet.no/IKTPLUS

Stort program for klima – KLIMAFORSK (2014 – 2023) skal gi viktig kunnskap om klima til nytte for samfunnet. KLIMAFORSK skal støtte grunnforskning, anvendt forskning og innovasjon som kan bidra til:

- Økt kunnskap om naturlige og menneskeskapt klimaendringer.
  - Økt kunnskap om effekter av klimaendringer på natur og samfunn.
  - Økt kunnskap om hvordan samfunnet kan og bør omstilles for å møte klimautfordringene.
- Den neste tematiske utlysningen med søknadsfrist høsten 2015 blir på klimasystemforskning.

Budsjettet for KLIMAFORSK er for 2015 på 154,3 mill. kroner og finansieres slik: 61,5 mill. kroner fra KD, 2 mill. kroner fra NFD, 7 mill. kroner fra LMD og 83,8 mill. kroner fra KLD
Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/klimaforsk/>

Nanoteknologi og avanserte materialer (NANO2021) (2012–2021) er Forskningsrådets strategiske satsing innenfor nanovitenskap, nanoteknologi, mikroteknologi og avanserte materialer, og den primære aktiviteten for oppfølging av den nasjonale FoU-strategien for nanoteknologi. Gjennom en konsentrert og helhetlig innsats skal NANO2021 bidra til langsiktig og vedvarende forskning innenfor teknologiområdet og samtidig videreutvikle den kompetanse, kvalitet og kapasitet som er bygd opp de senere år. Ny kunnskap og nye løsninger som ellers ikke lar seg realisere så lett, skal etableres ved å kople langsiktig grunnforskning, anvendt forskning og innovasjon på tvers av FoU-aktører, interessenter, disipliner og faggrenser. Grunnleggende kunnskapsutvikling og innovative løsninger skal legge grunnlag for næringsutvikling og kunne møte de store samfunnsutfordringene. Budsjett for 2015 er på 119,05 mill. kroner, hvorav 56,9 mill. kroner fra NFD og 62,15 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål. Av budsjettekniske hensyn er det lagt 2 mill. kroner til på NANO2021 som er forbeholdt aktiviteter knyttet til ansvarlig innovasjon innenfor SAMANSVAR. www.forskningsradet.no/nano2021

Stort program for petroleumsforskning (PETROMAKS 2)(2013–2022) sitt hovedmål er å bidra til økt verdiskapning for samfunnet ved at norske petroleumssressurser utvikles og utnyttes optimalt innenfor miljømessig forsvarlige rammer. Gjennom grunnleggende og anvendt forskning skal programmet bidra til ny kompetanse og innovasjoner som vil føre til:

- Reduksjon av miljøpåvirkning og risikonivå tilknyttet petroleumssaktiviteter på norsk sokkel.
- Økt utvinning fra eksisterende og nye felt.
- Flere funn av olje og gass.
- Mer miljøvennlig og kostnadseffektiv boring og brønnteknologi.
- Kostnads- og energieffektive produksjonsløsninger for norsk sokkel.
- Forbedrede løsninger for helse-, arbeidsmiljø og sikkerhet.
- Styrket petroleumssrelatert næringsutvikling nasjonalt og internasjonalt.
- Kompetanseutvikling og rekruttering tilpasset samfunnets og næringslivets behov.

Programmet er sentral i oppfølgingen av OG21. Internasjonalt samarbeid vil fokusere på Russland, Nord-Amerika og Brasil.

PETROMAKS 2 vil for 2015 få et budsjett på 268,3 mill. kroner. 51 mill. kroner fra KD og 21,3 mill. kroner er øremerkede midler fra ASD til Helse, Miljø og Sikkerhet i petroleumsindustrien. Det største bidraget er 196 mill. kroner fra OED.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/PETROMAKS2

5.2 Frittstående prosjekter

5.2.1 Fri prosjektstøtte

Forskningsrådet har én årlig felles utlysning av midler til fri prosjektstøtte (FRIPRO). FRIPRO er en åpen, nasjonal konkurransearena som favner alle fag. Den skal fremme vitenskapelig kvalitet i internasjonal forskningsfront, dristig og nyskapende forskning og karriere for unge forskertalenter.

Til søknadsfristen i juni 2014 ble det lyst ut midler til forskerprosjekter, unge forskertalenter, personlig postdoktorstipend, FRIPRO mobilitetsstipend og arrangementsstøtte. Utenlandsstipend finansieres i tillegg og har løpende søknadsfrist. Søknader kommer fra universitets- og høyskolesektoren, forskningsinstitutter og andre forskningsmiljøer med offentlig finansiering.

Søknadstypen *FRIPRO mobilitetsstipend* er ny i år og er rettet mot forskere som nylig har disputert. Disse mobilitetsstipendene er for forskere som skal tilbringe to år ved en utenlandsk forskningsinstitusjon og ett år etterpå ved en norsk forskningsinstitusjon. Mobilitetsstipendene er delvis finansiert av Forskningsrådet og delvis av Marie Curie Actions' COFUND-ordning. Det er midler til inntil 14 prosjekter med start i 2015. Søknadstypen *unge forskertalenter* var ny i fjor og er beregnet på forskere som er på et tidlig stadium i karrieren og som har demonstrert evne til å drive selvstendig forskning av høy vitenskapelig kvalitet. De *personlige postdoktorstipendene* skal bidra til kvalifisering til vitenskapelige toppstillinger, med en særlig prioritering av kvinner. *Forskerprosjektene* skal særlig stimulere til rekruttering og samarbeid innenfor en langsiktig finansieringsramme. Det gis også støtte til større internasjonale forskerkonferanser der et norsk fagmiljø er forpliktet til å være arrangør. www.forskningsradet.no/fripro

For 2015 mottok fagkomitéene 1029 søknader til et samlet søknadsbeløp på nær 7 mrd. kroner for hele søknadsperioden. Tilsvarende tall for 2014 var hhv 1219 søknader og vel 8 mrd. kroner. Utenlandsstipend gis som del av eller i tilknytning til et forskningsrådsfinansiert prosjekt. Det kan søkes om personlig utenlandsstipend gjennom hele året og søknadene behandles fortløpende. Utenlandsstipend er derfor ikke tatt med i tabellen nedenfor. Søknader som er trukket eller avvist er heller ikke tatt med.

Tre fagkomitéer behandlet søknadene som kom inn til fristen i mai 2014: Medisin, helse og biologi (FRIMEDBIO), Matematikk, naturvitenskap og teknologi (FRINATEK), Humaniora og Samfunnsvitenskap (FRIHUMSAM).

Tabell 5.1: Fri prosjektstøtte; Forskerprosjekt, postdoktorstipend, unge forskere og FRICON mobilitetsstipend. Antall søknader for 2015 og søkt beløp for hele søknadsperioden. Mill. kroner.

	Unge forskertalenter		Forskerprosjekt		Postdoktorstipend		Mobilitetsstipend		Sum	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
FRIHUMSAM	325,1	52	1 263,0	158	244,4	75	46,2	15	1 878,6	300
FRIMEDBIO	635,5	96	2 011,3	257	225,8	58	68,6	22	2 941,2	433
FRINATEK	512,6	78	1 439,2	182	103,4	30	19,2	6	2 074,4	296
Sum 2015	1 473,2	226	4 713,5	597	573,5	163	134,0	43	6 894,2	1029
Sum 2014	2 305,2	351	5 089,1	667	675,8	201			8 070,1	1219

Samlet budsjett i 2015 til fri prosjektstøtte er på 800,5 mill. kroner. Universitetenes bidrag til «Fellesløft 2» kommer i tillegg og er på 50 mill. kroner per år i perioden 2014-2016. Budsjettet til fri prosjektstøtte er økt med 60 mill. kroner over KDs budsjett fra 2014 til 2015. Økningen skal bla gå til unge forskertalenter og til mobiliseringsordningen på postdokornivå, FRIPRO mobilitetsstipend. Fri prosjektstøtte er i tillegg økt med 7 mill. kroner da det også er budsjettet med EU midler til mobilitetsstipendene. Videre er budsjettet til Yngre fremragende forskere (YFF) på 30 mill. kroner overført til fri prosjektstøtte. Økningen over KDs budsjett og frihetsgraden etter «Fellesløft 1» er fordelt på fagkomitéene i forhold til fagområdenes størrelse i UoH-sektoren. Som mål på fagområdenes størrelse er UoH-sektorens totale FoU-utgifter til drift og vitenskapelig utstyr lagt til grunn. Når det gjelder fordelingen av frihetsgraden etter «Fellesløft 1» er det tatt hensyn til at deler av fellesløftet ble dekket med midler etter FUGE, KOSK og HUMSAM programmer. Fagkomitéenes budsjetter skal også dekke forpliktelser til igangværende prosjekter knyttet til ERCs Starting or Consolidator Grant – ordninger rettet mot yngre, lovende forskere – og ERCs Advanced Grant – en ordning rettet mot ledende etablerte forskere i verdensklasse.

5.2.2 Andre grunnforskningsprosjekter

Nasjonal satsing på nevrovitenskapelig forskning (NEVRONOR)(2014-2015) skal støtte forskning av internasjonalt ledende kvalitet. Forskingen skal ha relevans for human helse og sykdom. NevroNor er særlig bevisst de store samfunnsutfordringene knyttet til aldring og helse, der demens og andre nevrodegenerative sykdommer og hjerneslag utgjør prioriterte utfordringer. Satsingen skal styrke norsk kompetanse, fremme samarbeid, nettverksutvikling og stimulere til økt interaksjon mellom basal, klinisk og epidemiologisk forskning. Innovasjon knyttet til nevrovitenskapelig forskning er vesentlig for NevroNor og er ivaretatt gjennom samarbeid med Nansen Neuroscience Network som er dannet for å fremme innovasjon og kommersialisering. NevroNor vil synliggjøre norsk nevrovitenskapelig forskning internasjonalt og stimulere til internasjonalt samarbeid gjennom deltakelse i International Neuroinformatics Coordinating Facility (INCF), gjennom samfinansiering av forskerprosjekter med norsk deltagelse med NIH (National Institutes of Health) i USA og gjennom utlysning av mobilitetsstipend for stipendiater finansiert av satsingen. NevroNor skal bidra til at forskermiljøene i Norge blir oppdatert på nye utviklingstrekk innen nevrovitenskapen ved å arrangere en årlig formidlingskonferanse som har som mål å bidra til økt internasjonalisering av norsk hjerneforskning og økt nasjonalt samarbeid på tvers av tradisjonelle fagdisiplinære og geografiske skillelinjer. Budsjett 2014: 15,2 mill. kroner fra KD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/nevronor/

Unikard – nasjonal nettverksnode (2010-2014). Unikard er en nasjonal satsing på hjerte- og karforskning med tilslutning fra de fire regionale samarbeidsorganene mellom helseforetak og universiteter og fra Nasjonal samarbeidsgruppe for helseforskning (NSG). Forskningsrådets bidrag dekker utgiftene til en kombinert koordinator- og forskerstilling og driftsmidler til

nettverksaktiviteter. Unikard er en viktig premissleverandør for eventuell norsk deltagelse i et mulig nytt ERA-nett innenfor hjertekarlidelser. Budsjett 2015: 1,5 mill. kroner fra KD.

5.2.3 Andre frittstående prosjekter

BALANSE - kjønnsbalanse i faglige toppstillinger og forskningsledelse (2013-2020). BALANSE er et handlingsrettet program der det overordnede målet er å fremme kjønnsbalanse på seniornivå i norsk forskning samt å styrke den strukturelle og kulturelle fornyelsen i forskningssystemet som gjør dette mulig. Satsingen skal bygge opp om forskningsinstitusjonenes og –miljøenes egen innsats og forsterke denne. Programmet er bygd opp om tre pilarer: BALANSE-prosjekter, en nasjonal læringsarena og kunnskapsutvikling og ny forskning om hva som fremmer og hemmer kjønnsbalanse. BALANSE-prosjektene skal støtte planmessig karriereutvikling for forskere opp mot toppnivå. Programmet skal bidra til kunnskapsdeling mellom deltagerne i programmet og ledere i sektoren om hvordan forskningsmiljøer kan etableres og bygges opp med god kjønnsbalanse. Budsjett 2015: 12 mill. kroner fra KD. <http://www.forskningsradet.no/prognnett-balanse/Forside/1253964606534>

Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik (FORINNPOL)(2015-2022) er Forskningsrådets nye satsing på et bedre kunnskapsgrunnlag for forsknings- og innovasjonspolitikken. FORINNPOL skal generere forskning på høyt internasjonalt nivå med relevans for politikktutvikling og skal også fremme bruk av forskning i politikktutvikling og -gjennomføring. Satsingen, som bl.a. bygger på erfaringene fra programmene FORFI og VRI, skal bidra til en kunnskapsplattform som kan supplere, binde sammen og løfte forskning som allerede skjer på feltet, og frembringe forskning som er nyskapende og nyttig på tvers av ulike brukergrupper. Koordinering og miljøbygging gjennom senterdannelser er en viktig mekanisme i satsingen. FORINNPOL vil i hovedsak rettes inn mot tre temaområder: Forskningskvalitet, Effekter av forskning og forskningsbasert innovasjon og Forskning og innovasjon for omstilling. Budsjettet for 2015 ligger an til å bli på 19 mill. kroner, hvorav 11 mill. kroner fra KD, 4 mill. kroner fra NFD, 2 mill. kroner fra KMD og 2 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål.

Ordningen med *Offentlig sektor ph.d.* ble startet opp i 2014 for å bygge relevant og anvendbar kunnskap for offentlige virksomheter og deres brukere. Det ble gitt bevilgning til oppstart av 25 prosjekter. Til videre finansiering av disse prosjektene er det fra KD bevilget 11,7 mill. kroner for 2015. Prosjektene tildeles i.h.t. vedtatte retningslinjer.

Nærings-ph.d. (2008–) er en 3-4 års doktorgradsutdanning. Det spesielle med ordningen er at stipendiatene er ansatt i en bedrift og problemstillingen som kandidaten arbeider med i sin forskning har klar relevans for bedriftens kjernevirksomhet. Nærings-ph.d.-ordningen har ingen tematiske eller geografiske begrensninger og kan være et godt alternativ for bedrifter som satser på langsiktig kunnskapsoppbygging, men som mangler ressurser til å delta i store samarbeidsprosjekter. Beslutning om finansiering er administrativ. Ordningen ble evaluert i 2012-13 med svært gode skussmål og høy grad av brukertilfredshet. Budsjettrammen for 2015 er på 51,7 mill. kroner, fordelt med 26,7 mill. kroner fra KD og 25 mill. kroner fra NFD.

www.forskningsradet.no/naeringsphd

Kunnskapsgrunnlaget for reiselivspolitikken (REISEPOL) (2007-2016) er en satsing på næringsrettet reiselivsforskning med øremerkede midler fra NFD. Budsjettet for 2015 er på 4 mill. kroner. <http://www.forskningsradet.no/prognnett-reisepol/Forside>

Robuste Nett (ROBUST) (2011-2015) er et forskningsprosjekt på SIMULA-senteret som Forskningsrådet administrerer tildelingen til og følger opp på vegne av SD. Budsjettet for 2015 er på 8 mill. kroner.

Forskerlinje/studentstipend. Forskningsrådet har ansvar for finansiering av studentstipend innenfor profesjonsfagene medisin, odontologi og psykologi. Det er satt av 12,8 mill. kroner i 2015 over KDs budsjett

5.2.4 Internasjonal prosjektstøtte

Internasjonale stipend. I 2015 legger Forskningsrådet om støtten til internasjonal forskermobilitet. Leiv Eiriksson mobilitetsprogram legges om fra å være et personlig stipendprogram til et som institusjonene må søke for sine forskere, jf omtalen av langsiktig institusjonelt samarbeid internasjonalt under avsnittet om internasjonale nettverkstiltak. Stipendordningen med Japan (JSPS) er budsjettmessig lagt sammen med øvrig bilateralt samarbeid og stipendordningen med Kina (samarbeidsavtale med China Scholarship Council) vil bli ivaretatt av Kinaprogrammet. Forskningsrådet vil fortsatt forvalte GROW, som er en stipendordning for amerikanske forskere som ønsker seg til Norge. Det franske Aurora-programmet og det tyske DAAD-programmet opprettholdes med årlige utlysninger. Yggdrasil-programmet for innreisende forskermobilitet fra Europa og E.ONs stipendprogram (tidligere Ruhrgas) for forskningssamarbeid med Tyskland avsluttes derimot i sin nåværende form. Det er budsjettert med 11,8 mill. kroner til internasjonale stipend i 2015, hvorav 9,5 mill. kroner til samfinansiering med norske institusjoner som er verter for Marie Curie-stipendiater på forskningsopphold i Norge. www.forskningsradet.no/is

EUROSTARS 2 er rettet mot FoU-utførende små og mellomstore bedrifter (SMB) som ønsker å løse sine forsknings- og innovasjonsutfordringer gjennom et forpliktende samarbeid med tilsvarende bedrifter i Europa. EUROSTARS 2 er et viktig bidrag til Horisont 2020s orientering mot innovasjon. Programmet setter ingen begrensninger i forhold til bransjer, sektorer eller teknologiske områder. Prosjektene, som er direkte rettet mot bedriftenes FoU-utfordringer, må ha som mål å utvikle et nytt produkt, prosess eller tjeneste. I tillegg til de nasjonale prosjektmidlene, blir 25 prosent av prosjektkostnadene finansiert gjennom Horisont 2020. EUROSTARS 2 inngår som en integrert del i BIA, og vil være det mest sentrale instrumentet for å internasjonalisere forskningsintensive foretak innenfor BIAs målgruppe, samtidig som EUROSTARS 2 vil favne alle sektorer. BIA vil bidra til det operative budsjettet for EUROSTARS 2, slik at det kan stilles tilstrekkelige midler til disposisjon for norsk aktører. I 2015 har EUROSTARS 2 en bevilgning fra NFD på 31 mill. kroner, i tillegg til midler fra BIA. www.forskningsradet.no/eurostars

EU-strålevern (EU-STRA)(2007-) består av forskning på fusjonsenergi og forskning innenfor fisjon og strålevern, dessuten aktiviteter innenfor Joint Research Centre på området nukleær energi. Norske forskningsmiljøer innenfor stråling og strålevern har siden EUs 3. rammeprogram hatt muligheten for å søke deltagelse i EUs EURATOM-program. Norsk deltagelse er begrenset til aktiviteter innenfor strålevern og håndtering av radioaktivt avfall. Norske forskere har god deltagelsesprosent i EURATOM-prosjekter innenfor de tema finansieringsordningen dekker. Det er et mål å opprettholde denne deltagelsen også i horisont 2020 ved at mindre aktive miljøer mobiliseres innenfor nye tema.

Finansiering skjer gjennom særskilt bevilgning på 1 mill. kroner fra hvert av de ansvarlige departementer LMD, KLD, HOD, UD og NFD. Totalbudsjett for 2015 er på 5 mill. kroner. Bevilgningsfullmakten er lagt til Miljø2015.
Nettadresse: www.forskningsradet.no/stralevern

5.3 Infrastruktur og institusjonstiltak

5.3.1 Basisbevilgninger

Forskningsrådet har ansvar for basisbevilgningen til 48 institutter (54 enheter) i 2015, inkl. Uni Research, som er omfattet av de statlige retningslinjene for finansiering av forskningsinstitutter. Basisbevilgningen, som består av grunnbevilgning og strategiske instituttsatsinger, skal disponeres til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging i instituttene. Grunnbevilgningen består av en fast del og en resultatbasert del. Den resultatbaserte delen skal gi insentiver til god balanse mellom vitenskapelig kvalitet og brukerorientering i instituttets FoU-aktivitet, og blir delvis fordelt etter oppnådde resultater på indikatorer for kvalitet og relevans. De strategiske instituttsatsingene skal bidra til at instituttene utvikler kunnskap og kompetanse på forskningsfelt av spesiell interesse for sektoren, og som ikke lar seg realisere gjennom andre finansieringsordninger. Det er bare primærnæringsinstituttene og miljøinstituttene som tildeles strategiske instituttsatsinger.

Forskningsrådets basisbevilgninger til forskningsinstituttene vil utgjøre 981,0 mill. kroner i 2015. I forhold til budsjettet 2014 innebærer dette en økning på 43,7 mill. kroner. I 2015 er det gitt en bevilgning på 10,0 mill. kroner over KDs budsjett (287.21) for å finansiere innlemmelse av Uni Research i basisfinansieringsordningen. Av dette er 2,9 mill. kroner inkludert i budsjettet til arenaene, mens 7,1 mill. kroner er av tekniske årsaker plassert under Andre infrastrukturiltak. Uni Research gis en basisbevilgning på knappe 17 mill. kroner i 2015 i samsvar med bestemmelsene i retningslinjene for statlig finansiering av forskningsinstitutter.

Instituttene deles inn i fire instituttarenaer:

Samfunnsvitenskapelige institutter, miljøinstitutter, primærnæringsinstitutter og teknisk-industrielle institutter. <http://www.forskningsradet.no/no/Instituttsektoren/1182736860722>

Tabell 5.2: Basisbevilgning og øvrige satsinger til instituttsektoren

	2014	2015	Endring 2014-2015	
	Rev.bud	Budsjett	Kroner	Prosent
Basisbevilgninger				
Primærnæringsinstitutter 1)	270 666	282 322	11 656	4,3 %
Teknisk-industrielle institutter 2)	321 450	341 248	19 798	6,2 %
Miljøinstitutter	171 838	177 803	5 965	3,5 %
Samfunnsvitenskapelige institutter 3)	206 878	179 637	5 210	3,0 %
Sum 3)	970 832	981 010	42 629	4,5 %
Øvrig				
Havforskningsinstituttet (HI) og Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES)	25 637	26 020	383	1,5 %
Nofimas strategiske programmer	64 883	67 163	2 280	3,5 %
Regionaløkonomiske modeller og årsaker til bostedsvalg	2 800	2 800	0	0,0 %
Stimuleringsordning for økt deltakelse i EU forskning	50 000	140 000	90 000	180,0 %
Totalt 4)	1 114 152	1 216 993	135 292	12,5 %
1) Endringen over NFDs budsjett er 5,9 % og over LMDs budsjett 3,3 %.				
2) Fom 2014 inkl. bevilgningen til IFEs nukleære virksomhet på Kjeller.				
3) Fom 2015 ekskl. bevilgningen til Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA). Endring i kroner og prosent er korrigert for dette.				
4) Endring i kroner og prosent er korrigert for endringer over Statsbudsjettet, jf fotnote 3)				

Som det fremgår av tabellen over har de teknisk-industrielle instituttene fått en økning på 6,2 prosent fra 2014 til 2015. Miljøinstituttene og de samfunnsvitenskapelige instituttene har fått en økning på hhv 3,5 og 3,0 prosent. Primærnæringsinstituttene finansieres både med midler fra NFDs og LMD. Disse instituttene har fått en økning over NFDs budsjett på 5,9 prosent (6 mill. kroner) og fra LMD med 3,4 prosent (5,7 mill. kroner) i 2015 i forhold til 2014 budsjettet.

Primærnæringsinstituttene. Budsjett 2015 til primærnæringsinstituttene er på 282,3mill. kroner, hvorav 107,2 mill. kroner fra NFD og 175,1 mill. kroner fra LMD. Midlene dekker både grunnbevilgning og strategiske instituttsatsinger. Av grunnbevilgningen vil 2,5 prosent av midlene fordeles mellom instituttene etter oppnådde resultater. Budsjettet fra LMD inkluderer en strategisk instituttsatsing på matområdet på 5 mill. kroner som også skal styrke det faglige samarbeidet mellom forskningsinstituttene.

Det er budsjettert med 26,0 mill. kroner i 2015 fra NFD til ti strategiske instituttsatsinger ved Havforskningsinstituttet og Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES). Fem av disse er igangværende satsinger som startet opp i 2010, fem er nye og startet opp høsten 2013 eller ved årsskiftet 2013/2014.

Det er videre budsjettert med 67,2 mill. kroner i 2015 fra Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter til strategiske programmer ved Nofima. Programmene løper i perioden 2013-2016.

Teknisk-industrielle institutter. Basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene finansieres med midler fra NFD. Budsjettet fra NFD til instituttene i 2015 er på 340,8 mill. kroner, en økning på 19,3 mill. kroner fra 2014. I 2015 er budsjettet til arenaen supplert med 0,5 mill. kroner fra KD som følge av at Uni Research er innlemmet i basisfinansieringsordningen. Av grunnbevilgningen fordeles 10 prosent av midlene mellom instituttene etter oppnådde resultater. F.o.m. 2014 er bevilgningen til IFEs nukleære virksomhet på Kjeller lagt inn som del av basisfinansieringen til IFE.

Miljøinstitutter. Basisbevilgningen til miljøinstituttene finansieres i hovedsak med midler fra KLD, men også fra SD og KMD. Budsjett 2015 til disse instituttene er på 177,8 mill. kroner, hvorav 164,1 mill. kroner fra KLD, 5,8 mill. kroner fra SD og 6,6 mill. kroner fra KMD. Midlene dekker både grunnbevilgning og strategiske bevilgninger. I 2015 er budsjettet til arenaen supplert med 1,3 mill. kroner fra KD som følge av at Uni Research er innlemmet i basisfinansieringsordningen. Av grunnbevilgningen vil 5 prosent av midlene fordeles mellom instituttene etter oppnådde resultater. De strategiske instituttsatsingene skal bidra til at miljøinstituttene utvikler langsiktig kompetanse på forskningsfelt av spesiell interesse for miljø- og samferdselssektoren. Bevilgningen fra SD går til å finansiere strategiske instituttsatsinger ved Transportøkonomisk institutt (TØI), mens bevilgningen fra KMD går til å finansiere strategiske instituttsatsinger ved Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR).

Samfunnsvitenskapelig institutter. Basisbevilgningen til samfunnsvitenskapelige instituttene finansieres i hovedsak med midler fra KD. I tillegg bidrar UD med midler til Chr. Michelsens Institutt (CMI). Budsjettet i 2015 er på 179,6 mill. kroner. I 2015 er budsjettet til arenaen supplert med 1,1 mill. kroner over kap 287.21 fra KD som følge av at Uni Research er innlemmet i basisfinansieringsordningen. Alle midlene går til grunnbevilgninger og 10 prosent av dette fordeles mellom instituttene etter oppnådde resultater. Reduksjonen i budsjettet fra 2014 til 2015 skyldes at bevilgningen til Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) først ble tatt ut av Forskningsrådets budsjett i 2015 og overført til et annet budsjettkapittel, selv om disse ble en del av Høgskolen i Oslo og Akershus i 2014.

Regionaløkonomiske modeller og årsaker til bostedsvalg (REGMODELL) (2011-2017). Satsingen har som hovedmål å utvikle forskningsbaserte regionaløkonomiske modeller for analyse av konsekvenser av politiske og næringsmessig beslutninger. Forskning på bostedsvalg blant ulike grupper flyttere og bofaste står også sentralt. Det er budsjettert med totalt 14 mill. kroner for en periode på 5 år, 2012-2017. Kommunal- og regionaldepartementet finansierer satsingen med 2,8 mill. kroner hvert år over 5 år til et prosjekt ved Norsk institutt for by – og regionforskning..

Tiltak for økt deltakelse av forskningsinstitutter i EUs rammeprogram (STIM-EU)

STIM-EU har som mål å stimulere til økt deltakelse av forskningsinstitutter i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, samt å styrke samarbeidet mellom instituttene og næringslivet, med sikte på økt deltakelse fra bedriftene i rammeprogrammet. STIM-EU omfatter institusjoner som oppfyller Forskningsrådets kriterier og definisjon av begrepet forskningsinstitutt. Det er budsjettert med 140 mill. kroner til ordningen i 2015 over KDs budsjett. Dette er en økning på 90 mill. kroner i forhold til 2014.

5.3.2 Strategisk institusjonsstøtte

Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) er en støtteordning for å følge opp fag-evalueringene, forskningsmiljøenes strategiske behov og institusjonenes langsiktige utviklingsmuligheter. Formålet med virkemidlet er å bidra til at forskningsmiljøer holder høy kvalitet innenfor sine ansvarsområder eller bygge opp nye miljøer på områder av strategisk betydning, gjennom grunnleggende forskning, anvendt forskning eller kompetanseoppbygging. Budsjettet for 2015 er 36,1 mill. kroner. Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) finansieres i sin helhet fra KD.

Nordisk institutt for sjørett (2012-2015) ved Universitetet i Oslo har et strategisk universitetsprogram om energirett finansiert av OED, med fokus på regulering av kraftmarkedet. Formålet er å styrke forskningen innenfor offentligrettslige, privatrettslige og EØS-rettslige spørsmål knyttet til vannkraftsektoren. Det er budsjettet med 1,5 mill. kroner fra OED i 2015.

Norges Tekniske Vitenskapsakademi (NTVA) støttes i 2015 med 1,1 mill. kroner hvorav 1,0 mill. kroner fra NFD og 0,1 mill. kroner fra KD.

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) arbeider for å sikre forskerne tilgang til empiriske data som kan brukes i forskning uten store praktiske, juridiske og økonomiske kostnader. NSD lagrer og forvalter i hovedsak samfunnsvitenskapelige data, men også data fra fag som humaniora, medisin og helse, miljø og utvikling. Forskningsrådet har inngått avtaler med NSD om langsiktig finansiering av forskningsinfrastruktur, senest for perioden 2011 – 2015. Basisbevilgningen til NSD for 2015 settes til 10,9 mill. kroner. Midlene skal brukes til sentrale kjerneoppgaver i NSDs hovedformål, dvs. å samle inn, bearbeide, legge til rette, arkivere, vedlikeholde og formidle relevante data til forskningsmiljøene, samt gi forskningsmiljøene service og veiledning om datainnsamling, forskningsdesign og analyse. www.nsd.uib.no

Sars International Center for Marine Molecular Biology (SARS) (2013-2017) ved Universitetet i Bergen har vitenskapelig fokus på komplekse marine organismer og økosystemer, der en ny modellorganisme i overgangen mellom virvelløse dyr og virveldyr har gitt banebrytende vitenskapelige resultater og ny forståelse innenfor utvikling av genomet. Senteret har i dag ti forskergrupper som utfører forskning på flere felt og er tilknyttet europeisk infrastruktuursatsing. En avtale om partnerskap med EMBL, Europas fremste forskningsinstitusjon innenfor biovitenskap, ble inngått i 2003. Partnerskapet er sentralt for å opprettholde en høy internasjonal kvalitetsprofil og rekruttering. Sarscenterets nasjonale betydning som sentralt kompetansemiljø innenfor utviklingsbiologi og som vårt viktigste grunnforskningsmiljø innenfor marin molekylær biologi understrekes. Budsjettet for 2015 er på 19,5 mill. kroner.

Simulasenteret på Fornebu driver langsiktig og grunnleggende forskning innen områder av IKT som er viktig for samfunnet. Forskningen er konsentrert rundt prosjekter innen kommunikasjonsnettverk, distribuerte programsystemer, programvareutvikling og vitenskapelig databehandling. Budsjettet for 2015 er 58 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner fra SD, 11 mill. kroner fra NFD og 37 mill. kroner fra KD. Budsjettet inkluderer 5 mill. kroner til forskerskolen ved senteret. www.simula.no

Strategiske universitetsprogrammer (SUP) (2009-2014) er under utfasing som eget virkemiddel, og det er ikke lagt opp til nye utlysninger i 2015. For slutføring av tidligere godkjente prosjekter er det bevilget 13,6 mill. kroner fra NFD i 2015.

Strategisk forskningssatsing for universitetsmuseene (UNI-MUSEER) (2015-2019) omfatter videreføring av to forskerskoler i henholdsvis biosystematikk og arkeologi, som ble etablert og finansiert under satsingen i perioden 2009-2014. Midlene til satsingen vil bli videreført i en femårsperiode, og skal benyttes til de to forskerskolene. Budsjett for 2015 er på 5,8 mill. kroner med midler over KDs budsjett.

Strategiske høgskoleprosjekter (SHP) (2012-2017) er en satsing rettet mot høgskolene som har pågått siden 2002. SHP ble evaluert i 2010 og evalueringens funn og anbefalinger var et viktig grunnlag for at satsingen blir videreført for perioden 2012 til 2017 med 40 millioner kroner per år. SHP bygger videre på de positive resultatene satsingen har hatt for forskning og kompetanseheving i høgskolene. SHP er en institusjonsstrategisk satsing, noe som innebærer at alle prosjekter

det søkes støtte til skal ha en klar forankring i institusjonenes strategiske planer. Satsingen er åpen for alle fagområder på høyskolene. Det primære kriterium for tildeling av midler er vitenskapelig kvalitet. SHP skal stimulere til tverrinstitusjonelt samarbeid, både mellom høyskoler og mellom høyskoler og universiteter og/ eller instituttsektor, og til regionalt samarbeid. Budsjett for 2015 er 40 mill. kroner med midler over KDs budsjett. www.forskningsradet.no/shp

Aktiviteten *Priority Setting in Global Health – 2020* er et norsk-amerikansk institusjons- og prosjektsamarbeid bestående av en uavhengig forskningsgruppe samt en ekspertgruppe som skal evaluere prioritetssetting i global helse fram mot 2020. Det finnes i dag ingen enighet om hva som er beste metode for å evaluere helseintervensjoner og politikkkutformingsverktøy for å bedre global helse. Målsettingene er å utvikle metoder som i tillegg til kost-effekt-betraktninger også tar hensyn til urettferdige ulikheter i helse for å understøtte prioritering mellom helseintervensjoner og helsetjenestelevering. En midtveisevaluering av aktiviteten blir ferdigstilt i begynnelsen av 2015. Budsjett 2015: 3,6 mill. kroner fra UD.

Forskningsssentre for petroleum

To forskningsssentre ble opprettet i 2013 som oppfølging til Petroleumsmeldingen, Meld. St. 28 (2010-2011) «En næring for framtida – om Petroleumsvirksomheten». Forskningsssentrene er tidsbegrensede og kjennetegnet ved en konsentrert, fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt internasjonalt nivå for å løse utpekte utfordringer for utnyttelse av petroleumssressursene.

- *The national IOR Centre of Norway ved Universitetet i Stavanger.*

Forskningsssenter for økt oljeutvinning på norsk kontinentalsokkel. Dagens vedtatte planer gir en gjennomsnittlig forventet utvinningsgrad på 46 pst. for olje og 70 pst. for gass på norsk sokkel. Målsetningen er å utvikle kunnskap, kompetanse og teknologi for utvikling og drift av reservoarer på norsk sokkel for å oppnå en høyere utvinningsgrad enn det som ligger i dagens vedtatte planer.

- *Research Centre for Arctic Petroleum Exploration (ARCEX) ved Universitetet i Tromsø.*

Forsknings- og kompetansesenter for petroleumsvirksomhet i nordområdene og Arktis. En stor andel av de forventede uoppdagete ressursene ligger i Norskehavet og Barentshavet. Petroleumsvirksomheten i nord vil være krevende og forutsetter ny kunnskap og teknologi i sammenheng med den økte aktiviteten som forventes i nordområdene/arktiske strøk i årene fremover. I tillegg til Petroleumsmeldingen er Meld. St. 7 (2011-2012) «Nordområdene – Visjon og virkemidler» (Nordområdemeldingen) et sentralt dokument som bakgrunn for senteret.

Bevilgningen for 2015 er på 20,3 mill. kroner, fordelt på OED og UD på hhs. 15,3 mill. kroner og 5 mill. kroner.

5.3.3 Sentersatsingene

Sentre for fremragende forskning (SFF). Det er budsjettert med 280,4 mill. kroner til Sentre for fremragende forskning i 2015. Budsjettet er et ledd i en planlagt opptrapping. Ordningen omfatter 21 sentre. Av disse ble åtte opprettet for perioden 2007-2017. De åtte sentrene er Equality, Social Organization, and Performance (ESOP), Centre for Geo-Biosphere Research: Deep Seafloor, Deep Biosphere & Roots of Life, Centre for the Study of Mind in Nature, Center of Theoretical and Computational Chemistry, Centre for Ecological and Evolutionary Synthesis (CEES), Centre for Cancer Biomedicine, Centre for Immune Regulation og Centre for Software components for biomedical flows.

Tretten sentre ble startet opp i 2013 for perioden 2013-2023. Disse er Centre for Multilingualism in Society across the Lifespan, The Legitimate Roles of the Judiciary in the Global Order, Centre for Earth Evolution and Dynamics, Norwegian Centre for Mental Disorders Research, Birkeland Center for Space Science, Centre for Intervention Science in Maternal and Child Health, Centre for Cancer Biomarkers, Centre for Autonomous Marine Operations and Systems, Centre of Molecular Inflammation Research, Centre for Neural Computation, Centre for Dynamics of Biological Diversity, Centre for Arctic Gas Hydrate, Environment and Climate og Centre for Environmental Radioactivity.

Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) skal styrke innovasjonsevnen i næringslivet gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom forskningsaktive bedrifter og framstående forskningsmiljøer. SFI skal utvikle kompetanse på høyt internasjonalt nivå på områder som er viktig for innovasjon og verdiskaping. Sentrene utmerker seg dermed ved at de både leverer på fremragende forskning og har stort potensial for fremtidig verdiskaping, gjennom at forskningen oppleves som relevant for deltakende bedrifter. Sentrene gir en kraftig strukturerende effekt på forskningsmiljøene gjennom å samle ressurser, tydeliggjøre faglige prioriteringer og klargjøre institusjonenes egne strategier. Sentrene gir tydelig bidrag til økt samhandling mellom næringsliv og akademiske miljøer, og har vist seg viktig for forskerutdanning på områder som prioriteres høyt av næringslivet.

Ordningen har vært utlyst tre ganger. 14 sentre ble startet opp i 2007 (SFI-I) og ble avsluttet ved årsskiftet 2014/2015. I 2011 ble 7 nye sentre etablert (SFI-II) og i november 2014 ble det besluttet å etablere ytterligere 17 sentre i 2015 (SFI-III). De nye sentrene er: Big Insight – Statistics for the knowledge economy, Metal Production, Centre for Connected Care - Accelerating adoption and diffusion of patient-centric innovations, Exposed Aquaculture Operations, Foods of Norway, Centre for Research-based Innovations in Controlled-environment Aquaculture (CtrlAQUA), Klima 2050 – Risk reduction through climate adaptation of buildings and infrastructure, Centre for Advanced Structural Analysis (CASA), Center for innovative ultrasound solutions for health care, maritime, and oil & gas industries, Subsea production and processing (SUBPRO), Center for Offshore Mechatronics, Centre for Scalable Data Access (SIRIUS), Sustainable Innovations for Automated Manufacturing of Multi-Material Products, Centre for Integrated Remote Sensing and Forecasting for Arctic Operations, SFI Smart Maritime – Norwegian Centre for improved energy-efficiency and reduced emissions from the maritime sector, Industrial Catalysis Science and Innovation for a competitive and sustainable process industry (iCSI) og Marine operations Center (MOIS). Totalbudsjettet for SFI i 2015 er på 184,5 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner fra NFD og 174,5 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål. www.forskningsradet.no/sfi

Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME)(2009-) har som formål å etablere tidsbegrensede forskningssentre kjennetegnet ved en konsentrert, fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt internasjonalt nivå for å løse utpekte utfordringer på energiområdet. Ordningen er sentral for å følge opp Stortingets klimaforlik og Energi21-strategien. Et FME skal heve kvaliteten av norsk forskning og fremskaffe anvendbar kunnskap og løsninger innen temaområdet. Sentrene får finansiering i fem år med mulighet for nye tre år etter en evaluering. Det legges vekt på at aktiviteten i sentrene skal sees i nær sammenheng med programmene CLIMIT og ENERGIX. Følgende sentre er etablert:

- BIGCCS - International CCS Centre
- SUCCESS - Subsurface CO2 Storage
- NOWITECH - Research Centre for Offshore Wind Technology
- NORCOWE - Centre for Offshore Wind Energy
- Solar United - The Norwegian Research Centre for Solar Cell Technology

- CenBio - Bioenergy Innovation Centre
- ZEB - The Research Centre on Zero Emission Buildings
- CEDREN - Centre for Environmental Design of Renewable Energy
- CenSES – Centre for Sustainable Energy Studies
- CICEP – Strategic Challenges in International Climate and Energy Policy
- CREE – Oslo Centre for Research on Environmentally friendly Energy

De første åtte FME-ene ble midtveisevaluert i 2013, og alle sentrene har nå bevilgning for de siste tre årene. Det vil gjennomføres en utlysning på nye sentre i 2015. Bevilgningen for 2015 er på 150 mill. kroner, 145 mill. kroner fra OED og 5 mill. kroner fra KD. Nettadresse:

www.forskningsradet.no/energiserter

5.3.4 Vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger

Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur (INFRASTRUKTUR) (2009-) er en finansieringsordning for investeringer i forskningsinfrastrukturer som styrker kvalitet og effektivitet i norsk forskning og bygger opp under de nasjonale prioriteringene. Finansieringsordningen bidrar til økt samhandling, arbeidsdeling og konsentrasjon i forskningen der Norge har sterke forskningsmiljøer. Finansieringsordningen bidrar også til etableringer av nasjonale infrastrukturer for Norges deltakelse i prosjekter i ESFRI Roadmap. skal bidra til å etablere nasjonal forskningsinfrastruktur som gjør norske forskningsmiljøer i stand til å møte de store kunnskapsutfordringene og næringslivets behov med effektivitet og forskning av høy kvalitet. Budsjett til Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur for 2015 er 451,4 mill. kroner over KDs budsjett. Bevilgningen inkluderer 35 mill. kroner til oppfølgingen av klimaforliket til investeringer i forskningsinfrastruktur innen fornybar energi og karbon-fangst og lagring (CCS). Det totale budsjettet inkluderer grunnfinansiering av det nye selskapet UNINETT Sigma2 som har et nasjonalt ansvar for elektronisk forskningsinfrastruktur. Universitetene bidrar med til sammen 50 millioner kroner årlig i form av langsiktige tjenesteaftaler. Forskningsrådet har økt sin årlige finansiering av e-infrastruktur fra 17 millioner kroner pr. år til 29 millioner kroner i 2015 og 2016, og deretter 25 millioner kroner hvert år frem til 2025. Infrastrukturen blir tilgjengelig for UoH-sektoren og alle forskningsprosjekter som kan få støtte fra Forskningsrådet. Økningen dekkes av Forskningsrådets budsjett for Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur. I tillegg skal selskapet ha et innslag av brukerfinansiering og det kan søkes om konkurranseutsatt finansiering fra Forskningsrådet, EU og andre.

www.forskningsradet.no/infrastruktur

http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri

<https://www.uninett.no/sigma>

Samfunnsvitenskapelig databaser/norsk medlemskap i ESS ERIC. Tilrettelegging for deling og bruk av nasjonale og internasjonale data er et prioritert område innenfor norsk samfunnsvitenskap. Forskningsrådet har siden 2002 finansiert norsk deltakelse i European Social Survey (ESS). Rundt 30 europeiske land deltar i spørreundersøkelsen som gjennomføres hvert annet år. Datainnsamlingen til 7. runde av ESS gjennomføres høsten 2014, og dataene vil bli gjort tilgjengelige via NSD på nyåret 2015. Planleggingen av 8. runde har startet opp.

I desember 2013 ble ESS etablert som en ERIC. Norge er foreløpig bare observatør i ESS ERIC. UD/KD vil legge fram en Stortingsproposisjon for å få Stortingets samtykke til å ta inn ERIC-forordningen inn i EØS-avtalen og gi departementene/regjeringen fullmakt til å melde Norge inn i ERIC'er som er etablert i andre land. Budsjett for norsk deltakelse i ESS ERIC i 2015 er på 5,0 mill. kroner over KDs budsjett. Dette skal dekke kostnader knyttet til datainnsamling, nasjonal

koordinering og medlemskontingent til ESS ERIC, som utgjør om lag 0,5 mill. kroner per år. www.europeansocialsurvey.org

5.3.5 Andre infrastrukturtiltak

Søkerinstitusjoner. Forskningsrådet har fått en bevilgning på 15 mill. kroner over KDs budsjett (287.21) i 2015 – og i 2014 – som er midlertidig og som skal tildeles de fem instituttene som ba Forskningsrådet om å vurdere om de tilfredstilte kravene for å få statlig basisbevilgning på det tidspunkt Stortinget behandlet RNB 2014, det vil si Stiftelsen Polytec, Teknova AS, Papir- og fiberinstituttet AS, Sintef Raufoss Manufacturing AS og Uni Research AS. I henhold til KDs justering av tildelingsbrevet for 2014 skal midlene fordeles pro-rata etter andel faglige årsverk for hvert institutt. Tildelingen skal disponeres til langsiktig kunnskaps- og kompetansebygging i tråd med de krav som er stilt i retningslinjene for statlig basisbevilgning.

Utvidelse av basisfinansieringsordningen. Forskningsrådet har videre fått en bevilgning over KDs budsjett (287.21) på 10 mill. kroner som skal tilføres basisfinansieringsordningen for å finansiere innlemmelse av Uni Research AS i ordningen. Av beløpet er 2,9 mill. kroner inkludert i budsjettet til arenaene, mens 7,1 mill. kroner er av tekniske årsaker plassert under denne budsjettposten.

Det er for øvrig budsjettetert med 8 mill. kroner fra NFD til Nasjonale forvaltningsoppgaver (Avfallsdeponiet i Himdalen), 9,95 mill. kroner fra LMD (herunder 1,9 mill. kroner over post 50 og 8,1 mill. kroner over post 51) til Husleiekompensasjon til Bioforsk og 50 mill. kroner i 2015 fra NFD til Nukleær virksomhet ved Institutt for energiteknikk (IFE) for drift av Halden-prosjektet, der det for prosjektperioden 2015-2017 er foreslått et samlet statlig bidrag på 150 mill. kroner.

Fransk-norsk stiftelse (FNS) (2000–) skal fremme langvarig fransk-norsk samarbeid gjennom å finansiere bilaterale, fransk-norske forsknings- og utviklingsprosjekter hvor både næringsliv og forskning er involvert. FNS kan også støtte bilaterale seminarer og korte forskeropphold. Forskningsrådet har ansvaret for oppfølging og administrasjon av FNS. NFD har de siste årene bevilget 3 mill. kroner per år til FNS for å dekke norske kostnader. FNS har sekretariat i begge land, og et styre på 12 personer som møtes to ganger årlig. www.forskningsradet.no/fns

5.4 Nettverkstiltak

5.4.1 Systemtiltak

Forskningsbasert nyskaping (FORNY2020) (2011–2020) skal bidra til økt verdiskaping ved å stimulere til at forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner i større grad enn i dag når frem til et marked. FORNY2020 skal bidra til innovasjon innenfor alle fag- og næringsområder. Programmet skal støtte utvikling av idéer og forskningsresultater generert både av forskere og studenter. Ideene kan ha sin opprinnelse i offentlig finansierte forskningsinstitusjoner alene eller i samarbeidsprosjekter med næringslivet. FORNY2020 skal bidra til å bygge kultur for kommersialisering ved forskningsmiljøene, bidra til idéstimulering, bidra til evaluering av idéer og bidra til å føre ny kunnskap og teknologi frem til markedet. FORNY2020 skal bidra til at det eksisterende TTO-apparatet videreutvikles og profesjonaliseres. Programmet

skal også bidra til at prosjektresultater som utvikles gjennom dette systemet gis mulighet for å bli verifisert, slik at eksterne investorer kan ta resultatene videre i et kommersielt løp. FORNY2020 har et budsjett i 2015 på 172 mill. kroner fordelt med 155,75 mill. kroner fra NFD og 16,25 mill. kroner fra KD. www.forskningsradet.no/forny

Forskningsløft i nord (NORDSATS) (2009–2016) skal styrke og videreutvikle forskningskompetansen i Nord-Norge innenfor arktisk teknologi og reiseliv. Fem prosjekter har fått støtte og disse skal bidra til å utvikle kompetanse som kan skape grunnlag for verdiskaping i Nord-Norge. Budsjettet for 2015 er på 40 mill. kroner, finansiert av KMD. www.forskningsradet.no/nordsatsing

Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) (2007–2016) skal utvikle kunnskap om og evne til samhandlings- og innovasjonsprosesser i regionene og fremme forskningsbasert innovasjon i arbeidslivet. Programmet, som er inne i sin tredje periode, består av to hoveddeler; regionale samhandlingsprosjekter og innovasjonsforskning. Samhandlingsprosjektene skal sikre god kunnskapsflyt mellom bedrifter, forskningsmiljøer og offentlige aktører, og slik styrke de regionale innovasjonssystemene. Innovasjonsforskningen i VRI skal ha regional betydning og gi et bedre kunnskapsgrunnlag for innovasjonsarbeidet. VRI har tette bånd til beslektede og supplerende virkemidler, som Regionale forskningsfond og virkemiddelapparatets program for klyngeutvikling, og finansierer også den innovasjonsfaglige forskerskolen NORSI, Norwegian Research School in Innovation. VRI har en budsjettramme i 2015 på 60 mill. kroner, hvorav 44,3 mill. kroner fra KMD, 7,7 mill. kroner fra NFD, 6 mill. kroner fra KD og 2 mill. kroner fra LMD. www.forskningsradet.no/vri

5.4.2 Nasjonale møteplasser og nettverkstiltak

Nasjonale forskerskoler (FORSKERSKOLER) (2008-) bidrar til å heve kvaliteten på forskerutdanningen. De er basert på forpliktende nettverk av fagmiljøer og skal styrke forskerutdanningen innenfor faglige eller tematiske spesialiseringer som vil styrkes ved samarbeid mellom institusjoner. Samarbeidet skal være med på å sikre PhD-kandidatene tilgang til anerkjente forskningsmiljøer med bredde og dybde. Å øke gjennomføringsandelen, korte ned gjennomføringstiden og gi større bredde i forskerutdanningen er delmål for satsingen. Tiltaket er ment som et supplement til eksisterende doktorgradsprogrammer og opplæringstiltak ved institusjonene. Ordningen omfatter 15 forskerskoler i 2015, forskerskolen ved Simulasenteret unntatt, da denne f.o.m. 2015 er lagt inn i det ordinære tilskuddet fra Forskningsrådet. Av de 15 er fem opprettet for perioden 2009-2016 og ti for perioden 2013-2020. Det vil lyses ut midler til nye forskerskoler i 2015, med oppstart av de nye skolene tidlig i 2016. Budsjett 2015 er 35 mill. kroner fra KD. www.forskningsradet.no/forskerskoler

Forskerutdanning i humaniora. Forskningsrådet gir støtte til nasjonale forskerutdanningskurs gjennom et samarbeid med Nasjonalt utvalg for forskerutdanning i humaniora. Støtten stimulerer til samarbeid om forskerutdanning på tvers av institusjonene, og til utvikling av nasjonale forskerkurs innenfor humaniora. Budsjett for 2015 er 0,6 mill. kroner med midler fra KD.

Forskningsrådets pris for fremragende forskning (MØBIUS-prisen) utdeles årlig. Prisen skal belønne høy kvalitet i forskning, og tildeles forskere som holder svært høy faglig standard, nasjonalt og internasjonalt. Budsjett for 2015 er på 1,1 mill. kroner fra KD.

Regionansvarlige (2004–)

Forskningsrådets regionale tilstedeværelse er en viktig del av Rådets forskningspolitiske rådgiverfunksjon, og de 13 regionansvarlige bidrar til målbevisst og aktiv mobilisering for mer forskning og innovasjon i hele landet. Budsjettet for 2015 er på 14,7 mill. kroner, hvorav 7 mill. kroner fra NFD, 5,3 mill. kroner fra avkastningen til Regionale forskningsfond, 1,2 mill. kroner fra KMD, 0,6 mill. kroner fra LMD og tilsammen 0,6 mill. kroner fra Innovasjon Norge og Sogn og Fjordane fylkeskommune.

5.4.3 Internasjonale nettverkstiltak

Langsiktig institusjonelt samarbeid internasjonalt (LISI) er et nytt virkemiddel for å støtte etablering av langsiktig institusjonelt samarbeid mellom norske institusjoner og tilsvarende institusjoner i andre land. LISI retter seg mot de prioriterte samarbeidslandene innenfor og utenfor Europa og vil være et viktig virkemiddel for å øke bilateralt samarbeid. Virkemiddelet vil ha ulike kriterier og støttemuligheter for målgruppene UoH, instituttsektor og næringsliv. Budsjett 2015 er på 10 mill. kroner finansiert med midler over KDs budsjett. www.forskningsradet.no/is

Nordisk partnerskapsavtale med EMBL (2015-2019). Det ble høsten 2007 inngått en partnerskapsavtale i molekylærmedisin mellom EMBL og universitetene i Oslo, Helsinki og Umeå. Partnerskapsavtalen åpner for et tettere samarbeid mellom EMBL, en av verdens ledende molekylærbiologiske forskningsinstitusjoner, og de tre nordiske landene, men også landene imellom. Den norske noden, Norsk senter for molekylærmedisin (NCMM) har fokus på molekylære sykdomsmekanismer og translasjonsforskning. Senteret vil ha tett kobling til kliniske miljøer, samt etablere samarbeid med farmasøytisk industri og bioteknologiselskaper. Basert på midtveisevalueringen av NCMM i 2013, vil ny periode være fra 2015-2019. Det er avsatt 9,4 mill. kroner til avtalen i 2015. <http://www.ncmm.uio.no/>

Medlemskapsavtaler knyttet til langsiktig, grunnleggende forskning. Forskningsrådet finansierer kontingenter til blant annet International Ocean Discovery Program, IODP (2013-2018), International Continental Scientific Drilling Program, ICDP (2013-2018), Human Frontier Science Program, HFSP (2014-2016), Global Earthquake Model (GEM) (2014-2018), deltakelse i SCANCOR-samarbeidet (1994-2015), norsk bidrag til Science Europe og European Science Foundation, ESF, og for deltakelse i Research Networking Programmes (-2015), norsk deltakelse i Luxembourg Income Study (LIS) (1992-), bidrag og reiseutgifter til NOS-HS, NOS-M og NOS-N, norsk andel av Nordic Secondary Ion Mass spectrometer, NORDSIMS driftsbudsjett (-2015) og Forskningsrådets medlemskap i International Social Science Council, ISSC (2006-2018). Posten dekker også et professorat (2012-2016) og studieavgift for norske PhD-studenter ved European University Institute (Firenze), reiseutgifter i forbindelse med COST aksjoner (1996-) og deltakeravgift i Mittag-Leffler (2014-2018). Utgifter knyttet til medlemskap og representasjon i faglige organisasjoner og møter i regi av ESF, NOS, COST programkomiteer i EU, ERA-NETs, OECD, ESFRI, UNESCO og andre internasjonale organisasjoner og nettverk dekkes også av denne posten.

Joint Technology Initiatives (JTI)(2008–) er et instrument for å etablere langsiktig finansiering på utvalgte teknologiområder, der FoU-utfordringene er så store og risikofylte at markedet ikke på vanlig måte vil sørge for at oppgavene blir løst. JTIene gir europeisk industri stor innflytelse på EUs forskningspolitikk, gjennom offentlig-privat samarbeid mellom EU, næringsliv og forskningsinstitusjoner. Det er foreløpig etablert fem JTIER. To av dem, ARTEMIS og ENIAC, forutsetter medfinansiering fra deltakende land. Norge deltar i begge og norske aktører har gjort

det godt i utlysningene så langt. Industrien skal stå for minimum 50 prosent av de totale omkostningene, mens EU og deltakerlandene bidrar med resten. Aktivitetene innenfor ARTEMIS og ENIAC er fra 2014 fusjonert inn i ECSEL (Electronic Components and Systems for European Leadership), der innholdet er utvidet til også å omfatte mikrosystemer (Smart Systems Integration). ECSEL er en av de selvstendige JTIene som vil operere i tilknytning til Horisont 2020 og Norge har signalisert sin deltakelse her. Den nasjonale medfinansieringen av deltakelsen i ARTEMIS- og ENIAC-aktivitetene vil i 2015 finansieres dels fra NFD (5,8 mill. kroner) og dels gjennom programmene IKTPLUSS, NANO2021 og BIA. De økonomiske forpliktelsene for den norske deltakelsen i ECSEL ivaretas av IKTPLUSS.

Prosjektetablerings- og posisjoneringsstøtte (PES/POS)(2004–) skal stimulere til og sikre sterk norsk deltakelse i europeisk forskningssamarbeid. Med utgangspunkt i en nylig gjennomført evaluering, har PES-ordningen fått en revidert utforming (PES2020) med sikte på mulighetene i Horisont 2020 og andre europeiske ordninger som er åpne for norsk deltakelse. Hensikten med PES er å bidra til kompetanseheving blant norske søkere og til at kvaliteten på innsendte søknader blir bedre. Det er en klar forventning om økt retur fra det nye rammeprogrammet og PES2020 er innrettet mot å øke sannsynligheten for dette gjennom den kvalitetsheving som oppnås ved at søkermiljøene får nok ressurser til søknadsskrivingen. Fra 2015 vil ordningen også inkludere midler til posisjoneringsstøtte (POS), det vil si til aktiviteter som går forut for selve søknadsskrivingen, som utvikling av og deltakelse i nettverk, deltakelse i referansegrupper og arbeidsgrupper som jobber med utlysninger, påvirkningsarbeid mot Kommisjonen m.m. Totalbudsjettet for PES/POS i 2015 er på 63 mill. kroner, fordelt med 21,5 mill. kroner fra NFD, 6,5 mill. kroner fra OED, 2,5 mill. kroner hver fra LMD og KLD og 30 mill. kroner fra KDs budsjett til sektorovergripende formål.

Active and Assisted Living Research and Development Programme (AAL) er et europeisk samarbeidsprogram basert på Romtraktatens art. 185. Norge ved Helse- og omsorgsdepartementet har besluttet å videreføre norsk deltakelse i ny programperiode AAL (2014-2020). Omfanget av støtten fra Norge varierer fra år til år med antall utlysninger og suksessraten for søknader med norske partnere. Den norske deltakelsen i AAL finansieres slik i 2015: 1 mill. kroner fra NFD og ca. 2,8 mill. kroner fra EU. Totalt budsjett ca. 3,8 mill. kroner. I tillegg kommer samfinansiering fra andre programmer med 1,5 mill. kroner.

EØS-finansieringsordningen er administrasjon av forskningsdelen av ordningene. SAH ivaretar Forskningsrådets rolle som "Donor Programme Partner" (PPP) i nært samarbeid med programoperatører i de seks landene som har bilaterale forskningsprogram. Det bevilges 1,9 mill. kroner for 2015 med midler fra FMO (Financial Mechanism Office).

Bilateralt forskningssamarbeid (BILAT) er et distribuert samarbeidsprogram. Midlene blir fordelt på prioriterte programmer og aktiviteter, for å følge opp Forskningsrådets strategi for internasjonalt samarbeid. Midlene skal brukes til å stimulere forskningssamarbeid med prioriterte land som ikke deltar i EUs rammeprogram, i samspill med forskningsprogrammer i Forskningsrådet.

For 2015 tildeles NORRUSS til gjennomførte fellesutlysninger RFBR Russland med 4,5 mill. kroner og RFH Russland med 1,250 mill. ERA-Net India 0,7 mill. kroner, NORGLOBAL samarbeid med ERAfrika 1,0 mill. kroner, Ambassaden i Beijing 0,5 mill. kroner, 1,2 mill. kroner til teknologiutsending ved Innovasjon Norges Tokyo-kontor, bilaterale stipendordning med Japan (JSPS) 0,8 mill. kroner, SAMRISK-2 til ERA-Net Concert Japan 0,285 mill. kroner, ENERGIX samarbeid med KIFEE i Japan 0,120 mill. kroner og Vitenskapsdivisjonens samarbeid

med SCANCORT 0,433 mill. kroner. Inntil 10 mill. kroner avsettes til sentral ordning for langsiktig institusjonelt samarbeid internasjonalt (partnerskapsprogram – forskning). Budsjett 2015: 12 mill. kroner fra KD, 7,4 mill. kroner fra NFD, 2 mill. kroner fra LMD, 0,5 mill. kroner fra KLD, totalt 20,9 mill. kroner

JPI Antimikrobiell resistens (JPIAMR) har sitt hovedfokus på antimikrobiell resistens i human medisin. Imidlertid må den humane kliniske medisinen også sees i sammenheng med veterinærmedisin og miljøaspekter. Resultatet fra den første utlysningen i JPIAMR ble offentliggjort oktober 2014. Syv prosjekter ble innvilget hvorav et prosjekt hadde norsk partner. Prosjektet vil starte opp i 2015. I 2015 planlegges en ny utlysning "Dynamics of transmission and selection of AMR at genetic, bacterial, animal, human, societal and environmental level", hvor Norge ønsker å delta. Søknadsfristen vil først bli i 2016. Budsjett 2015: 6,6 mill. kroner fra HOD. Nettadresse:

http://www.forskningsradet.no/no/Felles_europeiske_programsatsinger_JPI/1253985019169

ERA-Net on Translational Cancer Research 2 (TRANSCAN-2) (2015-2019). Målsettingen med nettverket er å koordinere forskning og forskningsprogrammer innenfor translasjonell kreftforskning. Nettverket består av 25 partnere fra 19 land. Nettverket har fått tilsagn om såkalte co-fund-midler fra EU-kommisjonen. Dette betyr at kommisjonen toppfinansierer den første utlysningen (JTC2014 co-fund) med en tredjedel av midlene landene totalt betaler ut til prosjektene som blir innvilget. Kommisjonen betaler ut maksimalt 6,7 mill. Euro. Planen er å publisere co-fund-utlysningen i 2014 og å gjennomføre den i 2015. I tillegg til co-fund-utlysningen planlegges tre transnasjonale utlysninger til i løpet av perioden. Norge planlegger å delta i alle utlysningene. Kreftforeningen samarbeider med Forskningsrådet om arbeid og midler inn i utlysningene fra Norge. Budsjett 2015: 3,5 mill. kroner fra HOD.

Nettadresse: www.transcanfp7.eu/

Internasjonale nettverkssamarbeid har bl.a. følgende tiltak:

- *Svalbard Science Forum (SSF)* har mandat for vitenskapelig samarbeid og koordinering av norsk og internasjonal forskning på Svalbard. Sekretariatsfunksjonen for SSF finansieres av Norges forskningsråd med kontorlokaler i Svalbard Forskningspark. SSF lyser årlig ut Svalbard Strategic Grant og Arctic Field Grant. Bevilgningen på 9 mill. kroner for 2015 og dekkes av KD med 8,5 mill. kroner og Norsk Polarinstitutt med 0,5 mill. kroner.
- Det er bevilget 8 mill. kroner for 2015 fra KD til *det nordiske toppforskningsinitiativet (TFI)* innenfor klima. I tillegg er det innenfor programmene ENERGIX, NANOMAT og CLIMIT satt av ca. 7 mill. kroner til TFIs energidel.
- Norge er medlem av *Global Biodiversity Information Facility (GBIF)*. Kontingenten samt drift av norsk deltaker-node beløper seg til ca. 3,26 mill. kroner pr. år (2012-2016) og dekkes av KD. Dette fungerer som en katalysator i arbeidet med å oppfylle norske forpliktelser til GBIF.
- Forskningsrådet ivaretar det norske medlemskapet i *International Institute for Applied System Analysis (IIASA)*. Bevilgningen fra KLD på 7,1 mill. kroner skal dekke kontingenten.

Europeiske fellesprogrammer - Joint Programming Initiatives (JPI)

JPI-ene er selvstendige europeiske fellesprogrammer som finansierer forskning og infrastruktur innenfor sitt felt. I tillegg sikter JPI-ene mot en bedre samordning («alignment») av offentlig finansiert forskning mellom deltakerlandene innenfor det europeiske forskningsområdet (ERA). JPI-ene er rettet mot store samfunnsutfordringer som Europa står overfor. I alt ti JPI-er er under utvikling, og Norge deltar i alle. Norge deltar også i The European Strategic Energy Technology Plan (SET-planen), som også omfatter forskningssamarbeid. Nedenfor følger en omtale av 8 JPI-

er, som inkluderer SET-planen. I tillegg deltar Norge i Mat og helse (JPI HDHL), Mikrobiell utfordring og menneskets helse (JPI AMR), og Flere år, bedre liv (JPI MYBL). Nettadresse: http://www.forskningsradet.no/no/Felles_europeiske_programsatsinger_JPI/1253985019169

Alzheimer og andre nevrodegenerative sykdommer (JPND)

JPI-en er et europeisk fellesprogram med 27 deltakende land som har som formål å bekjempe nevrodegenerative sykdommer, særlig demens, med forskning og samarbeid om kunnskapsutvikling. JPI-en skal frambringe ny kunnskap om hvordan sykdommene oppstår og kan forebygges, og om behandling og pleie av pasienter som rammes av sykdommene. Norske forskere deltar i prosjekter fra alle de fem utlysningene som er gjennomført, og det er lagt inn nye budsjettmidler i utlysningen for 2015. Det er tre temaer i denne utlysningen, som også er toppet med midler fra EU kommisjonen (co-fund). Det er bevilget 9,2 mill. kroner fra HOD i 2015.

Sunne og produktive hav – JPI Oceans

Formålet med JPI-en er å bidra til å utvikle en bærekraftig, kunnskapsbasert marin og maritim økonomi, sikre god miljøstatus i havene, en optimal planlegging av aktiviteter i havområdene, optimalisere tiltak mot klimaendringer og redusere den menneskelige påvirkningen på det marine miljøet. For 2015 er det bevilget til sammen 3,5 mill. kroner fra NFD og 3,5 mill. kroner fra KD. Norge har ansvaret for sekretariatet av JPI-en.

Sammenstilling av kunnskap om klima for Europa - JPI Climate

JPI Klima skal forberede Europa på å møte fremtidens klimautfordringer og bidra til å gjøre Europa mer klimavennlig og robust mot klimaendringer, både ved felles utlysninger av forskningsmidler og ved å skape internasjonale møteplasser for forskere. JPI Klima skal samordne Europas innsats i klimaforskning. Norge deltar aktivt i JPI Klima. Forskningsrådet spiller inn Norges forskningsbehov på General Board møter og arbeidsgruppemøtene, og ved å påta seg ansvar i ulike aktiviteter der det er av interesse for norsk klimaforskning. Det er for 2015 bevilget 0,75 mill. kroner fra KLD til administrativ aktivitet, i tillegg er det bevilgninger til forskningsaktivitet gjennom KLIMAFORSK og til en administrativ stilling ved JPI-ens kontor i Brussel.

Globale utfordringer, lokale løsninger – JPI Urban Europe

Gjennom samordnet forskningsinnsats vil medlemslandene utvikle europeiske løsninger, for å skape attraktive, bærekraftige og økonomisk levedyktige byområder. Et overordnet mål for JPI-en er å være europeisk knutepunkt for forskning og innovasjon på urbane spørsmål. Med lanseringen av Horisont 2020 vil satsingen på byene gjennom "Smart Cities" bli et eget tverrgående fokusområde. Samarbeidet i JPI-en innebærer store muligheter, både for norsk byforskning og for brukerne av kunnskapen. Bevilgningen fra KMD for 2015 er på 2,3 mill. kroner og vil i hovedsak finansiere norsk deltakelse i forskningsprosjekter.

Vannressursforvaltning for en verden i endring – JPI Water

JPI-en skal oppnå en bærekraftig vannbalanse for en bærekraftig økonomi i og utenfor Europa. Bevilgningen til aktiviteten skal, sammen med tilsvarende bevilgninger integrert over flere år, brukes til finansiering av prosjekter etter følgende fellesutlysninger: 2015-utlysning relatert til ERA-net Cofund WATER-3-2014, 2016-utlysning relatert til ERA-net Cofund WATER-3-2015. Aktiviteten har for 2015 et budsjett på 4,5 mill. kroner og finansieres av KLD.

Matproduksjon og effekten av klima – JPI FACCE

Matproduksjon og matsikkerhet sett i lys av et klima i endring ansees som en nøkkelutfordring i verden i dag. I JPI-en er det definert fem kjernetema: 1) Matsikkerhet, 2) Bærekraftig intensivering, 3) Matproduksjon og biodiversitet, 4) Klimatilpasning og 5) Utslipps-reduksjoner. Aktiviteten har for 2015 et budsjett på 1,8 mill. kroner og finansieres av LMD.

Kulturarven og globale endringer – En ny utfordring for Europa – JPI Cultural heritage

JPI-en skal generere ny forskningsbasert kunnskap for å fremme en bærekraftig bruk og forvaltning av kulturarven i et samfunn i rask endring. Det er store utfordringer knyttet til å sikre en sårbar kulturarv, hvor tapene er irreversible og presset på ressurser er mangfoldige. På europeisk basis er det stor enighet om at kulturarven omfatter unike og uerstattelige materielle og immaterielle verdier i form av landskap, historiske byer og tettsteder, bygninger, arkeologiske kulturminner, samt ulike typer kulturhistoriske gjenstander. Denne kulturarven er det viktig å sikre som ressurser også for morgendagens samfunn. Det er for 2015 bevilget 4,5 mill. kroner fra KLD. Bevilgningen skal gå til finansiering av nettverks- og forskningsprosjekter gjennom transnasjonale utlysninger.

The European Strategic Energy Technology Plan - SET-plan

SET-Planen er EUs overordnede teknologi-plan for å bidra til å nå EUs mål for energiomlegging og reduksjon i utslipp av klimagasser. Planen skiller seg derfor fra de andre JPI-ene ved at den omfatter mye mer enn forskningssamarbeid. Slikt samarbeid er imidlertid en viktig del av Planen, og det er derfor naturlig at forskningssamarbeid under denne planen er klassifisert på linje med JPI-ene. Planen implementeres ved å benytte tilgjengelige midler gjennom Horisont 2020 og andre mekanismer. Konkret er det i første omgang planlagt å etablere rundt 5-6 ERA-NET Cofund i løpet av 2014 og 2015. Norge har tatt ansvaret for å lede en av prosessene innen CCS (CO₂ fangst og lagring). Det er ikke bevilget egne penger til samarbeid. OED og Forskningsrådet er omforent med at dette i denne omgang tas gjennom programmene ENERGIX og CLIMIT.

5.5 Diverse FoU-relaterte tiltak

5.5.1 Kommunikasjon og formidling

Publiseringsstøtteordningen for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (PUBL) (-2017) har som mål å bidra til økt vitenskapelig publisering og drive kvalitetsutvikling av viktige publiseringskanaler for norsk humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning. Gjennom ordningen gis det produksjonsstøtte til bokprosjekter og driftsstøtte til nasjonale vitenskapelige tidsskrift. Budsjett for 2015 er 5,8 mill. krone fra KD.

Vitensenterprogrammet (VITEN) (2011-2014). Programmet skal øke interessen for MNT-fagene hos barn og unge. Vitensentre er aktivitetssentre til formidling av kunnskap om matematikk, naturvitenskap og teknologi (MNT-fagene) til allmennheten, men retter seg spesielt mot barn og ungdom. Her settes MNT-fagene inn i en kulturell, historisk og samfunnsmessig sammenheng, og vektlegger at de besøkende selv skal være aktive og prøve ut hvordan ting fungerer og derigjennom tilegne seg kunnskap. Forskningsrådet fikk i 2003 i oppdrag fra KD å utvikle regionale vitensentre i Norge. Gjennomføringen ble organisert som et program, og omfatter nå ni institusjoner fordelt over hele landet. Satsingen har blitt evaluert ved slutten av hver programperiode, første gang i 2006 og deretter i 2009. KD besluttet med bakgrunn i evalueringene å forlenge ordningen for en periode på ytterligere fire år (2011-14); se stortingsmelding om

"Utdanningsløpet". Fra og med 2011 har statlig driftstilskudd til de regionale vitensentrene fått en egen post i statsbudsjettet. DuVerden, vitensenteret i Porsgrunn, flyttet inn i nytt vitensenterbygg i desember 2013. Vitensenteret Sørlandet, som kom i drift i 2012, ble opptatt som regionalt vitensenter i august 2013 og ble dermed det niende regionale vitensenteret. Programmet skulle etter planen vært avsluttet i 2014, men i påvente av ny realfagsstrategi har KD bedt Forskningsrådet om å forlenge perioden med ett år. Hovedaktiviteter i 2015 blir for VITENstyret å utarbeide en ny strategi for perioden 2016-2019 i tråd med anbefalinger fra den ventede realfagsstrategien. Vitensentrene vil være en del av denne. Budsjett for 2015 er på 48,9 mill. kroner fra KD, en økning på 4,8 mill. kroner fra 2014. I dette beløpet er imidlertid 3,4 mill. kroner en overføring fra Kulturdepartementets post 74 på kapittel 320 "Allmenne kulturformål". Kunnskapsdepartementets økning til vitensenterprogrammet utgjør således 1,4 millioner kroner for 2015. <http://www.vitensenter.no/vitensenterprogrammet/>

Informasjon, formidling og publisering (FORM). Det er avsatt 0,25 mill. kroner til kommunikasjonsaktiviteter i Divisjon for vitenskap i 2015.

5.5.2 Planlegging, utredning og evalueringer

De norske forskningsrådenes historie (2013-2017) er et prosjekt som har som formål å få skrevet en samlet framstilling av rådshistorien, fra den første etterkrigstid og fram til vår samtid. Prosjektet kom i gang i 2013, og vil pågå ut 2016, med sikte på bokutgivelse i 2017. Prosjektet gjennomføres av en gruppe historikere, og har et samlet budsjett på 6 mill. kroner i perioden.

Fagevalueringer. Det er laget en overordnet plan for gjennomføring av fagevalueringer i Divisjon for vitenskap. Formålet med planen er å få et mer helhetlig grep om innretning, planlegging, gjennomføring og oppfølging av fagevalueringene. Det er budsjettert med 4,94 mill. kroner i 2015 til å dekke kostnader i forbindelse med evalueringer, utredninger, fagplaner og oppfølging av fagplanutvalg.

Evaluering av pensjonsreformen (2010–18) er et oppdrag fra ASD. Hovedformålet er å evaluere gjennomføring og effekter av reformen med utgangspunkt i følgende temaer: 1) Økonomisk og sosial bærekraft, 2) Fleksibel pensjon, 3) Inntektssikring og fordelings- og likestillingsprofil, 4) Kunnskap og formidling av enkle hovedprinsipper, 5) Utviklingen i det samlede pensjons-systemet, 6) Gjennomføring av reformen og 7) Internasjonale erfaringer. Med siste bevilgning i 2014 har evalueringen åtte prosjekter i porteføljen. Styringsgruppen lyste i 2014 ut tre nye temaer i oppdraget: fleksibel pensjon, inntektssikring, fordeling og likestilling og dynamikken i et samlet pensjonsmarked. Styringsgruppen har med siste bevilgning vurdert at oppdraget fra Arbeids- og sosialdepartementet er dekket i tilstrekkelig grad. Det er satt av midler til en supplerende utlysning i 2015 som vil gå til å dekke aktuelle tema som har kommet opp i løpet av evalueringsperioden. Formidling av resultater vil bli sentralt fremover. Budsjett 2015: 8,0 mill. kroner fra ASD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/evapen

Evaluering av samhandlingsreformen (2011-2015) er et oppdrag fra HOD. Formålet med denne følgeevalueringen er å innhente kunnskap under innføringen av reformen slik at måloppnåelsen både kan vurderes løpende under gjennomføringsperioden og samlet ved utgangen av perioden med utgangspunkt i følgende tema: 1) Mer helhetlige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, 2) En større del av tjenestene ytes av kommunene og 3) Økt satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid. Porteføljen består av seks prosjekter, hvorav ett skal sluttføres i 2014 og de

andre i 2015. Alle prosjektmidler er disponert. Budsjett 2015: 10 mill. kroner fra HOD.
Nettadresse: www.forskningsradet.no/evasam

Likestilling. Det avsettes en driftspott for initiativer knyttet til løpende oppfølging av Policy for kjønnsbalanse og kjønnspektiver i forskning og innovasjon. Midlene kan brukes møteplassvirksomhet, nettverkstiltak, samarbeidstiltak o.l. Budsjett 2015: 0,1 mill. kroner fra KD

Teknologi og samfunn (TEKSAM)(2008–) omhandler Forskningsrådets rolle som policyaktør og endringsagent. Formålet er å gjennomføre analyser og prosesser av hvordan vi sikrer gode interaksjoner mellom forskning, teknologi og samfunn. Sentralt i arbeidet står utvikling og analyse av kunnskapsgrunnlaget/nye forståelsesformer og nye tilnæringsmåter, arbeidsformer og prosesser. Det gjennomføres seminarer og møter med internasjonale eksperter på feltet forskning, teknologi og samfunn. Budsjettet for 2015 er på 1 mill. kroner, finansiert av KD.

5.6 Disposisjonsfond

Består av ufordelte midler fra ulike departementer. Midlene vil normalt bli fordelt i løpet av budsjettåret.

5.7 Felleskostnader

5.7.1 Sekretariater

Avdeling for SkatteFUNN har ansvaret for Forskningsrådets arbeid med SkatteFUNN-ordningen. Avdelingens oppgaver omfatter søknadsvurdering, oppfølging av prosjekter, drift og administrasjon av et effektivt og brukervennlig saksbehandlingssystem, kontakt med departementer og overordnet kommunikasjon og informasjon om ordningen. Prosjektporteføljen består av over 4 500 aktive prosjekter, og det saksbehandles rundt 3 000 nye SkatteFUNN-søknader årlig. Sekretariatet finansieres av NFD og det er bevilget 17 mill. kroner til virksomheten i 2015.
www.skattefunn.no

HelseOmsorg21sekretariatet . Det bevilges 3,5 mill. kroner for 2015 fra HOD.

KILDEN informasjonssenter for kjønnsforskning er et tjenesteytende organ for norsk kjønnsforskning og har et nasjonalt ansvar for å formidle norsk kjønnsforskning i inn- og utland. KILDEN er en randsoneenhet under Forskningsrådet og rapporterer til Divisjon for samfunn og helse. KILDEN mottar basisbevilgning fra Forskningsrådet. I tillegg finansieres deler av virksomheten gjennom betalte oppdrag. Budsjett 2015: 4,7 mill. kroner fra KD.
www.kilden.forskningsradet.no

Teknologirådet (2000–) er et uavhengig, offentlig organ som gir råd til Stortinget og regjeringen om ny teknologi. Teknologirådets arbeid skal fremme en bred offentlig debatt om teknologiutviklingen og involverer både eksperter, beslutningstakere, interessenter og lekfolk. Teknologirådet har 15 medlemmer som møtes 5–6 ganger i året og et sekretariat med ni ansatte. Teknologirådet finansieres av NFD med 9 mill. kroner i 2015. www.teknologiradet.no

Det er for 2015 bevilget 3,5 mill. kroner fra NFD og 3,5 mill. kroner fra KD til arbeidet med JPI-en *Sunne og produktive hav*.

Sekretariatene for *Energi21* og *OG-21* er lagt til Forskningsrådet og finansieres av OED.

5.7.2 Forvaltningsoppdrag

Designrevet innovasjonsprogram (DIP) (2009–) skal styrke innovasjons- og konkurransevnen til næringsliv og offentlige tjenesteforetak gjennom å gi støtte til å gjennomføre idéfasen av en innovasjonsprosess. Norsk Designråd er programeier med ansvar for strategisk og faglig innretning på programmet, samt oppfølging av prosjekter. Forskningsrådet deltar i saksbehandling av søknader, har en rådgiverrolle i forhold til søknadenes FoU-kvalitet og er ansvarlig for kredittvurderinger og utbetaling av midler. Midlene fra Designrådet utgjør 6,5 mill. kroner i 2015. www.norskdesign.no/dip

Finansmarkedsfondet (2004–) støtter forskning og allmennopplysning som gir bedre kunnskap om hvordan finansmarkedene fungerer, og økt etisk bevissthet. Finansdepartementet oppnevner styret og har fastsatt vedtekter og regelverk for fondet. Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Forskningsrådet. Styret legger i utgangspunktet til grunn en tilnærmet lik fordeling av midler til allmennopplysning og midler til forskning (inkl. doktorgradsutdanning). Bevilgningen fra FIN i 2015 er på 12,8 mill. kroner. www.forskningsradet.no/finansmarkedsfondet

Regionale forskningsfond (RFF) (2010–) har en fondskapital på 6 mrd. kroner med en forventet avkastning på 219 mill. kroner årlig. Avkastningen fordeles mellom de syv fondsregionene og Forskningsrådet etter fordelingskriterier fastlagt av KD. Forskningsrådet skal levere støttetjenester til forvaltningen av de regionale forskningsfondene og være bindeledd mot nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer og -kompetanse. I 2015 er det budsjettert med 3,6 mill. kroner til koordineringsarbeid, fagvurderinger, læringsarenaer og IKT-drift knyttet til RFF. Resten av fondsavkastningen som Forskningsrådet mottar er lagt til aktiviteten *Regionansvarlige*. www.regionaleforskningsfond.no

Indo-Norwegian Research Development (INDEMB). Forskningsrådet inngikk i 2011 en avtale med den Norske ambassaden i New Delhi om forvaltning av forskningsprosjekter som er bevilget av ambassaden. Budsjett 2015: 4,6 mill. kroner fra ambassaden i New Delhi. Det bevilges 11 mill. kroner fra KD til *Kunnskapssenteret for utdanning* for 2015, se mer tekst i forbindelse med beskrivelse av avdelingene i Divisjon for samfunn og helse.

Marint verdiskapingsprogram (MVP) støtter nettverksbygging og utviklingstiltak med sikte på markedsorientering og økt verdiskaping for marine bedrifter. Programmet finansieres av NFD og ansvaret er lagt til Innovasjon Norge. Forskningsrådet foretar en utlysning av midler til innovasjonsprosjekter i næringslivet innenfor en total økonomisk ramme på 40 mill. kroner. Denne satsingen er et vesentlig supplement til BIONÆR og eventuelt også andre programmer i Forskningsrådet med ansvar for marin sektor. Utlysning og prosjektvurdering skjer i samarbeid med Innovasjon Norge og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). Forskningsrådets rutiner for søknadsbehandling, prosjektvurdering og oppfølging følges. Bevilgningsvedtakene fattes i programstyret for BIONÆR.

MAT-SLF er en aktivitet finansiert av Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) og Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA). Hovedformålet er forskning og kompetansebygging

knyttet til landbruksproduksjon og -produkter som nyttes til ervervsmessig framstilling av nærings- og nytelsesmidler. Avgiftsmidlene benyttes til prosjekter innenfor hele verdikjeden, fra primærleddet til industri- og forbrukerleddet. Satsingen foregår i et nært samarbeid med programmet BIONÆR. Utlysning av forskningsmidler kunngjøres på Forskningsrådets og Statens landbruksforvaltnings (SLFs) hjemmesider. I 2014 er følgende temaer aktuelle for prioritering: Økt matproduksjon med norske ressurser, mat, helse og forbruker, klimatilpasset og bærekraftig landbruk, råvarekvalitet og mattrygghet. Overordnede føringer er gitt i målene for norsk landbruks- og matpolitikk, som går fram av Meld. St. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken. Velkommen til bords, som omfatter matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk. I tillegg til FoU-prioriteringene i St. meld. nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen. Bevilgningsvedtakene fattes av FFL og JA. Forskningsrådet har ansvar for prosjektoppfølgingen. Satsingen vil i 2015 ha et samlet budsjett estimert til om lag 119 mill. kroner, fordelt mellom FFL og JA, dette blir synliggjort i revidert budsjett 2015.

Gaveforsterkningsordning (2014-)

Regjeringens gaveforsterkningsordning har som formål å stimulere til flere private gaver til forskning. Ordningen innebærer at staten yter et tillegg på 25 pst. av gavebeløpet ved private gaver til Norges forskningsråd, Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo, universitet eller høyskoler med rett til å dele ut doktorgrad. Midlene skal benyttes til å støtte opp om langsiktig, grunnleggende forskning ved institusjonene. Ordningen skal gjelde for gaver over 3 mill. kroner. For 2015 er det budsjettert med 50 mill. kroner til ordningen.

6 Divisjoner og staber

Forskningsrådet består av fem divisjoner og tre staber. Avsnittet gir en kort omtale av divisjonene og stabenes inntekter og ansvarsområder. De spesifikke program og aktivitetstomtalene er gitt i kapittel 5.

6.1 Divisjon for innovasjon

Divisjon for innovasjon skal finansiere og mobilisere til forskning i og for norsk næringsliv og offentlig sektor. Divisjonen gir støtte til prosjekter i næringslivet, i offentlig sektor og i academia, og støtter kommersialisering av forskningsresultater samt senter- og nettverksdannelser.

Divisjonen forvalter næringsnøytrale virkemidler som SkatteFUNN, BIA, EUROSTARS, SFI, Nærings-ph.d., FORNY2020 og VRI, i tillegg til Forskningsrådets teknologiprogrammer/-satsinger og tematiske programmer på sentrale næringsområder, bl.a. maritim og transport.

6.1.1 Inntekter og føringer

Divisjon for innovasjons budsjett for 2015 er anslått til 1,934 mrd. kroner, en økning på om lag 137 mill. kroner i forhold til Årets budsjett 2014. Departementsbevilgningene utgjør 1,923 mrd. kroner, mens 10,7 mill. kroner kommer fra andre kilder.

Divisjonens samlede inntekter fra *Kunnskapsdepartementet (KD og KD-SO)* øker med 33,8 mill. kroner i forhold til Årets budsjett 2014. Av dette er 9 mill. kroner overføring av FORFI-midler i nullvekst fra Administrerende direktørs stab til den nye satsingen Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik (FORINNPOL). Kunnskapsdepartementet har i 2015 rendyrket formålene til sine ulike budsjettposter, slik at noen aktiviteter over departementets budsjett får finansiering over andre kapitler og poster enn tidligere. Dette gjør at veksten per kapittel og post ikke kan leses ut av tabellen under.

Kunnskapsdepartementets midler (KD) til divisjonen øker i realiteten med 15,1 mill. kroner i 2015 i forhold til Årets budsjett 2014. 4 mill. kroner er lagt til FORINNPOL, 3,3 mill. kroner til FORNY2020 og 7,8 mill. kroner er helårsvirkning av veksten til Nærings-ph.d. i 2014.

Kunnskapsdepartementets sektorovergripende midler (KD-SO) øker med 9,7 mill. kroner i forhold til Årets budsjett 2014. 20 mill. kroner til styrking av muliggjørende teknologiene med vekt på IKT er fordelt med 15 mill. kroner til IKTPLUSS, 3 mill. kroner til NANO2021 og 2 mill. kroner til å fremme ansvarlig teknologiutvikling innenfor de muliggjørende teknologiene i regi av SAMANSVAR. Av budsjettekniske grunner er sistnevnte midler foreløpig lagt til NANO2021. Det er også øremerket 20 mill. kroner til prosjektetablerings- og posisjoneringsstøtte (PES/POS) for å øke den norske deltakelsen i Horisont 2020. I tillegg er det gitt 0,2 mill. kroner i vekst til forvaltning av de regionale forskningsfondene (RFF), som er fordelt til de regionansvarlige. SFIs bevilgning er redusert med 30,5 mill. kroner i 2015.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) øker divisjonens bevilgning i 2015 med 108,1 mill. kroner. BIA får en vekst på 70 mill. kroner, FORNY2020 øker med 45 mill. kroner og Teknologirådet med 1 mill. kroner. 0,4 mill. kroner er overført fra Vitenskapsdivisjonen til

internasjonalt nettverkssamarbeid. Bevilgningen til MAROFF reduseres med 5 mill. kroner, BIOTEK2021 reduseres med 1,8 mill. kroner og VRI med 1,5 mill. kroner.

Olje- og energidepartementet (OED) øker bevilgningen til strategisk energiforskning med 2,8 mill. kroner. Midlene tildeles PES/POS.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) øker bevilgningen med 3,3 mill. kroner, hvorav 2 mill. kroner er lagt til FORINNPOL og 1,3 mill. kroner til VRI.

Samferdselsdepartementet (SD) reduserer sin bevilgning med 9,8 mill. kroner i 2015 i forhold til Årets budsjett 2014. Bevilgningen til MAROFF på 10 mill. kroner er tatt bort og bevilgningen til IKTPLUSS er redusert med 4,6 mill. kroner. TRANSPORT 2025 får en vekst på 4,8 mill. kroner.

Finansdepartementet (FIN) øker bevilgningen til Finansmarkedsfondet med 0,2 mill. kroner.

Divisjonen mottar også bevilgninger fra *Landbruks- og matdepartementet (LMD)* og *Klima- og miljødepartementet (KLD)*. Endringen i bevilgningen fra LMD skyldes overføring av midler til Divisjon for energi og miljø. Det er ingen endringer i bevilgningen fra KLD.

Diverse inntekter er på 10,7 mill. kroner i 2015. Av dette kommer 6,5 mill. kroner fra Norsk Designråd, 1,3 mill. kroner fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) og til saman kommer det 2,3 mill. kroner fra Vegdirektoratet, Avinor, Jernbaneverket og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap til TRANSIKK. Fra Innovasjon Norge og Sogn og Fjordane fylkeskommune mottar divisjonen 0,6 mill. kroner til aktiviteten Regionansvarlige (REGREP).

Tabell 6.1: Innovasjonsdivisjonens inntekter 2015. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	96 267	101 267	66 474
KD Kap.287.21			9 000
KD Kap.281.50	19 917	19 917	47 974
KD Kap.285.52	76 350	81 350	9 500
Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	376 200	376 200	439 750
KD Kap.285.53	367 500	367 500	430 850
KD Kap.287.60	8 700	8 700	8 900
Nærings- og fiskeridepartementet	1 093 680	1 095 980	1 201 780
NFD Kap.920.50	1 064 480	1 065 780	1 201 780
NFD Kap.920.51	14 900	14 900	
NFD Kap.928.74	14 300	15 300	
Olje- og energidepartementet	3 700	3 700	6 500
OED Kap.1830.50	3 700	3 700	6 500
Landbruks- og matdepartementet	7 500	7 500	6 600
LMD Kap.1137.50	7 500	7 500	6 600
Klima- og miljøverndepartementet	3 000	3 000	3 000
KLD Kap.1410.50	3 000	3 000	3 000
Samferdselsdepartementet	98 600	98 600	88 800
SD Kap. 1301.50	98 600	98 600	88 800
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	94 200	94 200	97 500
KMD Kap.500.50			10 000
KMD Kap.552.72	84 200	84 200	87 500
KMD Kap.500.22	10 000	10 000	
Finansdepartementet	12 600	12 600	12 800
FIN Kap.1600.70	12 600	12 600	12 800
Sum diverse inntekter	11 000	40 357	10 700
Sum total	1 796 747	1 838 604	1 933 904

6.1.2 Mål og prioriteringer

Målet med Forskningsrådets innovasjonsarbeid er et mer kunnskapsbasert og innovativt næringsliv og en innovativ offentlig sektor. Divisjon for innovasjon har ansvar for å bidra til mer innovasjon og verdiskaping på områder der Norge allerede har en sterk posisjon, legge til rette for mer forskning i bredden av norsk næringsliv og bidra til utvikling av den nasjonale kunnskapsbasen, som er avgjørende for fremtidig verdiskaping. Divisjonen skal fremme internasjonalt samarbeid om forskning og innovasjon og bidra til bedre utnyttelse og kommersialisering av forskningsresultater.

Divisjon for innovasjon har også et ansvar for å evaluere, analysere og utvikle virkemidler samt å gjennomføre strategiske prosesser innenfor viktige næringer og teknologiområder. Det legges stor vekt på dialog med næringslivet og deres samarbeidspartnere, og det jobbes aktivt med å legge til rette for spredning av forskningsresultater. Divisjonen er ansvarlig for Forskningsrådets samarbeid med Innovasjon Norge og Siva.

6.1.3 Fordeling av budsjett

I forhold til Årets budsjett 2014 øker Divisjon for innovasjons samlede midler med om lag 137 mill. kroner i 2015.

Tabell 6.2: Innovasjonsdivisjonens budsjett 2015 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	1 107 850	1 116 343	1 180 950
Brukerstyrte innovasjonsprogr	669 900	669 900	729 400
Grunnforskningsprogrammer	8 000	8 000	
Handlingsrettede programmer	10 800	10 800	18 800
Store programmer	419 150	427 643	432 750
Frittstående prosjekter	94 417	124 374	117 225
Internasjonal prosjektstøtte	34 500	64 257	34 500
Andre frittstående prosjekter	59 917	60 117	82 725
Infrastruktur og inst. tiltak	231 600	223 900	201 100
Strategisk institusjonsstøtte	13 600	5 900	13 600
SFF/SFI/FME	215 000	215 000	184 500
Andre infrastrukturtiltak	3 000	3 000	3 000
Nettverkstiltak	293 230	311 850	377 029
Systemtiltak	223 950	238 950	271 999
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	14 500	14 500	14 700
Internasjonale nettverkstiltak	54 780	58 400	90 330
Diverse FoU-rel. aktiviteter	2 300	9 182	1 400
Inform./formdl./ publisering	1 300	8 182	400
Planlegging/utredn./evaluering	1 000	1 000	1 000
Disposisjonsfond	19 650	3 725	7 300
Disposisjonsfond	19 650	3 725	7 300
Felleskostnader	25 000	25 000	26 000
Sekretariater	25 000	25 000	26 000
Forvaltning	22 700	24 231	22 900
Særskilte forvaltningsoppdrag	22 700	24 231	22 900
Total sum	1 796 747	1 838 604	1 933 904

Programmer øker med rundt 73 mill. kroner. Brukerstyrte innovasjonsprogrammer øker som følge av at veksten fra NFD til BIA og fra SD til TRANSPORT 2025 er større enn kuttet som MAROFF får fra de samme to departementene. Med avslutningen av ELSA er det ikke lenger Grunnforskningsprogrammer i Innovasjonsdivisjonen. SAMANSVAR, som vil videreføre Rådets aktiviteter knyttet til ansvarlig innovasjon og teknologiutvikling, er definert som et Handlingsrettet program, derav økningen på denne posten. Veksten til Store programmer kommer som følge av økte bevilgninger til de muliggjørende teknologiprogrammene fra KD-SO var større en kuttet i bevilgningen fra SD til IKTPLUSS.

Frittstående prosjekter øker med nesten 23 mill. kroner, primært fordi Forskningsrådets nye satsing Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik (FORINNPOL) er lagt til divisjonen. I tillegg til overføringen av midler i nullvekst fra tidligere FORFI og MER, har FORINNPOL fått vekst fra KD og KMD. Helårsvirkningen av KD-veksten til Nærings-ph.d. i 2014 bidrar også til økningen.

Infrastruktur og institusjonelle tiltak er redusert med 30,5 kroner som følge av redusert bevilgning til SFI i 2015 fra KD-SO.

Nettverkstiltak øker med nesten 84 mill. kroner hovedsakelig som følge av vekst til FORNY2020 fra NFD og KD og til PES/POS fra KD og OED. Noe av økningen skyldes også flytting av midler til *Internasjonale nettverkstiltak* henholdsvis fra divisjonens disposisjonskonto (Disposisjonsfond) og fra Divisjon for vitenskap. Reduksjonen i NFDs bevilgning til VRI var noe større enn veksten fra KMD.

Diverse FoU-relaterte aktiviteter er redusert med 0,9 mill. kroner grunnet overføring av LMD-midler til Divisjon for energi og miljø.

Divisjonens disposisjonskonto (Disposisjonsfond) er redusert med ca. 12,4 mill. kroner. Midlene er flyttet til *Internasjonale nettverkstiltak*.

Felleskostnader er økt med 1 mill. kroner til Teknologirådet fra NFD.

Forvaltning er økt med 0,2 mill. kroner til Finansmarkedsfondet fra FIN.

6.1.4 Avdelinger

Divisjon for innovasjon er organisert med en stab og 5 avdelinger i 2015: Avdeling for innovativt næringsliv, Avdeling for teknologier og næringer, Avdeling for analyse og utvikling, Avdeling for SkatteFUNN og Regional avdeling.

6.1.4.1 Avdeling for innovativt næringsliv

Avdelingen har et sett med ikke-tematiske virkemidler som skal bidra til forskningsbasert innovasjon og næringsutvikling samt legge til rette for utvikling av kompetanse som er tett knyttet til næringslivets fremtidige behov. Avdelingen har ansvaret for Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), Nærings-ph.d., Forskningsbasert nyskaping (FORNY2020) og Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) samt EUROSTARS 2 og Prosjektetablerings- og posisjoneringstøtte (PES/POS) relatert til deltakelse i Horisont 2020 og europeisk forskningssamarbeid. Også Bioteknologi for verdiskaping (BIOTEK2021) er lagt til avdelingen.

6.1.4.2 Avdeling for teknologier og næringer

IKT, nanoteknologi, transport og maritime utfordringer har mange felles krysningspunkt. De er viktige og ledende nasjonale teknologier og næringer, de er teknologier og næringer i vekst og de er viktige for fremtidens forskningsbaserte verdiskaping. En velutviklet transportsektor er grunnleggende for næringsliv og samfunn og må møte utfordringene knyttet til klima og miljø og sikkerhet. Norges maritime tradisjoner er solide, og næringen står foran spennende utfordringer for å ivareta posisjonen og levere innovative og miljøvennlige løsninger for fremtiden. De nasjonale strategiene for nanoteknologi og bioteknologi understreker betydningen av HMS- og ELSA-forskning for ansvarlig teknologiutvikling. Forskningsrådets kompetanse innenfor alle disse feltene, inklusive kontaktpunktene mot relevant forskning i EU, er i hovedsak samlet i avdelingens programmer IKTPLUSS, NANO2021, Transport 2025, TRANSIKK, MAROFF, SAMANSVAR og Finansmarkedsfondet.

6.1.4.3 Avdeling for analyse og utvikling

Gjennom analyse, evaluering og læringsarenaer skal avdelingen legge til rette for utviklingen av kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken og for den strategiske og økonomiske planleggingen på innovasjonsområdet. Avdelingen har ansvaret for den nye satsingen Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik (FORINNPOL), og koordinerer også divisjonens internasjonale virksomhet og Forskningsrådets samarbeid med Innovasjon Norge og Siva. Andre viktige oppgaver er utvikling av informasjonsgrunnlag og statistikk, koordinering av budsjettarbeidet i divisjonen og samhandling med departementene som finansierer næringsrettet FoU.

6.1.4.4 Avdeling for SkatteFUNN

Avdelingen har ansvaret for Forskningsrådets arbeid med SkatteFUNN-ordningen. Avdelingens oppgaver omfatter søknadsvurdering, oppfølging av prosjekter, drift og administrasjon av et effektivt og brukervennlig saksbehandlingssystem, kontakt med departementer samt overordnet kommunikasjon og informasjon om ordningen. Prosjektporteføljen består av over 4 500 aktive prosjekter, og det saksbehandles rundt 3 000 nye SkatteFUNN-søknader årlig.

6.1.4.5 Regional avdeling

Regional avdeling har ansvaret for koordinering av Forskningsrådets regionale aktiviteter og skal også medvirke til samordning og felles læring på tvers av regioner og kopleing mellom relevante FoU-satsinger regionalt og nasjonalt. Avdelingen omfatter Forskningsrådets 13 regionansvarlige med kontor plass ved Innovasjon Norges distriktskontorer samt programmene Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) og Forskningsløft i nord. Avdelingen har også oppfølgingsansvaret i Forskningsrådet for Regionale forskningsfond (RFF) og for Program for klyngeutvikling (Klyngeprogrammet), som Forskningsrådet eier sammen med Innovasjon Norge og Siva.

Tabell 6.3: Totalt budsjett 2015. Fordeling på divisjonens programmer/aktiviteter. 1000 kroner.

	2015										
	Årets budsjett										
	NFD	KD-SO	KD	KMD	SD	FIN	LMD	OED	KLD	Diverse	Totalt
Programmer	856 700	223 850	5 000	10 000	80 800		1 000			3 600	1 180 950
Brukerstyrte innovasjonsprogr	672 100	20 000			36 000					1 300	729 400
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena	534 600	20 000									554 600
MAROFF - Maritim virksomhet og offshore	137 500									1 300	138 800
TRANSPORT - Transport 2025					36 000						36 000
Handlingsrettede programmer	2 500		5 000		8 000		1 000			2 300	18 800
SAMANSVAR - Ansv inn og bed samf ans	2 000		5 000				1 000				8 000
TRANSIKK - Transportsikkerhet	500				8 000					2 300	10 800
Store programmer	182 100	203 850		10 000	36 800						432 750
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	60 400	89 000									149 400
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon	64 800	50 700		10 000	36 800						162 300
NANO2021 - Nanotekn og nye materialer	56 900	64 150									121 050
Frittstående prosjekter	65 500	2 500	38 225	2 000	8 000		500		500		117 225
Internasjonal prosjektstøtte	32 500	500	500				500		500		34 500
EUROSTARS	31 000										31 000
IS-AUR - Samarb.progr. Norge Frankrike			500								500
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	1 500	500					500		500		3 000
Andre frittstående prosjekter	33 000	2 000	37 725	2 000	8 000						82 725
FORINNPOL - Forskn for forskn- og inn. pol	4 000	2 000	11 000	2 000							19 000
NAERINGSPH - Nærings-phd	25 000		26 725								51 725
REISEPOL - Reiselivspolitik	4 000										4 000
ROBUST - Robuste nett					8 000						8 000
Infrastruktur og inst. tiltak	26 600	174 500									201 100
Strategisk institusjonsstøtte	13 600										13 600
SUP-NFD - Strategiske UoH-progr.fin.NFD	13 600										13 600
SFF/SF/FME	10 000	174 500									184 500
SFI - Sentre for forskn.drevet innovasjon	10 000	174 500									184 500
Andre infrastrukturelttak	3 000										3 000
FNS - Fransk-norsk stiftelse	3 000										3 000
Nettverkstiltak	219 280	35 300	22 249	85 500			5 100	6 500	2 500	600	377 029
Systemtiltak	163 450		22 249	84 300			2 000				271 999
FORNY2020	155 750		16 249								171 999
NORDSATS - Forskningsløft i Nord				40 000							40 000
VR13 - Virkemidl f reg.innov.2014-16	7 700		6 000	44 300			2 000				60 000
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	7 000	5 300		1 200			600			600	14 700
REGREP - Regionansvarlige	7 000	5 300		1 200			600			600	14 700
Internasjonale nettverkstiltak	48 830	30 000					2 500	6 500	2 500		90 330
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	18 530										18 530
EEN - Enterprise Europe Network	3 000										3 000
JTI - Joint Technology Initiatives	5 800										5 800
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	21 500	30 000					2 500	6 500	2 500		63 000
Diverse FoU-rel. aktiviteter	400		1 000								1 400
Inform./formdl./ publisering	400										400
DIV-AKT - Diverse aktiviteter	400										400
Planlegging/utredn./evaluering			1 000								1 000
TEKSAM - Teknologi og samfunn			1 000								1 000
Disposisjonsfond	7 300										7 300
DISP-NFD - Disp.konto NFD-midler	7 300										7 300
Felleskostnader	26 000										26 000
Sekretariater	26 000										26 000
SkatteFUNN - Adm og kompetanse	17 000										17 000
TEKNRÅD - Teknologirådet	9 000										9 000
Forvaltning		3 600					12 800			6 500	22 900
Særskilte forvaltningsoppdrag		3 600					12 800			6 500	22 900
DIP - Design Pilot										6 500	6 500
FINANSMARK - Finansmarkedet							12 800				12 800
RFFALLE - Sentral RFF-pott til adm.		3 600									3 600
Total sum	1 201 780	439 750	66 474	97 500	88 800	12 800	6 600	6 500	3 000	10 700	1 933 904

Av budsjettekniske hensyn ligger det 2 mill. kroner på NANO2021 fra KD-SO forbeholdt aktiviteter knyttet til ansvarlig innovasjon i SAMANSVAR.

6.2 Divisjon for energi, ressurser og miljø

Divisjon for energi, ressurser og miljø (ERM) har et ansvar for å styrke Forskningsrådets innsats på forskning og innovasjon rettet mot nasjonale og globale utfordringer knyttet til energi, petroleum, klima, miljø og biologiske ressurser fra land og hav. I tillegg har divisjonen ansvar for nordområdene.

6.2.1 Inntekter og føringer

I henhold til Prop 1 S anslås ERM's budsjett for 2015 til 2,034 mrd. kroner, en økning på 65,9 mill. kroner i forhold til årets budsjett 2014. Bevilgningene kommer fra ti departementer hvor de mest sentrale er KD, OED, NFD, LMD og KLD. Inkludert er også om lag 93,5 mill. kroner i diverse inntekter.

Tabell 6.4: Inntekter 2015. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Arbeids- og sosialdepartementet	20 758	20 722	21 298
ASD - Kap. 601.50	20 758	20 722	21 298
Helse- og omsorgsdepartementet	1 000	1 000	1 000
HOD Kap. 780.50	1 000	1 000	1 000
Kunnskapsdepartementet	82 940	82 940	25 060
KD Kap.285.52	82 940	82 940	25 060
Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	190 000	190 000	272 880
KD Kap.285.53	190 000	190 000	272 880
Klima- og miljøverndepartementet	200 882	200 882	199 956
KLD Kap. 1400.76	1 000	1 000	1 000
KLD Kap.1410.51	193 088	193 088	192 196
KLD Kap.1410.53	6 794	6 794	6 760
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	8 300	8 300	8 300
KMD Kap.500.50	8 300	8 300	8 300
Landbruks- og matdepartementet	287 816	287 181	291 626
LMD Kap.1137.50	238 915	239 215	247 126
LMD Kap. 1150.77	48 901	47 966	44 500
Nærings- og fiskeridepartementet	275 180	274 180	275 173
NFD Kap.920.50	47 650	46 650	275 173
NFD Kap.900.70	200	400	0
NFD Kap.900.21	200	0	0
NFD Kap.920.51	221 130	221 130	0
NFD Kap.928.74	6 000	6 000	0
Olje- og energidepartementet	769 400	775 400	787 126
OED Kap.1830.50	664 400	670 400	682 326
OED Kap.1840.50	105 000	104 800	104 800
Samferdselsdepartementet	32 100	32 100	30 391
SD Kap. 1301.50	32 100	32 100	30 391
Utenriksdepartementet	31 800	28 300	27 488
UD - Utenriksdept.	1 000	1 000	1 000
UD Kap.165.70	1 000	2 500	1 000
UD Kap.118.70	29 500	24 350	25 038
UD Kap.118.01	300	450	450
Diverse inntekter	67 698	93 833	93 468
Overført budsjett	0	-5 190	0
Sum	1 967 873	1 989 648	2 033 766

Landbruks- og matdepartementet (LMD) øker bevilgningen til ERM over post 1137.50 med 7,9 mill. kroner sammenlignet med revidert budsjett 2014. Veksten er lagt til BIONÆR, i tillegg er JPI FACCE skilt ut som egen aktivitet med midler som tidligere lå i BIONÆR. Over kap. 1150.77 anslås en reduksjon til BIONÆR med 5,3 mill. kroner, en reduksjon til Miljø2015 med 3 mill. kroner og en økning til MAT-SLF med 5,2 mill. kroner.

Klima- og miljødepartementet (KLD) reduserer sin bevilgning til divisjonen med 0,9 mill. kroner i forhold til årets budsjett 2014. Dette er i helhet effektiviseringskutt som er fordelt på aktivitetene Havet og kysten, ENERGIX, KLIMAFORSK og Miljø2015.

Olje- og energidepartementet (OED) øker sin bevilgning til divisjonen med 17,7 mill. kroner fra årets budsjett 2014. PETROMAKS2 får en økning på 7 mill. kroner, DEMO2000 får en økning på 1,9 mill. kroner og ENERGIX får en økning på 9 mill. kroner.

Utenriksdepartementet (UD) reduserer bevilgningen til divisjonen med 6 mill. kroner i forhold til årets budsjett 2014. Reduksjonen er en justering på en engangsbevilgning til Havet og kysten på 6 mill. kroner.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) sin bevilgning til ERM er om lag uendret i forhold til årets budsjett 2014. HAVBRUK får en vekst på 9 mill. kroner, Havet og kysten øker med 8 mill. kroner, GASSMAKS får en reduksjon på 11 mill. kroner og Bionær får en reduksjon på 4,6 mill. kroner. I tillegg kommer en redusering på DISP-FKD med 0,4 mill. kroner og en reduksjon til EU-Strålevern med 1 mill. kroner

Samferdselsdepartementet (SD) reduserer bevilgningen til transportforskningen i ENERGIX med 0,1 mill. kroner i forhold til årets budsjett 2014.

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) øker bevilgningen til HMS satsingen i PETROMAKS2 med 0,5 mill. kroner.

Diverse inntekter er estimert til 93,5 mill. kroner i 2015, en økning på 25 mill. kroner sammenlignet med årets budsjett 2014. Av dette kommer 79 mill. kroner fra Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL), 0,5 mill. kroner fra Norsk polarinstitutt, 8 mill. kroner fra Norsk olje og gass (tidligere Oljeindustriens Landsforening, OLF), 2 mill. kroner fra Statoil, 2 mill. kroner fra Norsk Hestesenter og 2 mill. kroner fra Fiskeri- og havbruksnæringsens forskningsfond (FHF).

6.2.2 Mål og prioriteringer

Sentrale mål for divisjonen er å bidra til effektiv og bærekraftig utnyttelse av norske ressurser og således til økt verdiskaping i norsk næringsliv knyttet til energi, petroleum, klima, polar, miljø, marine og terrestriske ressurser. På disse temaene koordinerer divisjonen Forskningsrådets innsats og gjennomfører analyser og utvikler strategier. Divisjonen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og kunnskap om virkemiddelbruk og markedsforhold i Norge og internasjonalt. Det er et mål at divisjonens arbeid skal gi viktig grunnlag for sentrale nasjonale strategi-prosesser tilknyttet områdene. Divisjonen har ansvaret for å koordinere og følge opp Nordområdesatsingen, herunder også koordinere polarforskningen. Divisjonen har høy internasjonal aktivitet og har ansvaret for sekretariatet for JPI-Oceans i Brussel.

6.2.3 Fordeling av budsjett

Divisjonens virkemidler omfatter Store programmer innenfor klima, energi, petroleum og havbruk, andre tematiske programmer knyttet til miljø, marine ressurser, mat og biobaserte næringer, polarforskning og petroleum, samt Forskningsssentre for miljøvennlig energi (FME). Programmene dekker grunnforskning, prosjekter med brukervedvirkning, innovasjonsprosjekter og teknologidemonstrasjon. Aktivitetene er rettet mot ressursforvaltning, politikk og virkemidler. Tabellene nedenfor viser divisjonens budsjett fordelt på virkemidler, hovedaktiviteter og ned på avdeling.

Tabell 6.5: Totalt budsjett 2015. Fordeling etter virkemidler/hovedaktiviteter. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	1 636 135	1 647 097	1 667 565
Brukerstyrte innovasjonsprogr	454 818	461 775	440 379
Handlingsrettede programmer	256 304	253 403	264 988
Store programmer	925 013	931 919	962 198
Frittstående prosjekter	6 000	-9 190	5 000
Internasjonal prosjektstøtte	6 000	-9 190	5 000
Infrastruktur og inst. tiltak	170 300	170 300	170 300
Strategisk institusjonsstøtte	20 300	20 300	20 300
SFF/SFI/FME	150 000	150 000	150 000
Nettverkstiltak	51 428	55 017	52 744
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	100	100	100
Internasjonale nettverkstiltak	51 328	54 917	52 644
Diverse FoU-rel. aktiviteter	7 463	11 853	5 463
Inform./formdl./ publisering	2 038	2 278	2 038
Planlegging/utredn./evaluering	5 425	9 575	3 425
Disposisjonsfond	13 701	2 856	13 694
Disposisjonsfond	13 701	2 856	13 694
Felleskostnader	0	5 900	0
Sekretariater	0	5 900	0
Forvaltning	82 847	105 815	119 000
Særskilte forvaltningsoppdrag	82 847	105 815	119 000
Total sum	1 967 873	1 989 648	2 033 766

Divisjonen er organisert med en stab og fem avdelinger; Avdeling for energi, Avdeling for petroleum, Avdeling for klima og polarforskning, Avdeling for marine bioressurser og miljø og Avdeling for landbaserte bioressurser og miljø.

Tabell 6.6: Totalt budsjett 2015. Fordeling på divisjonens avdelinger. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Energi, ressurser og miljø			
E0 Stab/Divisjonsdirektør - ERM	10 475	-275	10 475
E1 Klima og polar	245 495	245 887	257 799
E2 Energi	630 245	634 382	643 644
E3 Petroleum	389 158	397 122	387 624
E4 Marine bioressurser og miljø	259 380	265 586	266 243
E5 Landbaserte bioressurser og miljø	433 121	446 947	467 981
Sum	1 967 873	1 989 648	2 033 766

6.2.4 Avdelinger

6.2.4.1 Avdeling for energi

Avdeling for energi har ansvar for forskning, innovasjon og demonstrasjon innenfor energi-sektoren. Avdelingen dekker hele bredden i energiforskningen rettet mot utvikling av miljøvennlige energiløsninger. Det vil si fornybar energi, energieffektivisering, CO₂-fangst og -lagring og miljøvennlig transport.

Sentrale mål er å bidra til effektiv utnyttelse av norske energiresurser og til økt verdiskaping i norsk næringsliv. Forskningen skal også bidra til å løse de globale energi- og klimautfordringene. Avdelingen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og kunnskap om virkemiddelbruk og markedsforhold i Norge og internasjonalt.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og nasjonale/internasjonale forskningsmiljøer. Avdelingen har ansvar for ENERGIX (Stort program energi) og forsknings- og utviklingsdelen av CLIMIT (Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndterings-teknologi). Videre ligger ansvaret for Forskningssettene for miljøvennlig energi (FME) i avdelingen, det vil gjennomføres en utlysning på nye sentre i 2015. Det nasjonale strategiorganet Energi21er også tilknyttet avdelingen.

6.2.4.2 Avdeling for petroleum

Avdeling for petroleum har ansvar for forskning, innovasjon og demonstrasjon innenfor petroleumssektoren, herunder utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og petroleumsnæringen oppstrøms og nedstrøms. Det favner oppstrøms petroleum, verdiskaping av gass, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet innenfor sektoren og i tillegg samfunnsvitenskapelig forskning på petroleum som grunnlag for strategi- og politikkutforming hos norske myndigheter og næringsliv.

Sentrale mål er å bidra til ny kompetanse og teknologi som kan føre til økt utnyttelse av norske petroleumssressurser, heri utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og petroleumsnæringen.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til feltet er forankret her. Det er også programmene PETROMAKS 2, DEMO2000, GASSMAKS og PETROSAM2. Videre ligger ansvaret for sentrene for petrolumsforskning i avdelingen. Det nasjonale strategiorganet OG21- «Olje og gass i det 21 århundre» er også tilknyttet avdelingen.

6.2.4.3 Avdeling for klima og polar

Avdeling for klima og polar har ansvaret for å styrke og samordne Forskningsrådets innsats innenfor klima- og polarforskning. Det favner forskningsaktiviteter for økt kunnskap om klimasystemet, konsekvenser av klimaendringer for natur og samfunn, og om samfunnets omstilling for klimatilpasning og utslippsreduksjoner. Avdelingen har også ansvar for å videreutvikle og koordinere polarforskning på klima og miljø, næringsutvikling og viktige tema innenfor samfunnsvitenskap og humaniora. Her ligger også videreutvikling av Svalbard som norsk plattform for internasjonal forskning.

Det er store kunnskapsbehov innenfor områdene, og sentralt mål er å bidra til forskningsbasert kunnskap for nasjonal og internasjonal bærekraftig politikkutforming, forvaltning og næringsvirksomhet.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene er forankret i avdelingen, og viktige virkemidler er Stort program for klima KLIMAFORSK, Polarforskningsprogrammet, SSF (Svalbard Science Forum), JPI-Klima og relevante programmer i EUs Horisont 2020.

6.2.4.4 Avdeling for marinbaserte bioressurser og miljø

Avdeling for Marinbaserte bioressurser og miljø har ansvaret for forskning som basis for produksjon og utnyttelse av bioressurser fra havet og for miljøbasert forvaltning. Dette omfatter økosystemer, miljøgifter og miljøteknologi, og forskning knyttet til fiskeri og havbruk. I tillegg

kommer forvaltning og bruk av andre biologiske marine ressurser, globale problemstillinger, forurensing av sjø fra olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel og kystsoneproblematikk.

Målet er å øke kunnskapen knyttet til biologisk mangfold, bærekraftig forvaltning og verdiskaping fra fiskeri og havbruk og å utvikle aktørene både blant forskere og i næringene.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene hører også til i avdelingen. Stort program HAVBRUK avsluttes i 2015 og et nytt stort program på akvakultur, HAVBRUK2 etableres i 2015. Også programmet Havet og kysten avsluttes i 2015 og et nytt program MARINFORSK etableres i løpet av året. Avdelingen har også oppfølgingsansvar for Hav21 og dessuten ansvaret for oppfølging av JPI-Oceans.

6.2.4.5 Avdeling for landbaserte bionæringer og miljø

Avdelingen har ansvaret for forskning og innovasjon knyttet til biobaserte næringer og miljøspørsmål. Det er et mål å bidra til kunnskap for bærekraftig forvaltning og økt verdiskaping i et bioøkonomisk perspektiv. Videre blir det utviklet kunnskap om sentrale miljøspørsmål som grunnlag for politikkutforming innenfor bærekraftig bruk og forvaltning av natur- og kulturmiljøet.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene er forankret i avdelingen, bl.a. gjennom viktige virkemidler som BIONÆR – (bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer) og Miljø2015 (norsk miljøforskning mot 2015). Programmet Miljø2015 avsluttes i 2015 og ny miljørådgivning MILJØFORSK etableres i løpet av året. Avdelingen har høy internasjonal aktivitet på globalt, nordisk og europeisk nivå med bl.a. deltagelse i flere av EUs initiativer til felles forskningsprogram - JPIer.

Tabell 6.7: Totalt budsjett 2015. Fordeling på divisjonens programmer/ aktiviteter. 1 000 kroner.

	2015													Sum
	OED	NFD	KD	KD-SO	LMD	KLD	Årets budsjett		ASD	KMD	HOD	DIVERSE		
Programmer	617 826	266 880	0	267 880	242 474	178 358	30 391	20 488	21 298	6 000	0	15 970	1 667 565	
Brukerstyrte innovasjonsprogr	160 300	53 850	0	35 000	189 229	0	0	0	0	0	0	2 000	440 379	
BION/ER - Bionæringsprogram		43 850		10 000	189 229							2 000	245 079	
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå	104 800												104 800	
DEMO2000 - Prosj. ret. tekn. utv. petro. virk	55 500												55 500	
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass		4 000	0	25 000									29 000	
MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø		6 000										0	6 000	
Handlingsrettede programmer	18 500	57 600	0	71 350	7 550	71 500	0	20 488	0	6 000	0	12 000	264 988	
HAVKYST - Havet og kysten	8 500	55 600	0	7 850	16 300	16 300		6 000				8 000	102 250	
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015		2 000	0	12 000	7 550	52 000		0		6 000		2 000	81 550	
PETROSAM2 - Samfunnsvitenskapelig petroleumforskning	10 000							2 500				2 000	14 500	
POLARPROG - Polarforskningsprogram			0	51 500		3 200		11 988					66 688	
Store programmer	439 026	155 430	0	161 530	45 695	106 858	30 391	0	21 298	0	0	1 970	962 198	
ENERGIX - Stort program energi	243 000	23 700	0	30 000	38 695	23 058	30 391						388 844	
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst		129 730	0	19 000								1 970	150 700	
KLIMAFORSK - Stort program klima		2 000	0	61 530	7 000	83 800							154 330	
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	196 026			51 000					21 298				268 324	
Frittstående prosjekter	0	1 000	0	0	1 000	1 000	0	1 000	0	0	1 000	0	5 000	
Internasjonal prosjektstøtte	0	1 000	0	0	1 000	1 000	0	1 000	0	0	1 000	0	5 000	
BILATNAER - Bilat. samarbeid m. N-AM, Kina, Jpn, I					0	0							0	
EU7-STRÅ - Strålevern, EU5 7. rammeprog		1 000		1 000	1 000	1 000		1 000			1 000		5 000	
Infrastruktur og inst. tiltak	160 300	0	0	5 000	0	0	0	5 000	0	0	0	0	170 300	
Strategisk institusjonsstøtte	15 300	0						5 000					20 300	
PETROSENTR - Forskningscentre for petroleum	15 300	0						5 000					20 300	
SFF/SFI/FME	145 000	0	0	5 000	0	0	0	0	0	0	0	0	150 000	
FMESAMFUNN - FME - samfunn	20 000			5 000									25 000	
FMETEK - FME - teknologi	125 000												125 000	
Nettverkstiltak	0	4 786	21 750	0	3 000	19 410	0	1 000	0	2 300	0	498	52 744	
Nasj. stimul.tiltak, møteplass	0	100											100	
NETT - Stimulerings-/nettv.bygging		100											100	
Internasjonale nettverkstiltak	0	4 686	21 750	0	3 000	19 410	0	1 000	0	2 300	0	498	52 644	
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid		1 186	3 250		1 250	2 700		1 000					9 386	
JPICULTURE - Cultural heritage and global change						4 450							4 450	
JPIFACCE - Agriculture, food security and climate change					1 750								1 750	
JPIKLIMA - Connecting climate knowledge for Europe						750							750	
JPIOCEANS - Healthy and productive seas and oceans		3 500											3 500	
JPIURBAN - Urban Europe						0			2 300				2 300	
JPIWATER - Water challenges for a changing world						4 450							4 450	
KONT - Kontingenter			2 000			7 060							9 060	
NOR-SAM - Nordisk samarbeid			8 000										8 000	
SSF - Svalbard Science Forum			8 500									498	8 998	
Diverse FoU-rel. aktiviteter	0	1 590	2 435	0	250	1 188	0	0	0	0	0	0	5 463	
Inform./formidl./publisering	0	250	1 100	0	0	688	0	0	0	0	0	0	2 038	
FORM - Formidling			500										500	
INFO - Informasjonsvirksomhet		250	0										250	
KOMMUNIK - Kommunikasjon			600										600	
PUBL - Publisering/prosjektinform						688		0					688	
Planlegging/utredn./evaluering	0	1 340	1 335	0	250	500	0	0	0	0	0	0	3 425	
EVA - Evaluering			895										895	
PLAN - Planlegging		625	440		250	500							1 815	
UTRED - Utredning		715	0		0								715	
Disposisjonsfond	9 000	917	875	0	2 902	0	0	0	0	0	0	0	13 694	
Disposisjonsfond	9 000	917	875	0	2 902	0	0	0	0	0	0	0	13 694	
DISP-FKD - Disposisjonskonto FKD-midler		917											917	
DISP-LMD - Disposisjonskonto LMD-midler					2 902								2 902	
DISP-OED - Disposisjonskonto OED-midler	9 000												9 000	
DISPFON - Disposisjonsfond			875			0							875	
Forvaltning	0	0	0	0	42 000	0	0	0	0	0	0	77 000	119 000	
Særskilte forvaltningsopdrag	0	0	0	0	42 000	0	0	0	0	0	0	77 000	119 000	
MAT-SLF - Matprogr.: Prosj./fulllin.av SLF					42 000							77 000	119 000	
Sum	787 126	275 173	25 060	272 880	291 626	199 956	30 391	27 488	21 298	8 300	1 000	93 468	2 033 786	

6.3 Divisjon for samfunn og helse

Divisjon for samfunn og helse skal fremme forskning og innovasjon for å møte samfunnsutfordringene innenfor helse, velferd, utdanning og samfunnsorganisering – nasjonalt og globalt. Viktige oppgaver er å identifisere og utrede nasjonale forskningsbehov, bygge opp kunnskap og forskningskapasitet for samfunnsutvikling, og å bidra til bedre innovasjonsevne innenfor disse områdene. I tillegg har divisjonen ansvar for å koordinere det bilaterale, internasjonale samarbeidet og bidra til at Forskningsrådet bygger opp forskningskapasitet om utviklings spørsmål og i utviklingsland.

6.3.1 Inntekter og føringer

Divisjon for samfunn og helse har et budsjett for 2015 på om lag 1,02 mrd. kroner. Dette er 25 mill. kroner lavere enn årets budsjett 2014, d.v.s. en nominell nedgang på 2,4 prosent.

Tabell 6.8: Inntekter 2015 fordelt på finansieringskilde 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	151 394	164 299	139 378
Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	59 600	59 600	80 880
Nærings- og fiskeridepartementet	8 900	8 900	8 900
Landbruks- og matdepartementet	2 000	2 000	2 000
Klima- og miljøverndepartementet	4 500	4 500	4 500
Helse- og omsorgsdepartementet	307 306	307 306	316 182
Utenriksdepartementet	308 150	210 859	258 425
Samferdselsdepartementet	2 000	2 000	2 000
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	20 950	23 950	25 700
Arbeids- og sosialdepartementet	113 363	113 398	116 552
Justis- og beredskapsdepartementet	21 064	20 284	20 885
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	22 889	23 368	22 029
Finansdepartementet	9 000	9 000	9 000
Kulturdepartementet	2 060	2 096	3 234
Forsvarsdepartementet	1 000	1 000	1 000
Diverse	6 374	5 878	4 738
Sum total	1 040 549	958 438	1 015 403

De største endringene i Budsjett 2015 i forhold til Årets budsjett 2014 er som følger:

- Det er flyttet vel 21 mill. kroner fra Kunnskapsdepartementet (KD) til Kunnskapsdepartementets sektorovergripende midler (KD-SO). Netto økningen med ca. 7,9 mill. kroner i tildelingen fra KD skyldes i all hovedsak helårsvirkning av bevilgningen til *Offentlig sektor ph.d.*.
- Bevilgningen fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) øker med 8,9 mill. kroner. Følgende aktiviteter budsjett økes i 2015: *Kvinnehelse* med 2,5 mill. kroner, *JPI Antimikrobiell resistens* med 2 mill. kroner, *HelseOmsorg21* med 2,5 mill. kroner, *Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester* øker 1,75 mill. kroner og *Barn som pårørende* med 0,2 mill. kroner.
- Nedgangen i bevilgningene fra Utenriksdepartementet (UD) skyldes dels at *Norge – Global partner (NORGLOBAL)* er i avslutningsfasen og at det nå arbeides med å utvikle neste fase av programmet (nettoeffekt – 39,5 mill. kroner), aktiviteter i *Russland og nordområdene (NORRUSS)* avsluttes i 2014 (- 6,9 mill. kroner) og omfanget av forvaltningsavtalen med Ambassaden i India (*INDEMB*) reduseres med 6,4 mill. kroner. Bevilgningene til programmet *Forsknings-samarbeidsprogram mellom Norge og Sør-Afrika (SANCOOP)* økes med 2,55 mill. kroner.
- Bevilgningen fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) øker med 4,7 mill. kroner til det nye programmet *Demokratisk og effektiv styring og forvaltning (DEMOS)*. DEMOS etterfølger programmet *Demokrati, styring og regionalitet (DEMOSREG)*.
- Bevilgningen fra Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) øker med 3,2 mill. kroner og økningen er fordelt proratarisk til programmene/aktivitetene som finansieres av departementet.
- Bevilgning fra Kulturdepartementet (KUD) til *PENGESPILL* øker med 1,2 mill. kroner.

6.3.2 Mål og prioriteringer

Divisjonen er en samspillarena på tvers av disipliner, fag og sektorer. Divisjonen samarbeider med 14 departementer om forskning som skal bygge opp langsiktig kompetanse i sektorene og

danne grunnlag for politikktutforming, forvaltning, utvikling av offentlige tjenester og Norges internasjonale utviklingssamarbeid.

Nasjonale forskningsbehov blir hovedsakelig tatt hånd om gjennom handlingsrettede programmer.

Divisjonen har i Forskningsrådet ansvaret for oppfølging av følgende mål i Meld. St. 7 (2014-2015) "Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024" *Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester.*

Divisjonen har også ansvaret for følgende mål i Meld. St. nr.18 (2012-2013) «Lange linjer – kunnskap gir muligheter» (Forskningsmeldingen): *Bedre helse og helsetjenester og Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse.* Videre bidrar divisjonens programmer og aktiviteter til å nå følgende av Forskningsmeldingens mål: *Globale utfordringer, Internasjonalisering av forskningen, Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser og Høye kvalitet i forskningen.*

6.3.3 Fordeling av budsjett

Divisjonen har ansvaret for om lag 44 forskningsprogrammer og andre aktiviteter. Det største programmet er *Global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC)*, fulgt av det nye Store programmet *Gode og effektive helse- omsorg- og velferdstjenester (HELSEVEL)*, *Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM)*, *Forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT)* og *Norge som global partner (NORGLOBAL)*. I alt har 20 programmer/aktiviteter årsbudsjett på 20 mill. kroner eller mer.

Tabell 6.9: Budsjett 2015 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	918 283	832 892	882 690
Brukerstyrte innovasjonsprogr	5 451	3 938	0
Handlingsrettede programmer	904 833	820 954	752 088
Store programmer	8 000	8 000	130 602
Frittstående prosjekter	32 580	32 580	40 405
Andre grunnforskningsprosjekt	16 680	16 680	16 680
Andre frittstående prosjekter	15 900	15 900	23 725
Infrastruktur og inst. tiltak	3 100	3 754	3 600
Strategisk institusjonsstøtte	3 100	3 754	3 600
Nettverkstiltak	40 711	41 728	45 826
Systemtiltak			
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	1 500	1 500	0
Internasjonale nettverkstiltak	39 211	40 228	45 826
Diverse FoU-rel. aktiviteter	18 855	19 859	18 862
Inform./formdl./ publisering	897	914	700
Planlegging/utredn./evaluering	17 958	18 945	18 162
Disposisjonsfond	225	225	225
Disposisjonsfond	225	225	225
Felleskostnader	5 550	6 120	8 200
Sekretariat	5 550	6 120	8 200
Forvaltning	21 245	21 280	15 595
Særskilte forvaltningsoppdrag	21 245	21 280	15 595
Total sum	1 040 549	958 438	1 015 403

6.3.4 Avdelinger

6.3.4.1 Avdeling for helse

Avdeling for helse er divisjonens største avdeling og har et strategisk ansvar for å utvikle kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming og langsiktig kompetanseoppbygging i helsesektoren. Tyngdepunktet ligger innenfor anvendt forskning, men også grunnforskning og forskningsbasert innovasjon er en del av prosjektporteføljen. Forskningsprogrammene i avdelingen dekker somatisk og psykisk helse, og helse- og omsorgstjenester i bred betydning. Ansvaret for global helse- og vaksinasjonsforskning ligger også her. Forskningen er flerfaglig med hovedvekt på medisin, odontologi, helsefag, psykologi og annen samfunnsvitenskap. Forskningen er nært knyttet til biomedisinsk forskning og til velferdsforskning, som har hovedtyngde i andre avdelinger. Avdelingen samarbeider særlig med medisinske og helsefaglige fakulteter og institutter, de regionale helseforetakene og helsemyndighetene.

6.3.4.2 Avdeling for velferd og utdanning

Målet for avdelingen er å medvirke til bedre kunnskapsgrunnlag for politikkutforming, med faglig basis i samfunnsvitenskapene. Avdelingen har ansvar for å følge opp "Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse" i forskningsmeldingen *Klima for forskning*, og støtter forskning som kan medvirke til utvidet kunnskap om struktur, dynamikk og endring i samfunnet. Avdelingen skal forvalte og utvikle viktige forskningsfelt som velferd, arbeidsliv og utdanning, forskning omkring innvandring, demokrati, by- og regionutvikling, og samfunnssikkerhet. Det viktigste virke-middelet er handlingsrettede programmer rettet mot offentlig sektor og som i all hovedsak er finansiert av sektordepartementene.

6.3.4.3 Avdeling for utvikling og samarbeid

Avdelingen har ansvar for forskningen om og for utvikling, samt forskning for å styrke kunnskapsgrunnlaget i Norge om andre land og regioner. Avdelingen koordinerer også Forskningsrådets innsats for å bygge opp forskningskapasitet i utviklingsland. Avdelingen har videre ansvaret for å fremme spørsmål knyttet til Norges internasjonale relasjoner og globalisering i Forskningsrådet. Avdelingen koordinerer og fremmer Forskningsrådets bilaterale samarbeid med særlig vekt på de prioriterte landene utenfor Europa. Avdelingen har også ansvaret for forskningsdelen av EØS-samarbeidet.

6.3.4.4 Kunnskapssenteret for utdanning

Kunnskapssenter for utdanning er opprettet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Senteret skal presentere og summere opp resultater fra norsk og internasjonal utdanningsforskning og formidle disse kunnskapsoversiktene i en lett tilgjengelig kunnskapsbase. En viktig del av oppgaven er å identifisere kunnskapshull og gi innspill både til myndigheter, forskningsmiljø og til Rådet. Kunnskapssenteret skal ha et brukerråd med representanter for sentrale instanser på feltet og skal samarbeide med andre sentrale aktører som Utdanningsdirektoratet, universitet og høyskoler, forskningsinstitutt, nasjonale sentre for grunnopplæringen og vitensentrene.

Tabell 6.10: Utgiftstabell fordelt på departementer. Årets budsjett 2015 (1 000 kroner)

Programmer	TOTALT	KD	KD-SØ	NFD	LMD	KLD	HOD	UD	SD	KMD	ASD	JD	BLD	FIN	KUD	FD	DIV
Handlingsrettede programmer	882 690	93 713	57 730	1 500		4 000	283 444	250 225	2 000	25 700	108 230	20 885	22 029	9 000	3 234	1 000	0
BARN - Barn som pårørende	5 200						5 200										
BIOBANK - Humane biobanker og helsedata	20 000	0	20 000														
DEMOS - Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning	20 700					0				20 700							
FINNUT - Forskning og innovasjon i utdanningssektoren	89 539	83 939	5 600														
FOLKEHELSE - Folkehelse	27 200	0	1 000				26 200										
GLOBVAC - Global helse- og vaksinforskning	121 800						9 800	112 000									
INDEMBPROG - INDEMB Research Programme	25 000							25 000									
INDNOR - India-programmet	20 000							20 000									
KINA - Kina-programmet	20 000							20 000									
KLINISK - Klinisk forskning	28 290						28 290										
KREFT - Offentlig kreftprogram	21 044						21 044										
KVINNEHELSE - Kvinners helse	10 497						10 497										
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet	20 000							20 000									
MILPAHAI - Miljøpåvirkning og helse	22 700	0	1 500			4 000	17 200										
NORGLOBAL - Norge - Global partner	32 430	0	1 130					31 300									
NORRUSS - Nordområdene og Russland	14 375							14 375									
PENGESPILL - Kunnsk.gr.lag pengespill-probl	3 234														3 234		
PSYKISK - Psykisk helse	36 720	0	1 000				35 720										
RUSMIDDEL - Rusmiddelforskning	30 450						30 450					0					
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko	20 895	0	4 500						2 000		13 395					1 000	
SANCOOP - South Africa - Norway research co-operation on climate, t	7 550							7 550									
SKATT - Skatteøkonomi	9 000													9 000			
SYKEFRÅVÆR - Forskn.om årsaker til sykefrav	39 370	0	10 000								29 370						
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	106 094	0	4 000	1 500			0		5 000	68 370	7 490	19 734					
Støre programmer	130 602	9 774	9 000	0			99 043			10 490	2 295						
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester	130 602	9 774	9 000	0			99 043			10 490	2 295						
Frittstående prosjekter	40 405	28 405	12 000			0	0										
Andre grunnforskningsprosjekt	16 680	16 680				0	0										
NEVRONOR - Nasisatsing på nevrovitensk.f	15 180	15 180				0											
UNIKARD - Nasisatsing hjerte- karforskning	1 500	1 500															
Andre frittstående prosjekter	23 725	11 725	12 000														
BALANSE - Kjønnbalanse i toppstillinger og forskningsledelse	12 000		12 000														
OFFPHD - Offentlig sektor-ph.d.	11 725	11 725															
Infrastruktur og inst. tiltak	3 600							3 600									
Strategisk institusjonstøtte	3 600							3 600									
HEALTHPRIO - Priority Setting in Global Hea	3 600							3 600									
Nettverkstiltak	45 826	800	11 150	7 400	2 000	500	19 238										4 738
Internasjonale nettverkstiltak	45 826	800	11 150	7 400	2 000	500	19 238										
AAL - Active and Assisted Living Research and Development Program	3 790			1 000													2 790
EOS-FIN - EOS finansieringsordning	1 948																1 948
INT-BILAT - BILAT-ordningen	20 850	800	11 150	6 400	2 000	500											
JPIAMR - JPI Antimikrobiell resistens	6 588						6 588										
JPND - EU Joint Programme - Neurodege	9 150						9 150										
TRANSCAN - ERA-NET Translational Cancer R	3 500						3 500										
Diverse FoU-rel. aktiviteter	18 862	540					10 000				8 322						
Inform./formdl./publisering	700	400									300						
KOMMUNIK - Kommunikasjon	400	400															
PUBL - Publisering/prosjektinform	300										300						
Planlegging/utredn./evaluering	18 162	140					10 000				8 022						
EVA-PEN - Evaluering av pensjonsreformen	8 022										8 022						
EVASAM - Evaluering av samhandl.reform	10 000						10 000										
LIKEST - Likestilling og kjønn i forsk	140	140															
Disposisjonsfond	225	225															
Disposisjonsfond	225	225															
DISPFON - Disposisjonsfond	225	225															
Felleskostnader	8 200	4 700					3 500										
Sekretariater	8 200	4 700					3 500										
HO21 - HelseOmsorg21	3 500						3 500										
KILDEN - Oppstart, lønn, randsone etc	4 700	4 700															
Forvaltning	15 595	10 995						4 600									
Særskilte forvaltningsoppdrag	15 595	10 995						4 600									
INDEMB - Indo-Norwegian research and de	4 600							4 600									
K-SENTER - Kunnskapscenter for utdanning	10 995	10 995															
Total sum	1 015 403	139 378	80 880	8 900	2 000	4 500	316 182	258 425	2 000	25 700	116 552	20 885	22 029	9 000	3 234	1 000	4 738

6.4 Divisjon for vitenskap

Divisjon for vitenskap har et strategisk ansvar for universitets-, høgskole- og instituttsektoren. Divisjonen forvalter sentrale virkemidler som stimulerer til langsiktig, grunnleggende forskning av høy kvalitet og har ansvaret for den nasjonale satsingen på forskningsinfrastruktur.

6.4.1 Inntekter og føringer

Samlet FoU-budsjett for 2015 for Divisjon for vitenskap fra departementene er på om lag 3 361 mill. kroner, en nominell økning på om lag 332,6 mill. kroner (11 %) i forhold til årets budsjett 2014 når det korrigeres for at Kavli Institute for Systems Neuroscience, Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) er tatt

ut av Forskningsrådets budsjett og overført til et annet budsjettkapittel. I tillegg budsjetteres det med om lag 77 mill. kroner i diverse inntekter.

Tabellen nedenfor viser divisjonens inntekter i 2015 sammenlignet med årets budsjett og revidert budsjett 2014. Nesten samtlige økninger og reduksjoner i Statsbudsjettet er spesifisert på program- eller aktivitetsnivå. Forskningsrådet har videre lagt til grunn sitt nominelle eller reelle (prisjustering) nullvekstforslag for 2015.

Tabell 6.11. Inntekter. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsing. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	1 437 360	1 447 334	1 714 005
KD Kap.287.21	0	15 000	25 000
KD Kap.281.50	45 758	45 732	45 758
KD Kap.285.52	1 156 034	1 151 034	1 431 233
KD Kap.287.57	191 478	191 478	163 094
KD Kap.281.50 - Utgå 2012	0	0	0
KD Kap.226.71	44 090	44 090	48 920
Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	683 868	683 868	645 764
KD Kap.285.53	384 505	384 505	190 400
KD Kap.285.54	299 363	299 363	455 364
Nærings- og fiskeridepartementet	512 640	513 640	551 420
NFD Nærings- og fiskeridept.			
NFD Kap.920.50	385 750	386 750	551 420
NFD Kap.920.52	126 890	126 890	0
Olje- og energidepartementet	5 500	5 500	5 500
OED Kap.1830.50	5 500	5 500	5 500
Landbruks- og matdepartementet	179 360	179 360	185 019
LMD Kap.1137.50	1 886	1 886	1 886
LMD Kap. 1137.51	177 474	177 474	183 133
Klima- og miljøverndepartementet	161 338	161 338	165 647
KLD Kap1410.51	1 500	1 500	1 500
KLD Kap.1410.50	159 838	159 838	164 147
Helse- og omsorgsdepartementet	20 000	20 000	20 000
HOD Kap. 780.50	20 000	20 000	20 000

Tabellen fortsetter på neste side.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Utenriksdepartementet	22 400	24 115	21 115
UD - Utenriksdept.	0	0	0
UD Kap.100.21	4 000	0	0
UD Kap.165.70	15 400	15 400	15 400
UD Kap.100.71		5 715	5 715
UD Kap.118.70	3 000	3 000	0
UD Kap.118.01			
Samferdselsdepartementet	15 600	15 600	15 800
SD Kap. 1301.50	15 600	15 600	15 800
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	14 580	14 680	14 765
KMD - Kommunal- og moderniseringsdept.			
KMD Kap.500.21	2 800	2 800	0
KMD Kap.500.50			14 765
KMD Kap.500.22	5 380	5 480	0
KMD Kap.590.50	6 400	6 400	0
Justis- og beredskapsdepartementet	1 036	1 000	1 000
JD Kap.400.01	0	0	0
JD Kap.400.50	1 036	1 000	1 000
JD Kap.400.23			
Kulturdepartementet	20 250	20 250	21 154
KUD - Kap. 320.21		7 000	0
KUD - Kap.320.52	5 250	5 250	12 654
KUD - Kap. 335.73	15 000	8 000	8 500
Diverse	85 425	86 935	76 952
Overført budsjett	0	0	0
Sum total	3 159 357	3 173 620	3 438 141

Kunnskapsdepartementets bevilgning til Divisjon for vitenskap i 2015 er på 1 714 mill. kroner. Dette er en nominell økning på 322 mill. kroner (23,1 %), i forhold til årets budsjett for 2014 når det tas hensyn til at enkelte bevilgninger er ført ut av Forskningsrådets budsjett, som nærmere beskrevet ovenfor.

Som en del av KDs gjennomgang av sine roller i forskningspolitikken, har departementet ryddet i budsjettpostene på kapittel 285 slik at de bedre samsvarer med formålet med bevilgningene. Dette gjør det vanskelig å sammenligne årets budsjett 2015 med årets budsjett 2014 per post. I tillegg foreslår departementet å flytte bevilgningen til Nærings-ph.d. ordningen fra kap. 285 post 52 til kap. 281 post 50. De største endringene er:

- Om lag 100 mill. kroner i vekst til Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur (INFRASTUKTUR) (post 54)
- 85 mill. kroner i vekst til Tiltak for økt deltakelse av forskningsinstitutter i EUs rammeprogram (STIM-EU) (post 53)
- 60 mill. kroner i vekst til Fri prosjektstøtte over KDs budsjett til bl.a. unge forskertalenter og mobiliseringsordningen på postdokornivå.
- Bevilgningen til forskningsinstitutter over kap. 287 post 21 i budsjett 2015 er økt med 25 mill. kroner i forhold til årets budsjett, 15 mill. kroner skal i 2015 (som i 2014) tildeles de fem instituttene som søkte Forskningsrådet om å bli innlemmet i statlig basisfinansieringsordning for forskningsinstitutter. I tillegg er det i 2015 gitt en bevilgning på 10,0 mill. kroner for å finansiere innlemmelse av Uni Research i basisfinansieringsordningen..

- Bortfall av 12,5 mill. kroner til Kavli Institute for Systems Neuroscience, som KD vil utbetale direkte til institusjonen f.o.m. 2015 (post 52)
- Frihetsgrad på om lag 4 mill. kroner over post 52 er lagt til Sentre for Fremragende Forskning (SFF), som da får delvis innfridd den tidligere vedtatte prisjusteringen
- 1 mill. kroner i prisjustering til Simulasenteret og 0,3 mill. kroner i prisjustering til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste. For øvrig er 5 mill. kroner til forskerskolen ved Simula lagt inn i det ordinære tilskuddet fra Forskningsrådet f.o.m 2015 (post 52)
- Om lag 4,8 mill. kroner i økning til Vitensentrene (kap 226 post 71)

Bevilgningen fra **Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)** er antatt prisjustert med 0,185 mill. kroner til 14,765 mill. kroner. Økningen går til SIS-MILJØ ved NIBR. Bevilgningene er i 2015-budsjettet samlet på kap. 500 post 50. Bevilgningen fra **Landbruks- og matdepartementet (LMD)** er foreslått økt med 8 mill. kroner i basisbevilgninger til primærnæringsinstituttene fratrukket avbyråkratiseringsprosent, som gir en total bevilgning på 185,019 mill. kroner over Vitenskapsdivisjonens budsjett. Foreslått bevilgning fra **Klima- og miljødepartementets (KLD)** er økt med om lag 4,3 mill. kroner (3,5 prosent prisøkning) til miljøinstituttene, som gir en total bevilgning på 165,647 mill. kroner til Vitenskapsdivisjonen. **Samferdselsdepartementets (SD) bevilgning** på 15,8 mill. kroner innebærer at bevilgningen til SIS-MILJØ er prisjustert med 0,2 mill. kroner til 5,8 mill. kroner.

Bevilgningen fra **Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)** er foreslått økt med 38,78 mill. kroner til 551,42 mill. kroner. Grunnbevilgningen til de teknisk industrielle instituttene er økt med 64,45 mill. kroner, hvorav 19,3 mill. kroner er en reell økning mens 45,15 mill. kroner skyldes at nukleæraktiviteten på Kjeller, som tidligere har ligget under Haldenprosjektet og andre nukleære aktiviteter (IFEHANUK) ble en del av basisbevilgningen til Institutt for energiteknikk (IFE) i 2014. Haldenprosjektet (IFEHANUK) er foreslått bevilget 150 mill. kroner i perioden 2015 – 2017, som innebærer en økning på 12,5 mill. kroner i 2015. Bevilgningen til fjernlageret for avfall fra Halden reaktoren (KLDRA HIMDALEN) er økt med 1 mill. kroner til 8 mill. kroner sammenlignet med årets budsjett 2014¹. Bevilgningen til primærnæringsinstituttene (fiskeri) er foreslått økt med om lag 6 mill. kroner til 101,253 mill. kroner, mens bevilgningen til strategiske satsinger ved Havforskningsinstituttet og NIFES er foreslått økt med om lag 0,38 mill. kroner til 26,02 mill. kroner. Støtte (0,4 mill. kroner) til informasjonstiltak om European Cooperation in Science and Technology (COST) og større møter i Norge for domenekomitéer (DC) og nettverk (MC) der norske forskere deltar (COSTINF) er overført til KDs budsjett.

Antatt bevilgning fra **Utenriksdepartementet (UD)** er redusert med 1,285 mill. kroner til 21,115 mill. kroner. Bevilgningen til Europa i endring er økt med 1,715 mill. kroner fra årets budsjett 2014², mens bevilgningen til jordobservasjon i Romforskningsprogrammet ikke er videreført i 2015, da finansieringsperioden for departementets bevilgning går ut i 2014. Bevilgningen på 5 mill. kroner over **Olje og energidepartementets (OED)** budsjett er uendret.

Diverse inntekter er redusert med om lag 8,47 mill. kroner til om lag 77,0 mill. kroner. Det skyldes hovedsakelig bortfall av kontingenter til NOS-HS fra andre medlemsland ettersom Forskningsrådets sekretariatsansvar utløper i 2014. I tillegg avsluttes Ruhrgas-programmet, og det er bare satt av midler til å dekke mindre gjenstående forpliktelser. Bevilgningen til NOFIMA-SLF er økt med ca. 2,3 mill. kroner, i hht. avtalt finansieringsplan.

¹ 8 mill. kroner i revidert budsjett 2014.

² Samme som i revidert budsjett 2014.

6.4.2 Mål og prioriteringer

Divisjon for vitenskap skal bidra til å utvikle et velfungerende forskningssystem og medvirke til god arbeidsdeling og samarbeid på det forskningsutførende nivået. Spesielt har divisjonen et strategisk ansvar for universitets-, høyskole- og instituttsektoren.

Divisjonen skal fremme kvalitet i den grunnleggende forskningen innenfor alle fag og disipliner. Åpen konkurransearena for fremragende forskning skal medvirke til å sikre den nasjonale kunnskapsberedskapen i møtet med utfordringene i fremtiden for næringsliv og samfunn. Kvalitet i norsk forskning blir også fremmet gjennom fagevalueringer og oppfølging av disse. I tillegg skal divisjonen tilrettelegge for flerfaglig og tverrfaglig forskning og stimulere til internasjonalt forskningssamarbeid.

Divisjonen skal bidra til å legge grunnlag for forskning av høy kvalitet i UoH-sektoren gjennom utvikling og drift av institusjonelle virkemidler som SFF og forskningspolitisk rådgivning overfor departementer og sektoren. Videre skal divisjonen bidra til utvikling av instituttsektoren som leverandør av forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet og relevans for næringsliv, forvaltning og samfunn. Dette inkluderer forskningspolitisk rådgivning om og til sektoren, blant annet når det gjelder økonomiske rammevilkår nasjonalt og i EU. Divisjonen har også strategisk og administrativt ansvar for den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene og de regionale vitensentrene.

Divisjonen skal videreutvikle og koordinere Forskningsrådets rolle innenfor nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur og oppdatere og utvikle Norsk veikart for forskningsinfrastruktur. I tillegg skal divisjonen utarbeide kunnskapsgrunnlag innenfor sine ansvarsområder og virkemiddelportefølje.

6.4.3 Fordeling av budsjett

Divisjonsstyret for vitenskap fastsetter de økonomiske rammene for fagkomitéer, programmer og andre satsinger i tråd med føringene fra departementene og ved en vurdering av samlet budsjettprofil i henhold til strategiplaner og Forskningsrådets eget budsjettforslag for 2015, bestående av vekstforslag og forslag til fordeling innenfor nominell nullvekst. I budsjettfordelingen har divisjonen også basert seg på Forskningsrådets forslag til reell (prisjustert) nullvekstramme sendt til KD.

Tabell 6.12. Utgifter. Årets budsjett 2014, revidert budsjett 2014 og årets budsjett 2015 fordelt etter hovedaktiviteter. 1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	192 832	194 611	202 064
Grunnforskningsprogrammer	177 832	179 611	186 310
Handlingsrettede programmer	15 000	15 000	15 754
Frittstående prosjekter	781 827	782 014	824 627
Fri prosjektstøtte	703 452	703 939	800 452
Andre grunnforskningsprosjekt	40 000	40 000	0
Internasjonal prosjektstøtte	25 625	25 325	11 299
Andre frittstående prosjekter	12 750	12 750	12 876
Infrastruktur og inst. tiltak	1 984 767	1 998 041	2 215 671
Basisbevilgninger	1 074 002	1 069 002	1 216 993
Strategisk institusjonsstøtte	179 103	181 377	172 903
SFF/SFI/FME	276 402	276 402	280 396
Vitensk, utstyr, datab., saml	355 663	355 663	455 364
Andre infrastrukturiltak	99 597	115 597	90 015
Nettverkstiltak	94 596	95 169	84 740
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	41 650	41 650	36 650
Internasjonale nettverkstiltak	52 946	53 519	48 090
Diverse FoU-rel. aktiviteter	55 140	55 890	60 844
Inform./formdl./ publisering	50 200	50 200	55 030
Planlegging/utredn./evaluering	4 940	5 690	5 814
Disposisjonsfond	195	-2 729	195
Disposisjonsfond	195	-2 729	195
Felleskostnader	0	624	0
Sekretariater	0	624	0
Forvaltning	50 000	50 000	50 000
Særskilte forvaltningsoppdrag	50 000	50 000	50 000
Total sum	3 159 357	3 173 620	3 438 141

Tabellen ovenfor viser fordeling av budsjett på virkemidler og hovedaktiviteter. Som det fremgår i tabellen er budsjettøkningen fra 2014 til 2015 særlig fordelt på forskningsinfrastruktur, basisbevilgninger, fri prosjektstøtte, andre grunnforskningsprosjekt, andre infrastrukturiltak og internasjonal prosjektstøtte.

Det står ikke noe budsjett igjen på Andre grunnforskningsprosjekt i 2015. Frihetsgraden på 10 mill. kroner etter Grunnlovsjubiléet er fordelt med hhv. 5 og 4 mill. kroner til grunnforskningsprogrammene Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SAMKUL) og Program for samisk forskning med 4 mill. kroner. En mill. kroner overføres til Generell planlegging for å samfinansiere økte utgifter til European Social Survey. Dessuten er budsjettet til Yngre fremragende forskere (YFF) på 30 mill. kroner flyttet til fri prosjektstøtte, som vil motta frihetsgraden etter hvert som virkemiddelet fases ut. Fri prosjektstøtte er også tilført 7 mill. kroner i prefinansiering fra EU til mobilitetsstipend.

For øvrig har Forskningsrådet lagt om støtteordningene til internasjonal forskermobilitet mot en mer strategisk og målrettet bruk av mobilitetsmidlene. Hhv. 7 mill. kroner i frihetsgrad etter det personlige mobilitetsprogrammet Leiv Eiriksson og 3 mill. kroner etter Yggdrasil programmet (internasjonal prosjektstøtte) settes derfor av til *Langsiktig institusjonelt samarbeid internasjonalt (LISI)* mot Nord-Amerika og andre prioriterte land (internasjonale nettverkstiltak).

Divisjonen er organisert i fem avdelinger i 2015: Avdeling for instituttpolitikk, avdeling for strategi og analyse, avdeling for medisin, naturvitenskap og teknologi, avdeling for humaniora og samfunnsvitenskap og avdeling for forskningsinfrastruktur.

Tabell 6.13: Budsjett 2015 fordelt på Divisjon for vitenskaps avdelinger. 1 000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Vitenskap	3 159 357	3 176 810	3 420 874
F0 Stab/Divisjonsdirektør - VIT	50 195	-2 105	30 195
F1 Humaniora og samfunnsvitenskap	379 975	392 257	368 715
F2 Medisin, naturvitenskap og teknologi	684 857	724 028	763 418
F4 Instituttpolitikk	1 174 699	1 190 699	1 290 642
F5 Forskningsinfrastruktur	736 931	736 931	835 204
F6 Strategi og analyse	132 700	135 000	132 700
Total sum	3 159 357	3 176 810	3 420 874

6.4.3.1 Avdeling for instituttpolitikk

Avdelingen forvalter Forskningsrådets strategiske ansvar for utvikling av instituttsektoren, som leverandør av forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet og relevans til nytte for næringsliv, forvaltning og samfunn. Det omfatter forskningspolitisk rådgiving om og til sektoren, blant annet når det gjelder økonomiske rammevilkår nasjonalt og i EU. Det strategiske og administrative ansvaret for den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene og stimuleringsordningen for instituttene deltakelse i EU-forskning (STIM-EU) er forankret her. Avdelingen bidrar til kunnskapsgrunnlaget om instituttsektoren for hele Forskningsrådet. Dette omfatter bl.a. nøkkeltall, årsrapportering, porteføljeanalyse, statistikk og utredning. Avdelingen har i tillegg ansvar for instituttevalueringer og vurdering av forskningspolitiske spørsmål knyttet til instituttsektoren.

6.4.3.2 Avdeling for strategi og analyse

Arbeider med forskningspolitiske og strategiske spørsmål, bidrar med statistikk og analyser, og organiserer utredningsoppdrag til utvikling av kunnskapsgrunnlaget for Vitenskapsdivisjonens ansvarsområder. Utarbeider faktagrunnlag og gir innspill til Forskningsrådets arbeid med budsjettforslag til departementene. Avdelingen har finansierings-, møteplass- og rådgivningsoppgaver knyttet til Forskningsrådets politikk for utvikling av universitets- og høgskolesektoren, blant annet når det gjelder rekruttering, forskerutdanning og forskerkarrierer. Det strategiske ansvaret for Forskningsrådets politikk for utvikling av kvalitet i forskningen ved høgskolene er forankret her. Avdelingens ansvarsområde omfatter også budsjettfordeling, halvårs- og årsrapportering og økonomistyring for divisjonen.

6.4.3.3 Avdeling for forskningsinfrastruktur

Forskningsrådet skal finansiere nasjonal infrastruktur for forskning. I dette ligger avansert vitenskapelig utstyr, storskala forskningsfasiliteter, elektronisk infrastruktur og vitenskapelige databaser og samlinger. [Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur](#) er det viktigste økonomiske virkemiddelet. Avdelingen oppdaterer og utvikler [Norsk veikart for forskningsinfrastruktur](#): I tillegg videreutvikler og koordinerer avdelingen Forskningsrådets rolle innenfor nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur. Viktige virkemidler her er særskilte

grunnforskningsprogrammer som gjør det mulig å sikre god utnyttelse av norske medlemskap innenfor storskala internasjonal infrastruktur. Avdelingen har ansvaret for Senter for fremragende forskning (SFF). SFF har som mål å heve kvaliteten på norsk forskning og skal stimulere til langsiktig, grunnleggende forskning på høyt internasjonalt nivå.

6.4.3.4 Avdeling for humaniora og samfunnsvitenskap og avdeling for medisin, naturvitenskap og teknologi

Avdelingene skal fremme kvalitet på hver sine fagområder. Åpen konkurransearena for fremragende forskning (Fri prosjektstøtte/FRIPRO) skal medvirke til å sikre den nasjonale kunnskapsberedskapen i møtet med utfordringene i fremtiden for næringsliv og samfunn. Gjennom den åpne konkurransearenaen gis finansiering til de beste forskningsprosjektene og -miljøene innenfor hele spekteret i fagområdene. Kvalitet i norsk forskning blir også fremmet gjennom fagevalueringer og oppfølging av disse. Formålet med fagevalueringene er å ta en kritisk gjennomgang av vitenskapelig kvalitet, forskningsstrategi og forskningsledelse i norske fagmiljø, for å kunne gi råd til institusjonene, departementene og Forskningsrådet. Avdelingene har videre ansvar for å legge til rette for flerfaglig og tverrfaglig forskning og stimulere til internasjonalt forskningssamarbeid.

Tabell 6.14. Totalt budsjett 2015 for Vitenskap fordelt på virkemidler, hovedaktiviteter og aktiviteter. 1000 kr

	Årets budsjett 2015														Total sum
	KD	KD-SO	NFD	HOD	JD	KLD	KMD	KUD	LMD	OED	SD	UD	Div		
Programmer	137 380		7 400	20 000	1 000	1 500	5 400	21 154			0		5 715	2 515	202 064
Grunnforskningsprogrammer	137 380		7 400	20 000	1 000	1 500	5 400	5 400			0		5 715	2 515	186 310
CERN - Kjerne- og partikkelforskning	23 500														23 500
EUROPA - Europa i endring	7 000				1 000								5 715		13 715
EVITA - eVitenskap	18 000		7 400												25 400
P-SAMISK - Program for samisk forskning	11 700						3 850								15 550
ROMFORSK - Program for romforskning	27 660					1 500								200	29 360
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	40 000						1 550	5 400							46 950
STAMCELLER - Stamcelleforskning				20 000											20 000
SYNKNØYT - Progr.f.synkrotron- og nøytron	9 520													2 315	11 835
Handlingsrettede programmer								15 754							15 754
KULMEDIA - Kultur- og mediesektoren								15 754							15 754
Frittstående prosjekter	816 353									1 000			7 274		824 627
Fri prosjektstøtte	792 452									1 000			7 000		800 452
FRICON - Fri prosj.st mobilitetsstipend													7 000		7 000
FRIPRO - Fri prosjektstøtte	792 452									1000					793 452
Internasjonal prosjektstøtte	11 025												274		11 299
IS-DIVERSE	1 550												274		1 824
IS-TOPP - Toppfinans. av M.Curie-stipend	9 475														9 475
Andre frittstående prosjekter	12 876														12 876
FLINSTUD - Forskerlinjen/Studentstipend	12 876														12 876
Infrastruktur og inst. tiltak	617 893	595 364	544 020			164 147	9 365		185 019	1 500	15 800	15 400	67 163		2 215 671
Basisbevilgninger	166 026	140 000	474 020			164 147	9 365		175 072		5 800	15 400	67 163		1 216 993
NOFIMA-SLF - Nofimas strategiske programmer													67 163		67 163
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst	1 291					127 062									128 353
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst			107 250						170 072						277 322
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	164 237											15 400			179 637
RBGRUNTEKN - Res.bas.grunnbev.tekn-ind.inst	498		340 750												341 248
REGMODELL - Regionaløk.modeller & bostedsv							2 800								2 800
SIPHINFES - SIP v HI og NIFES fin av FKD			26 020												26 020
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge						37 085	6 565				5 800				49 450
STIM-EU - Strat.Instituttsats.EU-prosj		140 000													140 000
STRAT-MAT - Strategisk satsing på mat									5 000						5 000
Strategisk institusjonsstøtte	149 403		12 000							1 500	10 000				172 903
GENINST - Gen. andre institusjoner	100		1 000							1 500					2 600
ISPBIOMED - ISP - biologi og biomedisin	5 630														5 630
ISPHUM - ISP - Humaniora	8 000														8 000
ISPATTEK - ISP - naturvit. og teknologi	13 485														13 485
ISPSAM - ISP - Samfunnsvitenskap	9 000														9 000
NSDBASIS - Norsk samf.vit.datatjen.basis	10 930														10 930
SARS - SARS International Center	19 500														19 500
SHP - Strategiske høyskoleprogram	40 000														40 000
SIMULA - SIMULA-senteret ()	37 000		11 000								10 000				58 000
UNI-MUSEER - Strat.satsing univ.museer	5 758														5 758
SFF/SFI/FME	280 396														280 396
SFF - Sentre for fremragende forskn	280 396														280 396
Vitensk. utstyr, datab., saml		455 364													455 364
ESSURVEY - European Social Survey		4 000													4 000
FORINFRA - Nasj.sats. forskn.infrastrukt		451 364													451 364
Andre infrastruktureiltak	22 068		58 000						9 947						90 015
HIMDALEN - KLDRA Himdalen - Avfallslager			8 000												8 000
IFEHANUK - Halden-prosjektet og andre nuk			50 000												50 000
INFRA - Infrastruktureiltak									9 947						9 947
SOKERINST - Søkerinstitusjoner	22 068														22 068

Tabellen fortsetter på neste side

Årets budsjett 2015														
	KD	KD-SO	NFD	HOD	JD	KLD	KMD	KUD	LMD	OED	SD	UD	Div	Total sum
Nettverkstiltak	81 340	400								3 000			0	84 740
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	36 650													36 650
F-UTD - Forskerutdanning	600													600
FORSKSKOLE - Forskerskoler	35 000													35 000
GENSTIM - Gen. stim.tiltak/nettv.bygging	1 050													1 050
Internasjonale nettverkstiltak	44 690	400								3 000				48 090
COSTINF - COST Infrastruktur		400												400
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	20 690									3 000				23 690
EMBLNODE - Nord EMBLSenter i molekylærmed	9 400													9 400
ESF - ESF - European Science Foundat	1 300													1 300
EUIPROF - EUI - professorat	2 300													2 300
EURAXESS - Euraxess - mobilitetsportalen	1 000													1 000
IS-LISI - Langsikt.Inst.Samarb.Internasj	10 000													10 000
Diverse FoU-rel. aktiviteter	60 844													60 844
Inform./formdl./ publisering	55 030													55 030
FORM - Formidling	250													250
PUBL - Publisering/prosjektinform	5 860													5 860
VITEN - Vitensentre	48 920													48 920
Planlegging/utredn./evaluering	5 814													5 814
GENPLAN - Gen. planlegging/utredn./eval	5 814													5 814
Disposisjonsfond	195													195
Disposisjonsfond	195													195
DISPFON - Disposisjonsfond	195													195
Forvaltning		50000												50 000
Særskilte forvaltningsoppdrag		50000												50 000
GAVEFORST - Gaveforsterkningsordningen		50000												50 000
Total sum	1 714 005	645 764	551 420	20 000	1 000	165 647	14 765	21 154	185 019	5 500	15 800	21 115	76 952	3 438 141

6.5 Administrerende direktørs stab

Administrerende direktørs stab består av tre enheter. Det ene er den sentrale staben som har ansvar for fellesprosesser knyttet til budsjett, budsjettforslag og årsrapport, men også oppgaver knyttet til strategisk kommunikasjon, strategiutvikling og kunnskapsgrunnlaget. Den andre enheten er Internasjonal stab som har ansvar for koordinering av det internasjonale arbeidet knyttet til EU og hoveddelen av Forskningsrådets øvrige internasjonale arbeid. Den tredje enheten er kommunikasjonsstaben som har ansvar for den delen av kommunikasjonsvirksomheten Rådet som direkte finansieres over FoU-budsjettet.

Tabell 6.15. Inntekter. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post.1000 kroner.

	2014		2015
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
D00 Stab/Adm.dir.	27 416	25 220	18 466
36702 Fra disposisjonsfond - adm.dir.		-2 196	
8791001 LMD Kap.1137.50	150	150	150
8791105 KLD Kap.1410.51	300	300	300
8791648 NFD Kap.920.50	2 500	2 500	2 900
8791661 NFD Kap.920.51	400	400	0
8792205 HOD Kap. 732.21	490	490	540
8792403 KD Kap.287.21	5 000	5 000	0
8792405 KD Kap.281.50	2 000	2 000	0
8792406 KD Kap.285.52	14 576	14 576	14 576
8792432 KD Kap.285.53	2 000	2 000	0
D10 Internasjonal stab	27 820	27 820	37 824
8791648 NFD Kap.920.50	8 020	8 020	8 020
8792406 KD Kap.285.52	19 800	19 800	0
8792432 KD Kap.285.53			29 804
D30 Kommunikasjonsenheten	29 300	31 929	29 300
36702 Fra disposisjonsfond - adm.dir.		1 446	
8791001 LMD Kap.1137.50	900	900	900
8791105 KLD Kap.1410.51	580	580	580
8791648 NFD Kap.920.50	6 200	6 200	7 720
8791661 NFD Kap.920.51	1 520	1 520	0
8792406 KD Kap.285.52	20 100	20 100	20 100
8796701 Andre uspesifiserte inntekter		1 183	
Sum total	84 536	84 969	85 590

6.5.1 Sentral stab

Hoveddelen av budsjettet går til å finansiere den nasjonale FoU-statistikken og deltakelse i internasjonalt samarbeid om FoU-statistikk. Brukere av statistikken er departementer, forskningsinstitusjoner, brukere av forskning, offentlige instanser og Forskningsrådet selv. Selve statistikkinnhentingene gjøres av NIFUSTEP (UoH-, institutt- og helsesektoren) og av SSB (næringslivet). Statistikken er nødvendig både for nasjonal politikkutforming og for å ivareta Norges forpliktelser om å levere FoU-statistikk til OECD og EU. Mye av statistikken, samt tilgrensende analyser og utredninger, publiseres gjennom Indikatorrapporten for det norske forsknings- og innovasjonssystemet som utgis annethvert år.

Øvrige midler brukes til videreutvikling av Forskningsrådets prosedyrer for FoU-administrasjon og strategisk kommunikasjon samt Forskningsrådets arbeid med kunnskapsgrunnlaget og til å gjennomføre eksterne utredninger om forsknings- og innovasjonspolitikken.

6.5.2 Internasjonal stab

Hovedprinsippet er at det internasjonale samarbeidet skal integreres i Forskningsrådets FoU-portefølje, forankret organisatorisk der korresponderende nasjonale aktiviteter gjennomføres. Derfor er budsjettet for internasjonalt samarbeid fordelt på aktiviteter. I denne sammenhengen står EU-samarbeidet i en særstilling. Med det omfanget dette samarbeidet har fått, ivaretas den løpende koordinering av EU-kontoret i administrerende direktørs stab.

6.5.3 Kommunikasjonsstab

Budsjettet dekker kommunikasjonsaktiviteter knyttet til Forskningsrådets organisasjon og oppgaver, og aktiviteter knyttet til de nasjonale tiltakene for allmennrettet forskningsformidling – der Forskningsrådet i vedtektene er gitt et overordnet nasjonalt ansvar.

Medie- og samfunnskontakt/Redaksjonell produksjon

Arbeidet omfatter hovedområdene mediekontakt, strategisk og allmennrettet forskningsformidling, samt journalistisk synliggjøring av Forskningsrådets politikk, tiltak, beslutninger og – ikke minst – resultater. I tillegg kommer en del generell informasjonsvirksomhet.

- Daglig oppdatert nyhetstjeneste som fremmer Forskningsrådets viktigste saker og politiske innspill, og gir et balansert helhetsbilde av alt som foregår i organisasjonen.
- Synliggjøring av politikk og resultater fra Forskningsrådet gjennom mediearbeid og annen utadrettet virksomhet.
- Fire årlige utgaver av *Bladet Forskning* som speiler Forsknings-Norge og Forskningsrådet på en måte som kan bidra til å fremme norsk forskningspolitisk debatt. Bladet skal også synliggjøre norsk forskningsinnsats i tillegg til å profilere Forskningsrådets politikk og resultater.
- Bistand til divisjonene i forbindelse med konferanser, rapporter, evalueringer etc.
- Etablering og drift av felles tiltak i Forskningsrådet for utadrettet kommunikasjon og formidling.

Internasjonalisering

- Tiltak for å synliggjøre norske forskningsresultater og Forskningsrådets prioriteringer internasjonalt, og arbeid med å synliggjøre Forskningsrådets internasjonale strategier, bilaterale samarbeidsavtaler og virkemidler for utveksling av forskere, samt Forskningsrådets engasjement i EUs rammeprogram.
- Oppfølging av medlemskap og deltakelse i Cordis, Alpha Galileo, EUSCEA m. fl.

Informasjon og brukerkontakt

- Søknadsinformasjon, med hovedvekt på bedre utlysninger og bedre informasjon på nett.
- Visuell kommunikasjon
- Brukerundersøkelser og evalueringer av kommunikasjonsaktiviteter.

Nasjonale tiltak for allmennrettet forskningsformidling

- Drift og videre utvikling av de store formidlingstiltakene Forskningsdagene, Nysgjerrigper og Proscientia.
- Bevillinger til nettstedet *forskning.no* der Forskningsrådet er medeier.

Tabell 6.16. Totalt budsjett 2015 fordelt på virkemidler, hovedaktiviteter og aktiviteter. 1000 kr

	HOD	KD	KD-SO	KLD	LMD	NFD	Sum
Årets budsjett 2015							
Nettverkstiltak		0	29 804			8 020	37 824
Internasjonale nettverkstiltak		0	29 804			8 020	37 824
EU-MOB - EU-mobilisering		0	14 176			724	14 900
INTSTAB-DR - Internasjonal stab drift		0	2 209			2 587	4 796
INTSTAB-PR - Internasjonale prosjekter		0	10 245			3 383	13 628
STILL-UTL - Stillinger i utlandet		0	3 174			1 326	4 500
Diverse FoU-rel. aktiviteter	540	34 676	0	880	1 050	10 620	47 766
Inform./formdl./ publisering		20 100		580	900	7 720	29 300
AVD-KOMM - Språk		2 500					2 500
FELL-TIL - Kommunikasjon eksterne/interne tiltak						4 250	4 250
FORSKDAG - Forskningsdagene		3 500					3 500
GRAFISKP - Grafisk produksjon og profil						570	570
KOMMSTRAT - Nettarbeid nye tjenester		5 200					5 200
KONK-UOF - Unge forskere		900			0	0	900
MEDIA - Medie- og samfunnskontakt						1 250	1 250
NETTARBEID - Nettarbeid interne og eksterne nettsider		1 000		580	900	400	2 880
NYSGJPER - Nysgjerrigper		4 000					4 000
PROFORSK - Forskningskommunikasjon		3 000					3 000
RED-PROD - Kanaler						1 250	1 250
Planlegging/utredn./evaluering	540	14 576	0	300	150	2 900	18 466
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	540	14 576	0	300	150	2 900	18 466
Total sum	540	34 676	29 804	880	1 050	18 640	85 590

6.6 Administrasjonsdivisjonen

Administrasjonen ved Juridisk avdeling har ansvar for utforming av Forskningsrådets felles kontraktspakke og den årlige revisjonen av denne pakken. Bevilgningen er på 0,15 mill. kroner fra KD.

Vedlegg 1. Oversikt over departementenes deltagelse i programmer i 2014, med angivelse av alle finansierende departement.

	KD	KD-SO	NFD	OED	LMD	KLD	HOD	UD	SD	KMD	ASD	JD	BLD	FIN	KUD	FD	DIV	Sum
Programmer	236	549	1132	618	243	184	303	276	113	47	130	22	22	9	24	1	22	3933
Brukerstyrte innovasjonsprogr		55	726	160	189				36								3	1170
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena		20	535															555
BIONÆR - Bionæringsprogram		10	44		189												2	245
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå				105														105
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.vi				56														56
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturg		25	4															29
MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø			6															6
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsl			138														1	139
TRANSPORT - Transport 2025									36									36
Grunnforskningsprogrammer	137		7			2	20	6		5		1			5		3	186
CERN - Kjerne- og partikkelforskning	24																	24
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as																		
EUROPA - Europa i endring	7							6				1						14
EVITA - eVitenskap	18		7															25
P-SAMISK - Program for samisk forskning	12									4								16
ROMFORSK - Program for romforskning	28					2												29
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulture	40									2					5			47
STAMCELLER - Stamcelleforskning							20											20
SYNKNOYT - Progr.f.synkrotron- og nøytr	10																	12
Handlingsrettede programmer	89	120	62	19	9	76	184	271	10	32	98	21	20	9	19	1	14	1052
BARN - Barn som pårørende							5											5
BIOBANK - Humane biobanker og helseo		20																20
DEMOS - Demokratisk og effektiv styring										21								21
FINNUT - Forskning og innovasjon i utda	84	6																90
FOLKEHELSE - Folkehelse		1					26											27
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forsk							10	112										122
HAVKYST - Havet og kysten		8	56	9		16		6									8	102
INDEMBPROG - INDEMB Research Progr								25										25
INDNOR - India-programmet								20										20
KINA - Kina-programmet								20										20
KLINISK - Klinisk forskning							28											28
KREFT - Offentlig kreftprogram							21											21
KULMEDIA - Kultur- og mediesektoren															16			16
KVINNEHELS - Kvinners helse							10											10
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet								20										20
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2		12	2		8	52				6								82
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse		2				4	17											23
NORGLOBAL - Norge - Global partner		1						31										32
NORUSS - Nordområdene og Russland								14										14
PENGESPILL - Kunnsk.gr.lag pengespill-p															3			3
PETROSAM2 - Samfunnsvitenskapelig pe				10				3									2	15
POLARPROG - Polarforskningsprogram		52				3		12										67
PSYKISK - Psykisk helse		1						36										37
RUSMIDDEL - Rusmiddelforskning								30										30
SAMANSVAR - Ansvarlig innovasjon og b	5		2		1													8
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risik		5							2			13					1	21
SANCOOP - South Africa - Norway resear								8										8
SKATT - Skatteøkonomi														9				9
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til syk		10									29							39
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010			1						8									11
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon		4	2							5	68	7	20					106
Store programmer	10	374	338	439	46	107	99		67	10	32		2				2	1526
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskap		89	60															149
ENERGIX - Stort program energi		30	24	243	39	23			30									389
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst		19	130														2	151
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, om	10	9					99				10		2					131
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon		51	65						37	10								162
KLIMAFORSK - Stort program klima		62	2		7	84												154
NANO2021 - Nanoteknologi og nye mat		64	57															121
PETROMAKS2 - Stort program petroleun		51		196								21						268

Publikasjonen kan lastes ned fra
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Norges forskningsråd

Drammensveien 288

Postboks 564

1327 Lysaker

Telefon +47 22 03 70 00

Telefaks +47 22 03 70 01

post@forskningsradet.no

www.forskningsradet.no

Design omslag: Design et cetera AS

Trykk: 07 Gruppen/Norges forskningsråd

Opplag: 400

Oslo, februar 2015

ISBN 978-82-12-03391-7 (trykk)

ISBN 978-82-12-03392-4 (pdf)